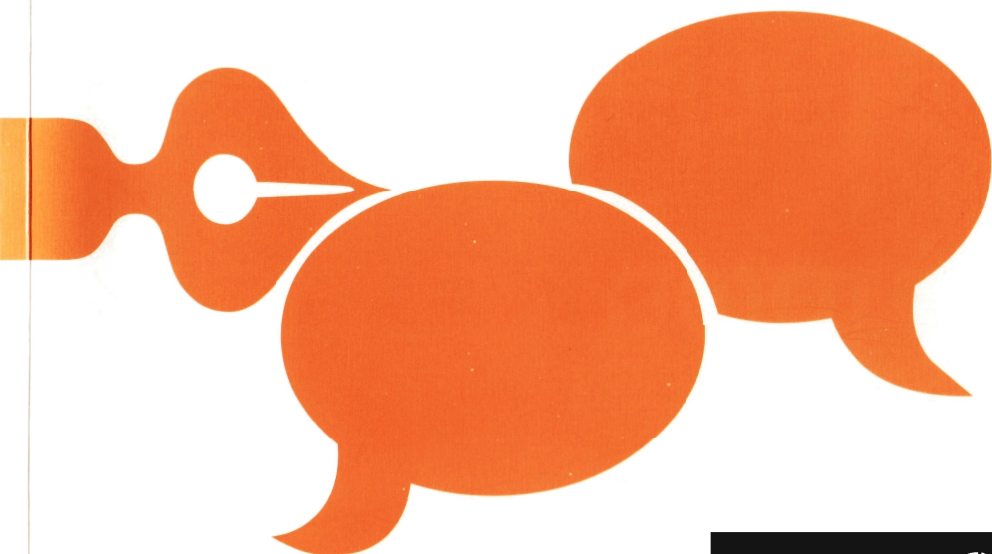

Το ήέμε σωστά; Το γράφουμε σωστά;

Λάθη που γίνονται συχνά στο γραπτό και στον προφορικό λόγο

Ένα Αναγνωστοπούλου | Λία Μπουσούνη-Γκέσουρα

Το ήέμε
σωστά;
Το γράφουμε
σωστά;

Λάθη που γίνονται συχνά στο γραπτό και στον προφορικό λόγο

Το ηέμε σωστά; Το γράφουμε σωστά;

Λάθη που γίνονται συχνά στο γραπτό και στον προφορικό λόγο

Ένα Αναγνωστοπούηου | Λία Μπουσούνη-Γκέσουρα

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ίνα Αναγνωστοπούλου, Λία Μπουσούνη-Γκέσουρα,

Το λέμε σωστά; Το γράφουμε σωστά;

Λάθη που γίνονται συχνά στο γραπτό και στον προφορικό λόγο

Πρώτη έκδοση Μάρτιος 2006

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΙΩΝ Δέσποινα Καλογεράκη
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ Ρίκη Κοντογιάννη

© 2005, Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

ΚΑΙ

Ίνα Αναγνωστοπούλου, Λία Μπουσούνη-Γκέσουρα

ISBN 960-375-869-8

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 3869

Κ.Ε.Π. 958, κ.π. 413/06

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή οποιοδήποτε τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.. 211 3003500, fax: 211 3003562

http://www.metaixmio.gr • e-mail: metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.. 210 3647433, fax: 210 3610750

Υποκατάστημα Βόρειας Ελλάδας

Ολύμπου 81, 546 31 Θεσσαλονίκη

τηλ.. 2310 250075, 2310 260085, fax: 2310 250075

Βιβλιοπωλεία **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

1. Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.. 210 3647433, fax: 210 3610750

2. Στοά του Βιβλίου, Πεσμαζόγλου 5, 105 64 Αθήνα

τηλ. / fax: 210 3319195

ΩΜΜΕΤΡΕΣ Νο. 012/075
ΩΜΜΕΤΡΕΣ Νο. 012/075

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ	11
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	15
1. Συνηθισμένα ορθογραφικά λάθη	31
2. Ορθογραφικές διαφορές σε σύνθετα και σε παράγωγα	35
3. Λάθη στη φωνολογική, κυρίως, απόδοση λέξεων	39
4. Παροιμιώδεις φράσεις, καθιερωμένες εκφράσεις και λόγιες λέξεις.	48
5. Ομόρριζα που διαφέρουν ως προς τη σημασία	58
6. Επιρρήματα σε -ως και ο πληθυντικός ουδετέρου ομόρριζων επιθέτων (-α)	94
7. Ζεύγη ομόρριζων επιρρημάτων σε -α και σε -ως με διαφορετική σημασία	96
8. Λέξεις και φράσεις που συγχέονται ως προς τη σημασία	99
9. Παρώνυμα που συγχέονται ως προς τη σημασία	117
10. Ομόηχα	130
11. Επιρρήματα σε -εί και σε -ί	143
12. Ονόματα και επίθετα σε -ιος/-ειος	144
13. Διάφορα λάθη στην κλίση των ουσιαστικών	145
14. Διάφορα λάθη στην κλίση των επιθέτων	147
15. Τα παραθετικά	156
16. Τα αριθμητικά	157
17. Λάθη στη συμφωνία των όρων της πρότασης	159
18. Διάφορα λάθη στη σύνταξη	162
19. Λάθη πλεονασμού	167
20. Τονισμός μονοσύλλαβων λέξεων	168
21. Άκλιτα: με μία λέξη – με δύο λέξεις.	169
22. Τα διαλυτικά	171
23. Το ενωτικό	173
24. Συνηθισμένα λάθη στη χρήση της προστακτικής	174

25. Τα δύο θέματα (ενεστωτικό και αοριστικό) των ρημάτων <i>άγω, βάλλω, συντρέχω</i>	178
26. Ορθογραφικές διαφορές στους τύπους των ρημάτων <i>απαυδώ, απόλλυμι και βλέπω</i>	183
27. Ορθογραφικές διαφορές στους τύπους του ρήματος <i>δίδω</i> και των συνθέτων του	185
28. Τα τρία συστήματα αρίθμησης	186
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	189

Αυτό που λένε οι λέξεις δεν έχει διάρκεια,
οι λέξεις έχουν διάρκεια·
γιατί οι λέξεις μένουν πάντα ίδιες,
ενώ αυτό που λένε δεν είναι ποτέ το ίδιο.

ANTONIO PORCHIA, *Επιλογή από τις Voces*
μτφρ. Ε. Χ. ΓΟΝΑΤΑΣ, εκδ. Στιγμή, 2000

Το βιβλίο αυτό, το οποίο δεν είναι βέβαια ούτε λεξικό ούτε γραμματική ούτε συντακτικό, απευθύνεται σε όσους κάποιες φορές αμφιβάλλουν αν αυτά που λένε ή γράφουν είναι σωστά. Επειδή η ελληνική είναι μια δύσκολη γλώσσα, είναι φυσικό να κάνουμε ορισμένα λάθη, όταν μιλάμε ή γράφουμε. Τα λάθη αυτά αφορούν συνήθως την ορθογραφία, τη φωνολογική απόδοση των λέξεων και τη σύνταξη. Επίσης, κάνουμε λάθη και από άστοχη επιλογή λέξεων ή φράσεων των οποίων δε γνωρίζουμε την ακριβή σημασία, αλλά και στις περιπτώσεις χρήσης λέξεων που μοιάζουν φωνολογικά, μορφολογικά ή σημασιολογικά, π.χ. βουλή/βούληση, πρότυπο/πρωτότυπο, τεχνητός/τεχνικός, ρόχθος/ρόγχος, εξασθενίζω/εξασθενώ, ανακάλυψη/εφεύρεση, διότι δε συνειδητοποιούμε τις διαφορές ανάμεσά τους. Πολλά από αυτά τα λάθη, επειδή επαναλαμβάνονται συχνά και από πολλούς, έχουν ήδη γίνει κατά κάποιο τρόπο αποδεκτά και δεν προσκρούουν πλέον στο γλωσσικό μας αίσθημα.

Αρχίσαμε να συγκεντρώνουμε σχετικό υλικό μέσα από τη δουλειά μας, τη γλωσσική επιμέλεια σχολικών και άλλων βιβλίων, γιατί σκεφτήκαμε ότι αυτό θα μπορούσε ίσως να φανεί χρήσιμο σε πολλούς. Επιχειρήσαμε, λοιπόν, να του δώσουμε συγκεκριμένη μορφή και καταλήξαμε να καταγράψουμε και, κυρίως, να «κατηγοριοποιήσουμε» ορισμένους τύπους και ορισμένα λεκτικά σχήματα που συχνά λέγονται ή γράφονται λανθασμένα.

Στο βιβλίο σημειώνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα λαθών που γίνονται σε διάφορα γλωσσικά επίπεδα. Συγκεκριμένα, καταγράφονται περιπτώσεις λανθασμένης απόδοσης της φωνολογικής εικόνας λέξεων (όπως *παρεπιπτώτως* αντί του σωστού *παρεμπίπτόντως*, *υποθάλλπτω* αντί του σωστού *υποθάλλπω* κ.ά.) και διάφορα ορθογραφικά, μορφολογικά και συντακτικά λάθη (όπως *λάθη στη χρήση της προστακτικής*, *στην κλίση του επιθέτου* κ.ά.). Επίσης αναφέρονται περιπτώσεις λανθασμένης χρήσης συγγενικών εννοιολογικά λέξεων (όπως *περίπτωση-περίσταση*, *πλεονέκτημα-προτέρημα*, *ευπαρουσίαστος-ευπρόσωπος* κ.ά.), λέξεων παρώνυμων (όπως *επήρεια-επιρροή*, *ρόγχος-ρόγχος* κ.ά.) και ομόηχων (όπως *σορός (η)-σωρός (ο)*, *έκκληση-έκλυση*,

κλίση-κλήση κ.ά.) που συγχέονται είτε ως προς τη μορφή είτε ως προς τη σημασία: ακόμη, λόγιες φράσεις (όπως **εξ απαλών ονύχων, επί ξυρού ακμής, εισπράττω τα επίχειρα** κ.ά.), ζεύγη ομόρριζων επιρρημάτων που χρησιμοποιούνται λανθασμένα (όπως **άμεσα-αμέσως, απλώς-απλά, ιδιαίτερα-ιδιαιτέρως** κ.ά.), ομόρριζα επιρρήματα και επίθετα τα οποία συγχέονται στη χρήση τους (όπως **επομένως-επόμενα, προηγούμενως-προηγούμενα** κ.ά.) και ομόρριζες λέξεις με διαφορετική ορθογραφία (όπως **ανδρεία-ανανδρία, αμείβω-αμοιβή, δρομέας-δρομαίος** κ.ά.).

Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει πίνακας με τα τρία συστήματα αρίθμησης –αραβικό, ελληνικό και λατινικό– που είναι χρήσιμος για την ανάγνωση χρονολογιών και αριθμήσεων.

Κατά την καταγραφή του υλικού χρησιμοποιήσαμε όλα τα λεξικά της νεοελληνικής γλώσσας, αλλά κυρίως βασιστήκαμε στο Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής του ΑΠΘ – IMT και στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη. Σημειώνουμε ότι το βιβλίο αυτό, επειδή είναι καθαρά **χρηστικό και δεν έχει ρυθμιστικό χαρακτήρα**, δεν περιλαμβάνει λέξεις με προβλήματα ορθογραφίας, π.χ. κτίριο/κτήριο, αυγό/αβγό, ξενιτιά/ξενιτεία κ.ά. (βλ. Μπαμπινιώτη, λ. «ορθογραφία»). Επισημαίνονται, όμως, περιπτώσεις λέξεων με διπλούς τύπους ως προς τη φωνολογική απόδοσή τους, π.χ. ωρίμαση/ωρίμανση, φυσικοθεραπεία/φυσιοθεραπεία, αποτίνω/αποτίω. Σε ό,τι αφορά τα ερμηνεύματα που δίνονται στο βιβλίο στην παρουσίαση ζευγών λέξεων, κυρίως ομόρριζων και συνώνυμων, αποφεύγουμε, όπως και αλλού, τον αναλυτικό ορισμό και επικεντρωνόμαστε μόνο στη σημασία εκείνη που θα βοηθήσει τον αναγνώστη να συνειδητοποιήσει τη σημασιολογική διαφορά ανάμεσα στις δύο λέξεις του ζεύγους, χωρίς να επεκτεινόμαστε στις διαφορετικές σημασίες τους, όταν υπάρχουν: συχνά δηλαδή περιοριζόμαστε είτε στην κυριολεκτική/μεταφορική σημασία (π.χ. προκατάληψη/πρόληψη, παράλυση/παραλυσία κ.ά.) είτε στη θετική/αρνητική απόχρωση των λέξεων (π.χ. αξιοποιώ/εκμεταλλεύομαι, εξαιτίας/χάρη σε, συντελεστής/υπεύθυνος κ.ά.), ανάλογα με το είδος του λάθους. Στο βιβλίο καταγράφονται επίσης μεμονωμένες μόνο περιπτώσεις λαθών σύνταξης και μορφολογίας, χωρίς να δίνονται πουθενά σχετικά κλιτικά παραδείγματα, τα οποία υπάρχουν σε γραμματικές ή σε λεξικά.

Θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι απλώς καταγράψαμε και επιχειρήσαμε να κατηγοριοποιήσουμε περιπτώσεις λαθών στο γραπτό και στον προφορικό λόγο·

δεν αποκλείεται, φυσικά, στο απώτερο μέλλον κάποια τουλάχιστον από αυτά να μη θεωρούνται πλέον λάθη, εφόσον η χρήση θα τα έχει επιβάλει.

Το βιβλίο είναι μόνο ένα χρηστικό βοήθημα. Επομένως, για να μπορέσει ο αναγνώστης να βρει κάποιες απαντήσεις σε απορίες ή αμφιβολίες του και να βοηθηθεί σε ό,τι αφορά τη σωστή χρήση φράσεων ή λέξεων για τις οποίες αμφιβάλλει, **είναι απαραίτητο να ανατρέχει κάθε φορά στο ευρετήριο**, το οποίο, επειδή είναι οργανικά δεμένο με το όλο περιεχόμενο, έχει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στο βιβλίο. Για να μη «χαθεί» λοιπόν ο αναγνώστης μέσα στα κείμενα, αλλά να αξιοποιήσει αποτελεσματικά το υλικό του βιβλίου, θεωρήσαμε αναγκαίο να προτάξουμε του κυρίως κειμένου το ευρετήριο.

Το θέμα της σωστής χρήσης της γλώσσας δεν εξαντλείται σε ένα βιβλίο. Η ελληνική γλώσσα, χάρη στη διπλή παράδοση, τη λόγια και τη δημοτική, είναι ιδιαίτερα πλούσια και μας δίνει πολλές και διαφορετικές δυνατότητες έκφρασης· αυτός όμως ο λεκτικός πλούτος της είναι και η αιτία για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε στη χρήση της, διότι, όταν μιλάμε ή όταν γράφουμε, έχουμε να επιλέξουμε ανάμεσα σε τύπους που μοιάζουν πάρα πολύ μεταξύ τους, αλλά διαφοροποιούνται, λιγότερο ή περισσότερο, ως προς τη μορφή ή τη σημασία τους.

Ελπίζουμε ότι ο αναγνώστης θα βρει στο βιβλίο χρήσιμες πληροφορίες για τη σωστή χρήση τύπων και φράσεων της νέας ελληνικής και θα συνειδητοποιήσει παράλληλα ότι τα λάθη στη χρήση της γλώσσας, αν και μικρά τις περισσότερες φορές, επηρεάζουν καθοριστικά την ποιότητα του λόγου μας, γραπτού και προφορικού.

Ευχαριστούμε θερμά τον Ε.Χ. Γονατά, τον Κυριάκο Κατσιμάνη και τον Νίκο Παπαντωνίου για τις πολύ χρήσιμες παρατηρήσεις και υποδείξεις τους.

Ένα Αναγνωστοπούλου
Λία Μπουσούνη-Γκέσουρα

▣ βαθής 149

αγγελιαφόρος 42

αγγελιοφόρος 42

ἄγγελος 58

αγγελάδων (φρ.) 50, 155

Αγια- 173

αγορανομία 39

αγοραπωλησία 39

αγοραφοβία 39

αἰδαῖς 149

αἰδιάβατος 107

αἰδιάκριτα 96

αἰδιακρίτως 52, 96

αἰδίκους (φρ.) 49

αιμίμηστος 55, 108

αεριοθεούμενο 39

αεροπορία 35

αεροπορικά 94

αεροπορικώς 94

αθλητίατρος 42

αθλίατρος 42

αθρησκία 35

Αι- 173

αιμοδιψής 149

αιμοσταγής 149

αιολος 135

Αίολος (φρ.) 48

αίσθημα 58

αίτημα 59

αίτηση 59

αιτία 99

αίτιο 99

αιτιολογώ 110

αιφνιδιαστικός 75

αιφνίδιος 75

ακατονόμαστος 42

ακμής (φρ.) 50

ακολουθώ 81

ακροποδητί 143

αλαζονεία 31

αλείφω 36

αλέκτορα (φρ.) 51

αληθή (φρ.) 48

αληθής 149

αλήστου μνήμης 108

αλλεργία 31

αλοιφή 36

αμάλαμα 39

αμαρτίαν (φρ.) 49

αμαυρώνω 44

αμαχητί 143

αμείβω 36

αμείνων 153

άμεσα 52, 96

αμέσως 96

αμιγής 36, 149

αμιλλώμαι 83

αμισθί 143

αμοιβή 36

αμπέχονο 31

αμφίθυμος 75

αναβάλλω 110

αναγκαιότητα 59

ανάγκη 59

ανάγκη(ν) (φρ.) 51

αναγνωρίζω 111

αναγορεύω 111

αναδίδω/ αναδίνω 128

αναδύω 128

αναζητώ 82

ανακάλυψη 99

ανακατάληψη 140

ανακηρύσσω 111

ανακλήθηκα 139

ανάκληση 139

ανακομιδή 71

ανακύκληση 117

ανακύκλωση 117

ανακύπτει 56, 82

(ανα)μειγνύω 36

αναμένονται 52

αναμεταδίδω 185

ανανδρία 35

αναντικατάστατος 42

(ανα)στηλώνω 138

ανάτυπο 59

ανάτυπωση 99

αναφερθεισών **160**
ανδρεία **35**
ανδριάντας **39**
ανέκαθεν **52, 167**
ανεμπορία **35**
ανενεργός **43**
ανενημέρωτος **44**
ανεξαρτητοποιούμαι **44**
ανεξαρτήτως **52**
ανεξεταστέος **42**
ανεξιθρησκία **35**
ανεπιστρεπτί **143**
άνευ (φρ.) **48, 49**
ανήκα **44**
ανημέρωτος **44**
ανθρακωρυχείο **37**
ανθρακωρύχος **37**
ανία **118**
ανιδιοτελής **149**
άνοια **118**
ανταγωνίζομαι **83**
ανταμείβω **36**
ανταμοιβή **36**
ανταποδίδω **185**
αντικαθιστώ **83**
αντικρίζω **31, 36**
αντικρινός **36**
αντικριστός **36**
αντίκρυ **31, 36**
αντίληψη **140**
αντιπρόσωπος **60**
αντισκορικό **118**

αντισκωριακό **118**
αντιστοιχίζω **83**
αντιστοιχώ **83**
αντίτυπο **60**
άντρας **145**
άνω σχώμεν (φρ.) **48**
ανώδυνος **37**
ανώτατος **156**
ανώτερος **156**
ανωφελής **38**
αξιολογώ **111**
αξιοποιώ **112**
απ’
απαθανατίζω **46**
απαλείφω **36**
απαλοιφή **36**
απαλών (φρ.)
απαντώ **162**
απαρέγκλιτος **42**
απαρνήση με (φρ.) **51**
απαρχαιωμένος **42**
απαρχής **169**
απασχολούμαι **85**
απειρόκαλος **52**
απειρού κάλλους **52**
απεκδύομαι **84**
απελθέτω **50**
απεμπολώ **44**
απέναντι **92**
απεναντίας **169**
απέξω **169**
απεργάζομαι **89**

απευθείας **52, 92, 169**
απλά **96**
απλώς **96**
απνευστί **143**
από **163, 167**
από θέσεως ισχύος (φρ.)
από θέση ισχύος (φρ.)
από μέρους **93, 170**
αποβολιμαίος **126**
απογοήτευση **39**
αποδημία **60**
απόδοση **60**
αποδύομαι **84**
αποζητώ **82**
αποθανατίζω **46**
αποθετικά ρήματα **164**
αποκαλώ **112**
απόκλιση **139**
απολαμβάνω **112**
απολαύω **113**
απολέσω **183**
Απόλλων **32**
απολλώνιος **144**
απολωλός (το) **42**
απόμαχος **61**
απορώ και εξίσταμαι **48**
αποσιωπώ **84**
αποσιωπώμενος **46**
αποστρατιωτικοποίηση **39**
αποτάθηκα,
αποταμειύω **36**
αποτέλεσμα **100**

αποτίνω **46**
αποφέρω **84**
απόφθεγμα **105**
απροσπέλαστος **107**
απώλεσα **183**
απώτατος **156**
απώτερος **156**
άρα **167**
αργά **115**
άρδευση **39, 100**
αρεοπαγίτης **39**
αριθμόν (φρ.) **57**
αριθμός **161**
άριστον (φρ.) **50**
Αριστοτέλειο **144**
αρνησιθρησκία **35**
αρτιότερος **167**
αρχαιοκαπηλία **35**
αρχαιολατρία **35**
αρχαιότερος **156**
αρχαιρεσίες **39**
αρχάς (φρ.) **93**
αρχήν (φρ.) **93**
ασθενής **149**
ασκαρδαμυκτί **143**
ασκεπής **149**
ασκός του Αιόλου (φρ.) **48**
ασκώ **85**
ασυζητητή **143**
ασφαλές (φρ.) **48**
ασχολούμαι **85**
ατιμωρητή **143**

ατύχημα **61**
ατυχής **75, 149**
άτυχος **75**
αυθωρεί **143**
αύξηση **174, 183-184**
αυτάρκης **149, 153**
αυτοκινητικός **44**
αυτοκινητιστικός **44**
αυτολεξεί **143**
αυτός καθαυτόν... **53**
αυτοστιγμεί **143**
αυτοψία **167**
αφενός/αφ'
αφετέρου/αφ'
αφιλοκερδής **150**
αφλογιστία **39**
αφορά (φρ.) **56**
αφορμή **99**
αφότου **169**
αχανής **150**
αχίλλειος (φρ.) **144**
αχρησία **118**
αχρηστία **118**
αψίθυμος **75**
αψίκορος **75**

Βάθη (πλατεία)
βαθύς **154**
βαρέως **141**
βαρύς **141, 154**
Βασίλειος **144**
βελτίωση (φρ.) **55**

βιασθεισών **160**
βίωμα **65**
βίωσας (φρ.) **50**
βουλεύομαι **62**
βουλή **62**
βούληση **62**
βούλομαι **62**
βραδέως **141**
βραδιά **36**
βραδιάζω **36**
βραδινός **36**
βράδου **36**
βραδυπορία **35**
βραδύς **141**
βρασμός (φρ.) **49**
βρόγχος **119**
βρόχος **119**

Υαίνανθρακας **37**
γαιοκτήμονας **37**
γαιοκτησία **37**
Γαλλία **38**
γαρ (φρ.) **51**
γεγονότα **52**
γεια **168**
γενεαλογικός **42**
γενέθλια **31**
γένεση **62**
γενέσθαι **48**
γενετικό (υλικό) **42**
γέννηση **62**
γερο- **173**

γεωλογία **37**
γεωπονία **37**
Γεώργιος **144**
γεωρρός **37**
γεώτρηση **37**
γεωφυσική **37**
για **31**
γιος **168**
γλώσσα (φρ.) **48**
γλωσσάρι(ο) **101**
γλωσσικός **76**
γλωσσολογικός **76**
γνωμικό **105**
γρια- **173**
γύπας **145**
γύρω από **167**

Ἰαμόκλειος (φρ.) **144**
Δαρείος **144**
δει δε (φρ.) **48**
δεκατρία **157**
δεν έχει πού (φρ.) **48**
δέον (φρ.) **51**
δεόντων **48**
Δημήτριος **144**
δημιουργώ **113**
διά **31, 170**
διά του λόγου (φρ.) **48**
διαβόητος **108**
διαδίδω **185**
διαζευκτικό **168**
διάθεση (φρ.) **55**

διάθεση (ρήματος) **164**
διακεκριμένος **31**
διακήρυξη **62**
διακηρύσσω **85**
διακινδυνεύω **86**
διακόσμηση **63**
διάκοσμος **63**
διαλέγω **86**
διάλειψη **140**
διαμετακόμιση **71**
διαμέσου/διά μέσου **170**
διαμιάς **169**
διαμονή **64**
διανοήθηκαν **45**
διαπασών **47**
διαπιστωθεισών **160**
διαπραγματεύομαι **87, 165**
διαπροσωπικός **76**
διαρρέω **162**
διάσημος **108**
διασώζω **87**
διαφανής **150**
διαφεύγω **162**
διαχειρίζομαι **165**
διδάσκοντας **146**
διεθνής **148, 150, 153**
διελκυστίδα **40**
διεμερίσαντο (φρ.) **49**
διενεργηθεισών **160**
διεργασία **64**
δήτηση **31**
δηθώ **31, 45**

δικαιολογώ **110**
δικαιούμαι **162**
δικαίους (φρ.) **49**
δίνω το «παρών» (φρ.) **53**
διύλιση **31**
διυλίζω **31, 45**
δίψηφα **171, 172**
δίσωρος **37**
διώρυγα **101**
δουλεία **35**
δρομαίος **37**
δρομέας **37**
δυναμει **53**
δυνατόν (φρ.) **50**
δυσόμισι **157**
δυστύχημα **61**
δωσίλογος **31**

Ξγκαλώ **128**
εγκαταλείφθηκα **140**
εγκατάλειψη **140**
εγκεκριμένος **31**
έγκληση **128, 139**
έγκλιση **139**
εγκλιτικό **168**
εγκύπτω **128**
εγχείρηση **88**
εγχειρίδιο **88**
εγχειρίζω **88**
εγχείριση **88**
εγχειρώ **88**
έδος **119**

εδώλιο **119**
εθελοδοουλία **35**
ει μη ήλθον (φρ.) **49**
είδα **184**
ειδάλλω **169**
ειδεμή **169**
ειδεχθής **150**
ειδῶλιο **119**
εἶδωλο **119**
εικονολατρία **35**
ειλικρινής **150**
εισάγω **178, 179**
εισέπραξε (φρ.) **49**
εισέρχεται **167**
εισιτήριο **31**
εἰσοδος **159**
εἶχον (φρ.) **49**
εκ μέρους **93, 170**
εκ του σύνεγγυς **55**
εκ των ων ουκ άνευ **49**
εκάστου (φρ.) **53**
εκατό (φρ.) **57**
εκατονταετηρίδα **64**
εκατονταετία **65**
εκδημία **60**
εκδίδω **185**
εκδικάζω **88**
εκκαλώ **128, 130**
έκκληση **128, 130, 139**
εκλέγω **86**
έκλειψη **140**
εκλεκτικός **76**

εκλεκτός **76**
έκλυση **131**
εκμάθηση **65**
εκμεταλλεύομαι **112, 165**
εκπληρώνω **88**
εκπρόσωπος **60**
έκτακτα **96**
εκτάκτως **97**
εκτενής **150**
εκταμιεύω **36**
εκτίνω **46**
εκτίω **46**
εκτός **47**
έκτρωμα **40**
εκχείλιση **131**
εκχύλιση **131**
ελάλησα (φρ.) **49**
ελάσσω **153**
ελαφρά τη καρδία (φρ.) **49**
Ελευθέριος **144**
έλλειμμα **36**
ελλείπω **36**
έλλειψη **36, 140**
ελλιπής **36, 150**
ελλιπώς **36**
ελλοχεύω **45**
εμβριθής **150**
εμένα/μένα **34**
εμού (φρ.) **50**
εμπειρία **65**
εμπεριέχει **167**
εμπίπτω **47**

εμφιάλωση **119**
εμφορούμαι **45**
εν βρασμῷ ψυχής (φρ.) **49**
εν πάση περιπτώσει (φρ.) **53**
εν χορδαίς (φρ.) **49**
ένα (φρ.) **57**
ενάλιος **43**
ενάμιση **157**
ενάμισι **157**
έναντι **92**
ενάντια **93**
εναντίον **93**
εναργής **43**
ένα (ς) **157**
ενασχολούμαι **85**
ένατος **158**
ενδέκατος **43**
ενδεδέχεται **120**
ενδελεχής **44**
ενδεχόμενα **94**
ενδεχομένως **94**
ενδημία **65**
ενδιαφερόμενος **52**
ενηνηκοστός **158**
ενηνήντα **158**
ενεός **31**
ενεργός **43**
ενεστῶτας **178, 180, 181**
ενημερότητα **66**
ενημέρωση **66**
εννέα **158**
εννιά **158**

εννιακόσια **158**
εννιακοσιοστός **158**
ένοικος **66**
ένός εκάστου (φρ.)
ενόσω **169**
ενόψει/εν όψει **53, 170**
ενσκήπτω **128**
εντάξει **169**
εντάσσεται **167**
εντατικός **109**
εντελέχεια **120**
εντελεχής **44**
έντονος **109**
εντούτοις **169**
εξ απαλών ονύχων (φρ.)
εξ ολοκλήρου **170**
εξαγγελος **58**
εξαιρετικός **77**
εξαίρετος **77**
εξαιτίας **116, 169**
εξαλειφώ **36**
εξάλειψη **36**
εξάλλου **169**
εξάπαντος **169**
εξάρτηση **131**
εξαρτίζω **131**
εξάρτιση **131**
εξάρτυση **131**
εξαρτύω **131**
εξαρτώ **131**
εξαρχής **169**
εξασθενίζω **89**

εξασθενώ **89**
εξασκώ **85**
εξελίξεις **52**
εξετασθεισών **160**
εξήγηση **67**
εξίμισι **157**
εξίσου **169**
εξίσταμαι **48**
εξόκειλα **45**
εξοκέλλω **45**
έξοχα **97**
εξόχως **97**
εξώκειλα **45**
εξωμότης **67**
εξώτατος **156**
εξώτερος **156**
επαινώ **113**
επακόλουθο **100**
επακολουθώ **81**
επαλείφω **36**
επάλειψη **36**
επαναλαμβανόμενα **54**
επανάληψη **140**
επαναπόσληψη **140**
επανεκδίδω **185**
επανεκδοση **100**
επανεκτύπωση **100**
επανερχομαι **167**
επαρκής **150**
επεισόδιο **32**
επέμβαση **67**
επενέργεια **102**

επεξεργάζομαι **64, 89, 165**
επεξεργασία **64**
επεξεργασμένο **166**
επεξήγηση **67**
επηρεάζω **32**
επηρεασμός **32**
επήρεια **32, 101**
επί δικαίους (φρ.)
επί ξυρού (φρ.)
επί το έργον **54**
επί τούτου **54**
επί τούτω **54**
επιβολή **120**
επιβουλή **120**
επιβραβεύω **113**
επιδείνωση **55**
επιδέχομαι **162**
επιδημία **65**
επιδίδω **185**
επιδικάζω **88**
επίδοση **61**
επιδότηση **102**
επίδραση **102**
επιζητώ **82**
επικεφαλής **54, 169**
επικλήση **139**
επικλητής **150**
επικούρεια (φρ.) **144**
επικούρειος **32, 135**
Επικούριος (Απόλλων)
επικυρώνω **90**
επιλέγω **86**

επιλεκτικός **76**
επίλεκτος **77**
επιμελής **148, 150**
επιμέρους/επί μέρους **170**
επίμονος **43**
επίορκος **77**
επιούσα (φρ.) **51**
επιούσιος **77**
επιπλέον **169**
επίπτωση **100**
επιρροή **32, 101**
επιστήσω (να/θα) **45**
επισύρω **114**
επιτέλους **169**
επίτιμος **79**
επιτόπου/επί τόπου **170**
Επιφάνια **32**
επιφέρω **84**
επίχειρα **49**
επιχορήγηση **102**
επόμενα **94**
επομένως **94**
εποχή των παχιών/παχειών
(φρ.) **50**
εποχικός **44**
επώδυνος **37**
επωφελής **38**
έργον (φρ.) **54**
έρμαιο **53**
ερωτηματικά **168**
εσαεί **143**
εσάς/σας **34**

εσένα/σένα **34**
εστί (φρ.) **48, 50**
εσώτατος **156**
εσώτερος **156**
έτους **158**
ετών **158**
ευάριθμος **78**
ευγενής **132**
Ευγένιος **144**
ευδαίμων **153**
ευημερία **120**
ευθέως **141**
ευθύνη **68**
ευθύς **141**
ευμάρεια **120**
ευπαθής **151**
ευπαρουσίαστος **109**
ευπρεπής **151**
ευπρόσωπος **109**
ευρετήριο **101**
Ευριπίδης **32**
Ευρυδίκη **32**
ευσεβής **151**
ευφυής **172**
ευφυΐα **172**
ευχάριστα **97**
ευχαρίστως **97**
εφ'
εφεύρεση **99**
εφόσον **169**
εφυάλωση **119**
έωλος **135**

Ζωντανή **52**
ή **168**
ήλθον (φρ.) **49**
ηλικία **158**
ημερομηνία **103**
ημιθανής **151**
ημιώροφος **37**
ηράκλεια (φρ.) **144**

Θαλασσοπορία **35**
θεαματική (φρ.) **55**
θεια- **173**
Θεοφάνια **32**
θέση (φρ.) **52**
θρησκεία **35**

Ιδέσθαι (φρ.) **52**
ιδιαίτερα **97**
ιδιαιτέρως **97**
ιδιοφυής **78, 172**
ιδιοφυΐα **172**
ιδώ **184**
ιεραρχώ **111**
ικέτης **132**
ιμάτια (φρ.)
ινστιτούτο **40**
Ιππίτης (Αριστοφάνη) **32**
ισθμός **101**
ισορροπημένος **78**
ισόρροπος **78**
ισούψης **151**

ίστατα (φρ.) **50**
ισχύς (φρ.) **52**
ιχθύες/ιχθύς **146**

Καθαυτό **169**
κάθειρξη **103**
καθένας/καθεμιά... **32**
καθεξής **169**
καθετί **32, 169**
κάθιδρος **32**
κάθισα **32**
καθόσον/καθ' όσον **170**
καθότι/καθ'
καινός **135**
καίριος **43**
κακόγυστος **52**
κακοήθης **151, 154**
κακούργημα **103**
κάλλος **52**
καλώ **139**
καμένος **32**
καμία/καμιά **32**
καπηλεία **35**
Καραϊβική **40**
καρδία (φρ.) **49**
καρδίας (φρ.) **48**
κατ'
κατά πόδας **56**
καταγγελθεισών **160**
καταγής **169**
καταδίδω **185**
κατακυρώνω **90**

καταλείπω **36**

καταλήξεις

- αρσενικών ουσιαστικών σε -ας, -ίστας, -ίας **145**
- ονομάτων και επιθέτων σε -ιος,
- επιθέτων σε:
 - ύς,
 - ης,
 - ων **153**
- μετοχών σε -οντας, -ώντας **164**
- ρημάτων σε:
 - ήστε **177**
 - ίστε,
- επιρρημάτων σε -έως **141**

κατάληψη **140**
καταλογίζω **111**
κατάλοιπο **36**
καταλογάδην **169**
κατάλυμα **32**
καταναγκασμός **68**
κατάπτυστος **43**
καταρχήν/κατ'
170
κατασκευάζω **90**
κατατρέχω **129**
κατατρέχω **129**
καταχωρίζω **32, 45**
καταχώριση **32**
καταχωρισμένος **45**

κατεξοχήν/κατ'

170

κατεργάζομαι **64, 89, 166**
κατεργασία **64**
κατεργασμένο **166**
κατευθείαν/κατ'
92, 170
κάτοικος **66**
κατοχυρώνω **90**
κατώτατος **156**
κατώτερος **156**
κενός **135**
κέντρα (φρ.) **51**
κεφαλήν (φρ.) **48**
κήτος **130**
κινδυνεύω **86**
κινώ **91**
κιόλας **169**
κλήθηκα **139**
κληροδοτώ **91**
κληρονομώ **91**
κλήση **130, 139**
κλητική **160**
κλίνη (φρ.) **48**
κλίνω **139**
κλίση **130, 139**
κόγχη **121**
κοιλιοδουλία **35**
κοινοτοπία **40**
κοινότοπος **43**
κοινωνικοποίηση **69**
κοινωνικότητα **69**

κοινωφελής **151**

κομπλιμέντο **40**

κοντά **167**

Κορίνθιος **144**

κουνά **91**

κόχη **121**

κρητικός **136**

κριτικός **136**

κυκλοφοριακός **78**

κυκλοφορικός **79**

κυρα- **173**

κύρια **95**

κυρία **55**

κύρια ονόματα **173**

κύριος **55**

κυρίως **95**

κύτος **130**

Λάβα **121**

λάβρα **121**

λάθε (φρ.) **50**

λάθη **54**

λάθρα **50**

λακκουβών **145**

λακτίζειν (φρ.) **51**

λαμβάνω **140**

λανθάνουσα (φρ.) **48**

λατρεία **35**

λέγει (φρ.) **48**

λείπω **36, 140**

-λειψη **140**

λήγω **162**

-λήφθηκα **140**

λήψη **140**

λίβας **121**

λίθος **104**

λίθος (φρ.) **50**

λίμα **133**

λιμός **133**

λογοπαιδικός **43**

λόγος (φρ.) **50, 56**

λόγου χάρη **55, 170**

λόγχη **55, 121**

λοιμός **133**

λοιπόν **167**

λοίσθια (φρ.) **51**

λόχη **121**

λυδία λίθος **104**

Μάθηση **65**

μακαρίτης **55**

μακρόθεν **55**

Μαλδίβες **40**

μάλλον (φρ.) **56**

μαστρο- **173**

μαστροπός **33**

ματαιώνω **110**

με (φρ.) **51**

μεγαλογράμματη γραφή **172**

μεγαλοφυής **78**

μέγας **43**

μεγέθυνση **40**

μεγεθυσμένος **40**

μεθοδολογία **69**

μέθοδος **69, 159**

μείγμα **36**

μειγνύω **36**

μ(ε)ικτός **36**

μείξη **36**

μειονότητα **70**

μειο(νο)ψηφία **70**

μέλλον **178-182**

μέλλοντας **178-182**

μεμιάς **169**

μέρους (φρ.) **93**

μες **34**

μέσ' **34**

μεσοτοιχία **40**

μετά **163, 167**

μετά Χριστόν **56**

μεταγραφή **70**

μεταδίδω **185**

μετακομιδή **71**

μετακόμιση **71**

μετάληψη **140**

μετεγγραφή **70**

μετε(α)ξεταστέος **44**

μετέρχομαι **162**

μετοικίζω **91**

μετοικώ **91**

μετοχή **159**

μέτρο **169**

μέτρον άριστον (φρ.) **50**

Μετσόβιο **144**

μήνας **145**

μία **157, 158**

μιάμιση **157, 158**
μιγάς **36**
-μισι **157**
μισός **157**
μνήμης (φρ.) **108**
μοιρολατρία **35**
μολαταύτα **169**
μολονότι **169**
μονομερής **151**
μονομιάς **169**
μπάζα (τα) **146**
μπαρμπα- **173**
μπομπονιέρα **42**
μπομπουνιέρα **42**
μπουρμπουάρ **42**
μύες/μυς **146**

Vα 'μαι **138**
να με **138**
Νάξιος **144**
νέος **38**
νεότατος **38, 156**
νεότερος **38, 156**
νεωστί **143**
νεωτερίζω **38**
νεωτερικός **38**
νεωτερικότητα **38**
νεωτερισμός **38**
νεωτεριστής **38**
νεωτεριστικός **38**
Νηρηίδες **40**
νιφάδα **122**

νοητικός **109**
νομοταγής **151**
νύμφη **122**
νύφη **122**

Ξενομανής **151**
Ξυρού (φρ.) **50**

Οβολός **37**
οδός **159**
οδός Στουρνάρη **40**
οδύνη **37, 134**
οίδα **52**
οικέτης **132**
οιονεί **33, 143**
Οκτώβριος **40**
όλεθρος **37**
ολιγάριθμος **78**
όλοι όσοι **162**
ολοκληρωμένοι **167**
Ολύμπιος **144**
ολωσδιόλου **169**
ομοειδής **151**
ομοιογενής **151**
ομότιμος **79**
ον ου τύππει λόγος (φρ.) **50**
ονομάζω **112**
ονομαστικός **79**
ονοματικός **79**
όνυχας **37**
ονύχων (φρ.) **49**
όπλου (φρ.) **55**

οποίος **163**
οποτεδήποτε **169**
όπου **163**
οπουδήποτε **169**
οπωσδήποτε **169**
οργάνω (φρ.) **49**
ορθοπαιδικός **44**
ορθοπεδικός **44**
οριστική έγκλιση **183**
όροφος **37**
όρυγμα **37**
ορυκτό **37**
ορυχείο **37**
ορώ **52**
όσον αφορά **56**
όσος, -οι **162**
οστεομυελίτιδα **40**
όσφρηση **40**
οσφνικός **43**
ό,τι **141**
ότι **141**
οτιδήποτε **33**
ου (φρ.) **50**
ουδέ (φρ.) **50**
ουδέν **48**
ουκ άνευ (φρ.) **49**
ουκ είχαν (φρ.) **49**
ούλο (το) **40**
ουσιώδης **152**
οφειλέτης **34**
οφειλή **34**
οφειλήματα **34**

οφείλω **34**
όφελος **34**

Παλαιικός **126**
παλαίμαχος **61**
παλαιότερος **156**
παλαιστής **37**
παλαίστρα **37**
παλεύω **37**
παλινδρομώ **114**
παλινωδῶ **114**
παλίρροια **104**
παλιρροϊκός **43**
παλλαϊκός **126**
παμψηφεί **143**
παν **50**
πανδημεί **143**
πανδημία **65**
παντελής **153**
πανωλεθρία **37**
παπα- **173**
παρά πόδα **56**
παρ'
παραδίδω **185**
παραίτηση **71**
παρακινώ **92**
πράκλιση **128, 139**
παραλείφθηκε, -αν **140**
παράλειψη **140**
παραλήφθηκε, -αν **140**
πάρλυση **71**
παραλυσία **71**

παράμετρος **159**
παραμονή **64**
παρανάλωμα (φρ.) **56**
παρασιωπῶ **84**
παρασιωπώμενος **46**
παρασκευάζω **90**
παρατατικός **178, 180-181, 183**
παρεγκεφαλίδα **72**
παρεγκεφαλίτιδα **72**
παρεισέφρησα **46**
παρεισφρέω **46**
παρέκβαση **68**
παρέκκλιση **139**
παρελθέτω (φρ.) **50**
παρελθόν **178-182**
παρέμβαση **68**
παρεμβολή **68**
παρεμπιπτόντως **47**
παρεπιδημία **60**
πάρεση **41**
παρευρίσκομαι **114**
παρίσταμαι **114**
παροιμία **106**
παροιμώδης φράση **105**
παρόλο/παρ' όλο **170**
παρονομαστής **41**
παρότι/παρ'
παρών (φρ.) **53**
παρωνύμιο **72**
παρώνυμο **44, 72**
παρωνυχίδα **37**

πάση (φρ.) **53**
πασιφανής **79**
πατριδοκαπηλία **35**
πατριδολατρία **35**
παχιών/παχειών (φρ.) **50, 155**
παχύς **154**
πεζοπορία **35**
πειρά **65**
πείσμων **43**
περί ου ο λόγος (φρ.) **56**
περί πολλά (φρ.) **51**
περιβαλλοντολογικός **43**
περιβαλλοντολόγος **41**
περιβόητος **108**
περιέχει **167**
περιθάπω **46**
περίληψη **140**
περιούσιος **77**
περίπτωση **104**
περίσταση **105**
περισυλλέγω **46**
περισώζω **87**
περίφημος **108**
περιχαράς **152**
πηγαίνω **37**
πηγεμός **37**
πηλήκιο **33**
πηλίκο **33**
πηχυσίος **33**
πια **168**
πιανιστών **145**

πιθανά **95**
πιθανόν **95**
πιθανώς **95**
πιλοτή **33**
πιο **168**
πίπτει **50**
πλαίσιο **167**
πλατειάζω **33**
πλατειασμός **33**
πλειονότητα **72**
πλειο(νο)ψηφία **72**
πλεονέκτημα **105**
πληγείων **159**
πλημμέλημα **103**
πλημ(μ)υρίδα **104**
πλήρης **153**
πληρώ, -οίς, -οί **33, 89**
πλησιάζω **167**
πλησίον **56**
πνέει τα λoίσθια (φρ.) **51**
πνευματικός **109**
πνευμονολόγος **41**
πόδα/ -ς **56**
ποικιλία **38**
ποικίλλω **38**
ποικίλος **38**
ποινή (φρ.) **46**
ποιος **168**
ποιούμενος (φρ.) **51**
πολεμοκαπηλία **35**
πολιομελίτιδα **41**
πολιτισμικός **80**

πολιτιστικός **80**
πολλά (φρ.) **51**
πολύ **142**
πολυάριθμος **78**
πολυέλαιος **133**
πολυέλεος **133**
πολυετής **152**
πολυπληθής **152**
πολύς **142**
πολύτιμος **167**
πολυώροφος **37**
ποντοπορία **35**
πορεία **35**
πορθμός **101**
Πορτογαλία **38**
ποσειδώνιος **144**
πόσο **163**
πόσω μάλλον (φρ.) **56**
ποτήριον (φρ.) **50**
πού **168**
πουρμπουάρ **42**
πραγματεύομαι **87, 166**
πριν **163, 167**
πριν αλέκτορα (φρ.) **51**
προ Χριστού **56**
προγεννητικός **43**
προγονοκαπηλία **35**
προγονολατρία **35**
προηγούμενα **95**
προηγούμενος **95**
προικοθηρών **145**
προκαλώ **113, 139**

προκατάληψη **72, 139**
προκήρυξη **63**
προκηρύσσω **86**
προκλήθηκα **139**
πρόκληση **139**
προκύπτει **56, 82**
πρόληψη **73, 140**
προξενώ **113**
προοιωνίζεται, -ονται **46**
προπαίδεια **122**
προπαίδεία **122**
προπαντός **169**
προπάντων **169**
προπετής **44**
προπηλακίζω **57**
προς (φρ.) **51, 54**
προς τούτο **54**
προς τούτοις **54**
προσάρτηση **33**
προσαρτώ **33**
προσδίδω **185**
προσελκύω **114**
προσεχής **152**
προσκήθηκα **139**
πρόσκληση **139**
πρόσκρουση **73**
πρόσληψη **140**
προστακτική **168, 174-177**
προσφιλής **152**
προσφώνηση **160**
προσωπικός **76**
προσωπολατρία **35**

προτακτικά **173**
προτέρα **57, 127**
προτεραία **57, 127**
προτέρημα **105**
πρότυπο **73**
προφανής **80**
πρώην **110**
πρωτοπορία **35**
πρωτότυπο **73**
πταισίμα **103**
πιθαγόρειο (φρ.) **144**
πιυρός (φρ.) **56**
πρωωμένος **33**
πώρωση **33**
πώς **168**

Ράβδος (φρ.) **50**

ραγαδαία **55**
ρήξη **122**
ρήση **105**
ρηιτό **105**
ρίψη **123**
ρόγγχος **123**
Ρόδιος **144**
ρολό (το) **41**
ρόχθος **123**

Σαν **116**

σατιρικός **135**
σατυρικός **135**
σεισμογενής **80**
σεισμογόνος **80**

σημαδεύω **115**
σήραγμα **123**
σιγά **116**
σιντριβάνι **33**
σιωπηλός **127**
σιωπηρός **127**
σιωπώ, -άς, -ά **46**
σιωπώντων **46**
σκληρόν σοι (φρ.) **51**
σμίγω **36**
σοι (φρ.) **51**
σορός **126, 133**
σοφόκλειος **144**
στήλη **138**
στηλώνω **138**
στιβάδα **124**
στίβος **124**
στιγματίζω **115**
στίχος **134**
στο πλαίσιο **167**
στοίβα **124**
στοίχος **134**
Στουρνάρη (οδός) **40**
σρέφεται **167**
στύλος **138**
στυλώνω **138**
συγκεκριμένοι **31**
σύγκλιση **139**
συγκρητισμός **34**
σύγκρουση **73**
συζυγία **177**
σύλληψη **140**

συμβαίνοντα **106**
σύμβαση **73**
συμβατικότητα **74**
συμβατότητα **74**
συμμιγής **36**
συμπαγής **152**
συμπαρομαρτούντα **41**
σύμπηξη **124**
σύμπνοια **33**
συμπόνια **33**
σύμπυξη **124**
σύμφωνα **171**
συναγωνίζομαι **83**
συναίσθημα **58**
συνδράμα **182**
σύνεγγυς **55**
συνεχής **153**
συνθλίβω **115**
συνονθύλευμα **41**
συνδαιτυμόνας **33**
συνέπεια **100**
συνίσταται **129**
συνιστάται **129**
σύνταξη **165**
συντελεσμένοι χρόνοι
179, 181, 182
συντελεστής **106**
συντριβω **115**
συνωμότης **34, 67**
συνωμοτώ **34**
σύριγγα **123**
σφαγείο **124**

σφάγιο **124**
σφήκα **125**
σφίγγα **125**
σχιζοφρενής **152**
σχώμεν (φρ.) **48**
σωρός **126, 134**

Ταμείο **36**
ταμίας **36**
ταμειυτήριο **36**
ταμειύω **36**
ταμιών **145**
ταχέως **141**
ταχύς **141**
τεκταινόμενη **106**
τέλεια **98**
τελείως **98**
τέξεται (φρ.) **51**
τες **47**
τεσσεράμισι **158**
τεσσερισήμισι **158**
τεχνητός **127**
τεχνική **74**
τεχνικός **127**
τεχνολογία **74**
τέως **110**
την ανάγκη(ν) (φρ.) **51**
τι τέξεται (φρ.) **51**
τιθασεύω **34**
τίθενται **46**
τίκτω **51**
τιμής (φρ.) **46**

τιρμπουσόν **41**
τις (αντων.) **47**
τοις εκατό **57**
τοπιογραφία **74**
τοπογραφία **74**
τόσο **163**
τούτο (φρ.) **50**
τούτοις (φρ.) **54**
τούτου (φρ.) **54**
τούτω (φρ.) **54**
τραπεζικός **80**
τραπεζιτικός **81**
τρεισήμισι **157**
τριάμισι **157**
τρεις (φρ.) **51**
τριώβολο **37**
τριώροφος **37**
τυγχάνω **51**
τυπολατρία **35**
τύπτει (φρ.) **50**
τυρβάζη (φρ.) **51**
τυχών, -ούσα, -όν **137**

Ύαλος **119**

υγεία **36**
υγιαίνω **36**
Υγίεια **36**
υγιεινός **36**
υγιής **36, 152**
ύδρευση **100**
υπ’
υπ’

ύπαιθρο **134**
ύπαιθρος **134**
υπέρ το δέον (φρ.) **51**
υπερμεγέθης **154**
υπερούσιος **78**
υπερρκεάνιο **41**
υπεύθυνος **107**
υπευθυνότητα **68**
υπηρεσία **41**
υπηρετώ **46**
υποβάλλω **180, 181**
υποβληθεισών **160**
υποβολιμαίος **44, 126**
υποβόσκω **129**
υποθάλω **46**
υποθηκοφυλακείο **41**
υποκαθιστώ **83**
υποκείμενο **161**
υποκινώ **92**
υποκλίθηκα **139**
υπόκλιση **139**
υπόλειμμα **37**
υπολείπομαι **37**
υπόληψη **140**
υπόλοιπο **37**
υποστυλώνω **138**
υποτακτική **178-180, 182**
υποφώσκω **129**
υπόψη **170**

Φατρία **107**
φιάλη **119**

φιγουρών **145**
φιλοθεάμον **154**
φιλοθεάμων **154**
φιλομαθής **152**
φιλοσοφική λίθος **104**
φιλοτιμία (ν)
φιλοφρόνηση **125**
φιλοφροσύνη **125**
φοροδιαφεύγω **41**
φοροφυγάς **41**
φράξια **107**
φράση παροιμιώδης **105**
φυλάκιση **103**
φυσικοθεραπεία **42**
φυσικοθεραπευτής **42**
φυσιοθεραπεία **42**
φυσιοθεραπευτής **42**
φυσιολατρία **35**
φωνήεντα **171**
φωνήσαι (φρ.) **51**

Χαρακτήρας **47**
χαρακτηρισμός **47**
χαρακτήης **47**
χαρακτική **47**
χαραχτηκα **47**
χάρη/χάριν **55**
χάρη/χάρις σε **116**
χάρμα ιδέσθαι **52**
χειρίζομαι **166**
χειροπέδες **167**
χειρουργός **42**
χιλιετηρίδα **64, 74**
χιλιετία **65, 74**
χλοοτάπητας **41**
χορδαίς (φρ.) **49**
χρειώδη (τα) **41**
χρημάτων (φρ.) **48**
χρονολογία **103**

Ψευδαίσθηση **71**
ψεύδορκος **77**

ψηλός **137**
ψήφος **42, 159**
ψιθυρίζω **34**
ψιλή κυριότητα **44**
ψιλός **137**
ψοφοδεής **152**
ψυχαναγκασμός **69**
ψυχής (φρ.) **49**
ψυχικός **81**
ψυχολογία (φρ.) **55**
ψυχολογικός **81**

Ωδίνες **134**
ωκεανοπορία **35**
ώρα **158**
ωρίμα(ν)ση **42**
ως **116**
ωσεί **143**
ωφέλεια **34**
ωφέλιμος **34**
ωφελώ **34**

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

▶ αλαζονεία	και όχι	αλαζονία
▶ αλλεργία	και όχι	αλεργία
▶ αμπέχονο	και όχι	αμπέχωνο
▶ αντικρίζω
αλλά αντίκρυ	και όχι	αντικρύζω
▶ απ' ό,τι
αλλά παρ' ό,τι/παρότι	και όχι	απ' ό,τι
▶ γενέθλια	και όχι	γεννέθλια
▶ διά
αλλά για	και όχι	δια
▶ διακεκριμένος	και όχι	διακεκριμμένος
▶ εγκεκριμμένος	και όχι	εγκεκριμμένος
▶ συγκεκριμμένος	και όχι	συγκεκριμμένος
▶ διήθηση (< διηθώ)
αλλά διύλιση (< διυλίζω)	και όχι	διήθιση
▶ δωσίλογος	και όχι	δοσίλογος
▶ εισιτήριο	και όχι	εισητήριο
▶ (λόγ.) ενεός (= άφωνος,
άνευδος)	και όχι	ενεώς

▶ επεισόδιο	<i>και όχι</i>	επισόδειο
▶ επηρεάζω επηρεασμός / επήρεια <i>αλλά επιρροή</i>	<i>και όχι</i>	επιρρεάζω
▶ Επικούριος θεός (π.χ. Απόλλων) <i>αλλά επικούρειος φιλόσοφος</i>	<i>και όχι</i>	Επικούρειος...
▶ Επιφάνια / Θεοφάνια	<i>και όχι</i>	Επιφάνεια / Θεοφάνεια
▶ Ευριπίδης	<i>και όχι</i>	Ευρυπίδης
▶ Ευρυδίκη	<i>και όχι</i>	Ευριδίκη
▶ οι Ιππής του Αριστοφάνη	<i>και όχι</i>	οι Ιππείς
▶ καθένας / καθεμιά / καθένα	<i>και όχι</i>	κάθε ένας ή καθ' ένας κάθε μια ή κάθε μία κάθε ένα ή καθ' ένα
▶ καθετί	<i>και όχι</i>	κάθε τι
▶ κάθιδρος	<i>και όχι</i>	κάθιδρος
▶ κάθισα	<i>και όχι</i>	κάθησα
▶ καθότι / καθ' ότι	<i>και όχι</i>	καθ' ό,τι
▶ καμένος	<i>και όχι</i>	καμμένος
▶ καμιά / καμιά	<i>και όχι</i>	καμμία / καμμιά
▶ κατάλυμα	<i>και όχι</i>	κατάλυμμα
▶ καταχώριση (< καταχωρίζω)	<i>και όχι</i>	καταχώρηση

▶ μαστροπός	και όχι	μαστροπός
▶ οιονεί (= σαν...)	και όχι	οιωνεί
▶ οτιδήποτε	και όχι	ο,τιδήποτε
▶ παρ' όλα αυτά	και όχι	παρόλα αυτά
▶ πηλήκιο αλλά πηλίκο	και όχι	πηλίκιο
▶ πηχυαίος	και όχι	πηχιαίος
▶ πιλοτή	και όχι	πυλωτή
▶ πλατειάζω	και όχι	πλατυάζω
▶ πλατειασμός	και όχι	πλατυασμός
▶ πληροίς/πληροί (< πληρώω, -ώ)	και όχι	πληρείς/πληρεί
▶ προσάρτηση (< προσαρτώ)	και όχι	προσάρτιση
▶ πώρωση	και όχι	πόρωση ή πόρρωση
▶ πωρωμένος	και όχι	πορωμένος ή πορρωμένος
▶ σιντριβάνι	και όχι	συντριβάνι
▶ συμπόνια αλλά σύμπνοια	και όχι	συμπόνοια
▶ συνδαιτυμόνας	και όχι	συνδετημόνας ή συνδαιτημόνας

▶ συγκρητισμός (= συγκερασμός, ανάμειξη στοιχείων κυρίως διάφορων θρησκειών)	και όχι	συγκριτισμός
▶ συνωμότης	και όχι	συνομώτης
▶ συνωμοτώ	και όχι	συνομοτώ
▶ τιθασεύω	και όχι	τιθασσεύω
▶ ψιθυρίζω	και όχι	ψυθιρίζω

ΠΡΟΣΟΧΗ:

- ▶ οφείλω / οφειλέτης / οφειλήματα / οφειλή / όφελος
αλλά
ωφελώ / ωφέλεια / ωφέλιμος / ανωφελής / επωφελής

ΑΛΛΑ ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΑ ΛΑΘΗ:

▶ μ' εμένα	και όχι	με μένα
▶ μ' εσένα	και όχι	με σένα
▶ μ' εσάς	και όχι	με σας
▶ σ' εμένα	και όχι	σε μένα
▶ σ' εσένα	και όχι	σε σένα
▶ σ' εσάς	και όχι	σε σας

αλλά

- ▶ από/για (ε)μένα
(ε)σένα
εσάς/σας

▶ μέσ': πριν από φωνήεν αλλά	μέσ' από το σπίτι
▶ μες: πριν από σύμφωνο	μες στο σπίτι

2

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΣΥΝΘΕΤΑ ΚΑΙ ΣΕ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

▶ ανδρεία	αλλά	ανανδρία
▶ δουλεία	αλλά	εθελοδοουλία κοιλιοδοουλία
▶ θρησκεία	αλλά	αθρησκία ανεξιθρησκία αρνησιθρησκία
▶ καπηλεία	αλλά	αρχαιοκαπηλία πατριδοκαπηλία πολεμοκαπηλία προγονοκαπηλία
▶ λατρεία	αλλά	αρχαιολατρία εικονολατρία μοιρολατρία πατριδολατρία προγονολατρία προσωπολατρία τυπολατρία φυσιολατρία
▶ πορεία	αλλά	αεροπορία ανεμοπορία βραδυπορία θαλασσοπορία πεζοπορία ποντοπορία πρωτοπορία ωκεανοπορία

▶ αλείφω	αλλά	αλοιφή
▶ απαλείφω	αλλά	απαλοιφή
▶ εξαλείφω/εξάλειψη		
▶ επαλείφω/επάλειψη		
▶ αμείβω	αλλά	αμοιβή
▶ ανταμείβω		ανταμοιβή
▶ (ανα)μειγνύω	αλλά	αμιγής
▶ μείξη		συμμιγής
▶ μείγμα		μιγάς
▶ μ(ε)ικτός		σμίγω
▶ αντικρίζω	αλλά	αντίκρου
▶ αντικρινός		
▶ αντικριστός		
▶ βραδιά	αλλά	βράδυ
▶ βραδιάζω		
▶ βραδινός		
▶ καταλείπω (= αφήνω, κληροδοτώ)	αλλά	κατάλοιπο
▶ λείπω: ελλείπω/ έλλειψη/έλλειμμα	αλλά	ελλιπής, ελλιπώς
▶ ταμίας	αλλά	ταμείο
▶ (απο-/εκ-)ταμιεύω		
▶ ταμιευτήριο		
▶ υγιαίνω	αλλά	υγεία (θεά: Υγίεια)
▶ υγιεινός		
▶ υγιής		

▶ υπολείπομαι/ υπόλειμμα	αλλά	υπόλοιπο
▶ γεωλογία	αλλά	γαιάνθρακας
▶ γεωπονία		γαιοκτήμονας
▶ γεωργός		γαιοκτησία
▶ γεώτρηση		
▶ γεωφυσική		
▶ δρομέας	αλλά	δρομαίος
▶ παλεύω	αλλά	παλαιστής/παλαίστρα
▶ πηγαίνω	αλλά	πηγεμός
▶ οβολός	αλλά	τριώβολο
▶ οδύνη	αλλά	ανώδυνος/επώδυνος
▶ όλεθρος	αλλά	πανωλεθρία
▶ όνυχας	αλλά	παρωνυχίδα
▶ όροφος	αλλά	διώροφος/ημιώροφος πολυώροφος/τριώροφος
▶ όρυγμα/ορυκτό/ ορυχείο	αλλά	ανθρακωρύχος/ ανθρακωρυχείο

▶ νέος/- νεότερος/ νεότατος	αλλά	νεωτερίζων νεωτερικός νεωτερικότητα νεωτερισμός νεωτεριστής νεωτεριστικός κτλ.
▶ Γαλλία	αλλά	Πορτογαλία
▶ ποικίλλω	αλλά	ποικιλία/ποικίλος

■ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

▶ αγορανομία	και όχι	αγορονομία
▶ αγοραπωλησία	και όχι	αγοροπωλησία
▶ αγοραφοβία
(= ψυχολ.: έντονος αδικαιολόγητος φόβος
που προκαλείται σε ορισμένα άτομα
από το συγκεντρωμένο πλήθος σε δημόσιους χώρους)	και όχι	αγοροφοβία
▶ αεριωθούμενο	και όχι	αερωθούμενο
▶ αμάλαμα
(= κράμα / μτφ. ανάμειξη, ανακάτωμα)	και όχι	αμάγαμα
▶ ανδριάντας	και όχι	αδριάντας
▶ απογοήτευση	και όχι	απαγοήτευση
▶ αποστρατιωτικοποίηση	και όχι	αποστρατικοποίηση
▶ άρδευση	και όχι	άρδρευση
▶ αεροπαγίτης	και όχι	αεροπαγίτης
▶ αρχαιρεσίες	και όχι	αρχιερεσίες
▶ αφλογιστία	και όχι	αφλογισία

▶ διελκυστίδα	και όχι	διελκυστί(ν)δα (= παιχνίδι στο οποίο και τα δύο μέρη τραβούν με δύναμη ένα σχοινί, για να παρασύρουν ο καθένας προς την πλευρά του τον αντίπαλο)
▶ έκτρωμα	και όχι	έχτρωμα
▶ ινστιτούτο	και όχι	ινστιντούτο ή ιστιντούτο
▶ Καραϊβική	και όχι	Καραβαϊκή
▶ κοινοτοπία	και όχι	κοινουτυπία
▶ κομπλιμέντο	και όχι	κοπλιμέντο
▶ Μαλδίβες	και όχι	Μαλβίδες
▶ μεγέθυνση	και όχι	μεγένθυ(ν)ση
▶ μεγεθυσμένος	και όχι	μεγενθυμένος
▶ μεσοτοιχία	και όχι	μισοτοιχία
▶ Νηρηίδες	και όχι	Νηριίδες
▶ οδός Στουρνάρη	και όχι	οδός Στουρνάρα
▶ Οκτώβριος	και όχι	Οκτώμβριος
▶ οστεομελίτιδα	και όχι	οστεομελίτιδα
▶ όσφρηση	και όχι	όσφρηνηση
▶ ούλο (το)	και όχι	ούλος (το)

▶ πάρεση (= ελαφρά παράλυση μυός)	και όχι	πάρηση
▶ παρονομαστής	και όχι	παρανομαστής
▶ περιβαλλοντολόγος	και όχι	περιβαντολόγος
▶ πλατεία Βάθη	και όχι	πλατεία Βάθης
▶ πνευμονολόγος	και όχι	πνευμονιολόγος
▶ πολιομελίτιδα	και όχι	πολιομελίτιδα
▶ ρολό (χαρτιού) (το)	και όχι	ρολός (χαρτιού) (ο)
▶ συμπαρομαρτούντα (= τα συνοδευτικά, τα παρεπόμενα)	και όχι	συμπααραμαρτούντα
▶ συνονθύλευμα (= ένωση ετερόκλητων στοιχείων)	και όχι	συνοθύλευμα
▶ τριμπουσόν	και όχι	τριμπουσόν
▶ υπερωκεάνιο	και όχι	υπερωκειάνιο
▶ υπηρεσία	και όχι	υπερεσία
▶ υποθηκοφυλακείο	και όχι	υποθηκοφυλάκιο
▶ φοροφυγάς αλλά φοροδιαφεύγω	και όχι και όχι	φοροδιαφυγάς φοροφεύγω
▶ χλοοστάπητας	και όχι	χλωροστάπητας
▶ χρειώδη (τα)	και όχι	χρεώδη

▶ η ψήφος	και όχι	ο ψήφος
της ψήφου		του ψήφου
την ψήφο		τον ψήφο
τις ψήφους		τους ψήφους

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:

Τα ουσιαστικά **αγγελιοφόρος, αθλητίατρος, μπομπονιέρα, πουρμπουάρ, φυσικοθεραπεία, φυσικοθεραπευτής, χειρουργός, ωρίμανση** απαντούν, στον προφορικό κυρίως λόγο, και ως **αγγελιοφόρος, αθλίατρος, μπομπουνιέρα, μπουρμπουάρ, φυσιοθεραπεία, φυσιοθεραπευτής, χειρούργος, ωρίμανση**.

■ ε π ί θ ε τ α

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

▶ ακατονόμαστος	και όχι	ακατανόμαστος
▶ αναντικατάστατος	και όχι	αντικατάστατος
▶ ανεξεταστέος	και όχι	αναξεταστέος
▶ απαρέγκλιτος	και όχι	απαρέγκλιτος
▶ απαρχαιωμένος	και όχι	απαρχειωμένος
▶ απολωλός (το) (το απολωλός πρόβατο)	και όχι	απολωλό(ν)
▶ γενεαλογικός	και όχι	γενεολογικός
▶ γενετικό (υλικό)	και όχι	γεννητικό (υλικό)

▶ ενάλιος (= θαλάσσιος)	και όχι	ενιάλιος
▶ ενδέκατος	και όχι	εντέκατος
▶ (αν)ενεργός, -ός/-ή, -ό του (αν)ενεργού (αρσ και ουδ.) της (αν)ενεργού/-ής αλλά του /της εναργούς (< εναργής, -ής, -ές)	και όχι	(αν)ενεργής, -ής, -ές του (αν)ενεργού της (αν)ενεργούς
▶ επίμονος αλλά πείσμων	και όχι	επίμων
▶ καίριος	και όχι	καίρειος
▶ κατάπτυστος	και όχι	κατάπταιστος
▶ κοινότοπος	και όχι	κοινότυπος
▶ λογοπαιδικός (= λογοθεραπευτής)	και όχι	λογοπεδικός
▶ του μεγάλου (αρσ. και ουδ.) (ο μέγας, η μεγάλη, το μέγα)	και όχι	του μέγα
▶ οσφυϊκός	και όχι	οσφιακός
▶ παλιρροϊκός	και όχι	παλιρροιακός
▶ περιβαλλοντολογικός	και όχι	περιβαντολλογικός
▶ προγεννητικός	και όχι	προγενετικός

▶ προπετής (επίθ.)	και όχι	προπέτης (ουσ.)
▶ υποβολιμαίος (= 1. αυτός που υποβάλλεται σε κάποιον με συγκεκριμένη σκοπιμότητα 2. ο πλαστός, ο μη γνήσιος)	και όχι	υποβολιμαίος
▶ ψιλή (κυριότητα) (νομ.)	και όχι	υψηλή (κυριότητα)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Τα επίθετα **εποχικός, μετεξεταστέος, ορθοπαιδικός** απαντούν και ως **εποχιακός, μεταξεταστέος, ορθοπεδικός**.
2. Επίσης, συγχέονται στη χρήση τα παρώνυμα **ανενημέρωτος** (= ο μη ενημερωμένος) / **ανημέρωτος** (= ο ανήμερος, ο μη εξημερωμένος), **αυτοκινητικός** (= που σχετίζεται με το αυτοκίνητο) / **αυτοκινητιστικός** (= που σχετίζεται με τον αυτοκινητιστή) και **ενδεδελεχής** (= συνεχής, συστηματικός) / **εντελεχής** (= πλήρης, τέλειος).

■ ρ ή μ α τ α

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

▶ αμαυρώνω	και όχι	αμαυρίζω
▶ ανεξαρτητοποιούμαι	και όχι	ανεξαρτοποιούμαι
▶ ανήκα	και όχι	άνηκα
▶ απεμπολώ (= προδίδω, εγκαταλείπω π.χ. αρχές, ιδέες, ιδανικά)	και όχι	απεμπολίζω

▶ αποτάθηκα	και όχι	αποτάνθηκα
▶ να/θα αποταθώ	και όχι	να/θα αποτανθώ
▶ διανοήθηκαν ή διενοήθησαν	και όχι	διανοήθησαν
▶ διηθώ αλλά διυλίζω	και όχι	διηθίζω
▶ ελλοχεύω (= <i>καραδοκώ, ενεδρεύω, παραμονεύω</i>)	και όχι	ελλογχεύω
▶ εμφορούμαι (= <i>κυριαρχούμαι, διακατέχομαι, διαπνέομαι από, κατέχομαι από</i>)	και όχι	ευφορούμαι
▶ εξοκέλλω (= <i>προσαράζω, μτφ. παραστρατώ</i>) (αόρ. εξόκειλα και εξώκειλα πρκ. έχω εξοκείλει να/θα εξοκείλω)	και όχι	εξοκείλλω
▶ να/θα επιστήσω (<i>< εφιστώ</i>) (π.χ. <i>την προσοχή</i>)	και όχι	να/θα εφιστήσω
▶ καταχωρίζω <i>στοιχεία (αιτήσεις, ονόματα κτλ.)</i>	και όχι	καταχωρώ (<i>ελληνιστ.</i>) (= <i>υποχωρώ σε αίτημα</i>)
▶ καταχώρισα...	και όχι	καταχώρησα
▶ καταχωρίστηκε...	και όχι	καταχωρήθηκε
▶ καταχωρισμένος....	και όχι	καταχωρημένος

▶ παρεισφρέω (= εισδύω κάπου χωρίς να γίνω αντιληπτός· λέγεται συνήθως για λάθη που γίνονται σε κείμενο)	και όχι	παρεισφρώω
▶ <i>αόρ.</i> παρεισέφρησα	και όχι	παρεισέφρουσα
▶ περιθάλπω (θαλπωρή)	και όχι	περιθάλπτω
▶ περισυλλέγω <i>αόρ.</i> περισυνέλεξα	και όχι	περισυνελλέγω
▶ προοιωνίζεται, -ονται (συνήθως στο γ' πρόσ.)	και όχι	προοιωνίζει, -ουν
▶ σιωπώ, -άς, -ά	και όχι	σιωπείς, -εί, -εί
▶ των σιωπόντων	και όχι	των σιωπούντων
▶ παρα-/απο-σιωπώμενος	και όχι	παρα-/απο-σιωπούμενος
▶ τίθενται (γ' πληθ.)	και όχι	τίθονται
▶ υπηρετώ	και όχι	υπερετώ
▶ υποθάλπω (θαλπωρή)	και όχι	υποθάλπτω
▶ χαράχτηκα <i>αλλά</i> χαρακτήρας, χαρακτηρισμός χαρακτης, χαρακτηριστική	και όχι	χαραάχτηκα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:

Τα ρήματα **αποθανατίζω**, **αποτίνω** (φόρο τιμής), **εκτίνω** (ποινή φυλάκισης) απα-
ντούν και ως *αποθανατίζω*, *αποτίω*, *εκτίω*.

■ αντωνυμίες

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

- ▶ φώναξέ τις (= αυτές)
αλλά τις φώναξε

και όχι

φώναξέ τις

■ ά κ λ ι τ α

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

- ▶ εκτός
- ▶ παρεπιπτόντως
(< εμπίπτω < εν + πίπτω)
- ▶ στη διαπασών

και όχι

εχτός

και όχι

παρεπιπτόντως

και όχι

στο διαπασών
(μικρό μουσικό όργανο)

4

ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΕΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ, ΚΑΘΙΕΡΩΜΕΝΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

▶ **άνω σχώμεν τας καρδίας**

και όχι άνω στώμεν τας καρδίας

Εκφώνηση του ιερέα πριν από την ευχή της αγίας αναφοράς (Θεία Λειτουργία)

▶ **απορώ και εξίσταμαι**

και όχι απορώ και εξανίσταμαι

Από τον Ακάθιστο Ύμνο, Θεοτόκιον, ήχος γ΄

▶ **άνοιξε ο ασκός του Αιόλου**

και όχι ...οι ασκοί του Αιόλου

Ομήρου Οδύσσεια κ 47 «...ασκόν μεν λύσαν...(Αιόλου)»

▶ **γλώσσα λανθάνουσα τ' αληθή λέγει**

και όχι γλώσσα λανθάνουσα την αλήθειαν λέγει

▶ **δει δε χρημάτων και άνευ τούτων ουδέν εστί γενέσθαι των δεόντων**

και όχι δει δη χρημάτων...

Δημοσθένους Ολυνθιακός Α' 20

▶ **δεν έχει πού την κεφαλήν κλίνη**

και όχι ...πού την κεφαλήν κλίναι

Ματθαίος 8, 20, Λουκάς 9, 58 «...ο υιός του ανθρώπου δεν έχει πού την κεφαλήν κλίνη»

▶ **διά του λόγου το ασφαλές**

και όχι διά του λόγου το αληθές

Από το απολυτίκιο της Βάπτισης του Χριστού

▶ **διεμερίσαντο τα ιμάτια** αυτού (Ματθαίος ΚΖ' (27), 35)

ή

▶ **διεμερίσαντο τα ιμάτιά** μου εαυτοίς (Ψαλμός ΚΑ' (21), 19)

και όχι διεμοιράσαντο τα ιμάτια...

▶ **ει μη ήλθον και ελάλησα αυτοίς, αμαρτίαν ουκ είχον**

και όχι είπα και ελάλησα και αμαρτία ουκ έχω

Κατά Ιωάννη, ΙΕ' (15), 22

▶ **εισέπραξε τα επίχειρα** (π.χ. της κακίας του)

και όχι τα επιχείρια (π.χ. της κακίας του)

(αρχ.: το επίχειρον = αμοιβή για χειρωνακτική εργασία)

▶ **εκ των ων ουκ άνευ**

και όχι εκ των ουκ άνευ

▶ **ελαφρά τη καρδία**

και όχι με ελαφρά την καρδία

▶ **εν βρασμώ ψυχής**

και όχι εν αναβρασμώ ψυχής

▶ **εν χορδαίς και οργάνω**

και όχι εν χορδαίς και οργάνοις

Ψαλμός ΡΝ' (150), 4

▶ **εξ απαλών ονύχων** σημαίνει από μικρή ηλικία

και όχι επιφανειακά, επιπόλαια

▶ (βρέχει) **επί δικαίους και αδίκους...**

και όχι ...επί δικαίων και αδίκων...

Ματθαίος Ε' (5), 45

▶ **επί ξυρού ίσταται ακμής** (= βρίσκεται σε κρίσιμο σημείο)

(το ξυρόν / ο ξυρός = ξυράφι)

και όχι επί ξηρού ακμής

Ομήρου Ιλιάδα, Κ 173

▶ **εποχή των παχιών (ή παχειών) αγελάδων**

και όχι των παχέων (αρσ.) αγελάδων

▶ **λάθε βιώσας** (= ζήσε χωρίς να προβάλλεσαι)

και όχι λάθρα βιώσας

Ρήση του Επίκουρου, Πλούταρχος, Ηθικά, XIV, 112B, 2:

«Ει καλώς είρηται το λάθε βιώσας»

▶ **λίθος επί λίθον**

και όχι λίθος επί λίθου

Ματθαίος ΚΔ' (24), 2, Μάρκος ΙΓ' (13), 2

▶ **μέτρον άριστον**

και όχι παν μέτρον άριστον

Κλέοβουλος, Diels-Kranz 10, 3 (I 63)

▶ **ον ου τύπτει λόγος ουδέ ράβδος**

και όχι όπου δεν πίπτει λόγος πίπτει ράβδος

Μ. Αποστόλιος Βυζάντιος, XII, 77, σ. 563, Leutsch, E., Scheidewin, F.G., Georg OLMS, VERLAGSBUCHHANDLUNG, HILDESHEIM, 1965

▶ **ει δυνατόν εστί, παρελθέτω απ' εμού το ποτήριον τούτο**

και όχι απελθέτω απ' εμού ή απ' εμέ...

Ματθαίος ΚΣΤ' (26), 39

► **περί πολλά τυρβάζη** σημαίνει καταπιάνεσαι με πολλά
και όχι καταπιάνεται με πολλά

Το «**τυρβάζει/-η**» είναι **β' ενικό πρόσωπο του ρ. «τυρβάζομαι»**

και όχι γ' ενικό πρόσωπο του ρ. «**τυρβάζω**»
(= αναταράζω, ανακατώνω)

Λουκάς Γ (10), 41.: «*Μάρθα, Μάρθα, μεριμνάς και τυρβάζη περί πολλά*»

► **πνέει τα λοίσθια**

και όχι πνέει τα ολίσθια

► **πριν αλέκτορα φωνήσαι, τρις απαρνήση με**

(*Δηλαδή: Προτού λαλήσει ο πετεινός, θα με απαρνηθείς τρεις φορές.*)

και όχι πριν αλέκτορα φωνήσαι τρις, απαρνήση με

Από τη φράση του Χριστού προς τον Πέτρο (Ματθαίος ΚΣΤ' (26) 35)

► **σκληρόν σοι προς κέντρα λακτίζεις** (= είναι οδυνηρό να κλοτσάς
πάνω σε αγκάθια/καρφιά)

και όχι ...προς κέντρον λακτίζεις

Πράξεις των Αποστόλων, ΚΣΤ' (26) 14

Βλ. και Αισχύλου, Αγαμέμνων, 1624 «προς κέντρα μη λάκτιζε»

► **την ανάγκη(ν) φιλοτιμία(ν) ποιούμενος**

και όχι ...ποιών

► **ου γαρ γινώσκεις τι τέξεται** (< τίκτω) **η επιούσα** (= ...τι θα φέρει η
άλλη μέρα)

και όχι τι τεύξεται (< τυγχάνω) η επιούσα

Π.Δ. Παροιμίες ΚΖ' (27), 1

► **υπέρ το δέον**

και όχι υπέρ του δέοντος

▶ **χάρμα ιδέσθαι** (< ορώ = βλέπω)
και όχι χάρμα ειδέναι (< οίδα = γνωρίζω)

▶ **αδιακρίτως** (π.χ. φύλου)
και όχι αδιακρίτου (π.χ. φύλου)

▶ **(ο) άμεσα ενδιαφερόμενος**
και όχι (ο) άμεσος ενδιαφερόμενος

▶ **αναμένονται** (π.χ. σημαντικές) εξελίξεις
και όχι αναμένονται (π.χ. σημαντικά) γεγονότα

▶ **ανέκαθεν**
και όχι απ(ό) ανέκαθεν ή εξ ανέκαθεν

▶ **ανεξαρτήτως** (π.χ. ηλικίας)
και όχι ανεξαρτήτου ηλικίας

▶ **απειρόκαλος** σημαίνει ακαλαίσθητος, κακόγουστος
(< α- + πείρα + καλός)
και όχι απείρου κάλλους, πανέμορφος

▶ **απευθείας μετάδοση**
και όχι ζωντανή μετάδοση

▶ **από θέσεως ισχύος ή από θέση ισχύος**
και όχι από θέσης ισχύος

- ▶ **αυτός καθαυτόν ή αυτός καθ' εαυτόν**
και όχι αυτός καθαυτός ή αυτός καθ' εαυτός
- ▶ **αυτού καθαυτόν ή αυτού καθ' εαυτόν**
και όχι αυτού καθαυτού ή αυτού καθ' εαυτού
- ▶ **αυτή καθαυτήν ή αυτή καθ' εαυτήν**
και όχι αυτή καθαυτή ή αυτή καθ' εαυτή
- ▶ **αυτής καθαυτήν ή αυτής καθ' εαυτήν**
και όχι αυτής καθαυτής ή αυτής καθ' εαυτής
- ▶ **αυτοί καθαυτούς ή αυτοί καθ' εαυτούς**
και όχι αυτοί καθαυτοί ή αυτοί καθ' εαυτοί
- ▶ **αυτών καθαυτούς (-ές, -ά) ή αυτών καθ' εαυτούς (-ές, -ά)**
και όχι αυτών καθαυτών ή αυτών καθ' εαυτών

- ▶ **δίνω το «παρών» (= παρουσία)**
και όχι δίνω το παρόν (= το τώρα)

- ▶ **δυνάμει**
και όχι εν δυνάμει

- ▶ **είναι έρμαιο (ουσ. ουδ.) του πάθους του**
και όχι είναι έρμαιος του πάθους του

- ▶ **ενός εκάστου**
και όχι καθενός εκάστου

- ▶ **ενόψει όσων θα γίνουν**
και όχι ενόψει όσων έγιναν

- ▶ **εν πάση περιπτώσει (δοτ. της φράσης «πάσα περίπτωσις»)**
και όχι εν πάσει περιπτώσει

▶ επαναλαμβανόμενα λάθη

και όχι παρατεταμένα λάθη

▶ ο, του, τον / η, της, την / το / οι / των / τους / τις / τα... **επικεφαλής** (άκλιτο)

και όχι του/τον... επικεφαλή
ή οι/τους επικεφαλείς

▶ επί το έργον

και όχι επί τω έργω

▶ επί τούτου σημαίνει **επάνω σ' αυτό, επ' αυτού**

και όχι ειδικά για αυτό

(π.χ. Εξέθεσε το όλο πρόβλημα και ζήτησε τις παρατηρήσεις μας επί τούτου.)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Πολλοί χρησιμοποιούν το **επί τούτου** και το **επί τούτο** με τη σημασία του επίτηδες.

▶ επί τούτω (ad hoc) σημαίνει **ειδικά για αυτό**

και όχι επάνω σ' αυτό

(π.χ. Το πρόβλημα που ανέκυψε λύθηκε με μια επί τούτω διορθωτική πράξη.)

Επίσης:

▶ προς τούτο σημαίνει **για το σκοπό αυτό**

ενώ

▶ προς τούτοις/ επί τούτοις σημαίνει **επιπλέον, επιπροσθέτως, προσέτι**

▶ **εφ' όπλου λόγχη**

και όχι εφ' όπλου λόγχης

▶ **έχω κακή/καλή... διάθεση**

και όχι έχω κακή/καλή ψυχολογία

▶ **θεαματική βελτίωση**

και όχι ραγδαία βελτίωση

αλλά **ραγδαία επιδεινωση**.

▶ Όταν μιλάμε για πρόσωπα που έχουν πεθάνει, δε χρησιμοποιούμε τα «**κύριος**»/«**κυρία**» πριν από το όνομα ή το επίθετό τους.

Λέμε, π.χ.:

▶ ...Σε εκείνο το ταξίδι ήταν μαζί μας και **ο (μακαρίτης/αείμνηστος ο) Νικολάου**.

και όχι ...ο (μακαρίτης/αείμνηστος ο) κύριος Νικολάου.

▶ Όταν παρουσιάζουμε τον εαυτό μας, δε χρησιμοποιούμε τα «**κύριος**»/«**κυρία**» πριν από το όνομα ή το επίθετό μας.

Λέμε, π.χ., στο τηλέφωνο:

Καλημέρα, είμαι ο Χρηστίδης ή ο Νίκος (ο) Χρηστίδης.

και όχι ...ο κύριος Χρηστίδης ή ο κύριος Νίκος Χρηστίδης

▶ **λόγου χάρη/χάριν**

και όχι λόγω χάρη

▶ **μακρόθεν**

και όχι εκ του μακρόθεν

αλλά **εκ του σύνεγγυς**

▶ **μετά Χριστόν**

και όχι μετά Χριστού
αλλά **προ Χριστού**

▶ **όσον αφορά**

και όχι ως αναφορά

▶ (όλα έγιναν) **παρανάλωμα του πυρός**

και όχι ...παραναλώματα του πυρός

▶ **παρά πόδα** = προσοχή! (παράγγελμα)

και όχι παρά πόδας
αλλά **κατά πόδας** (= στα βήματα κάποιου, από πίσω του)

▶ **ο/του/τον/το περί ου ο λόγος**

▶ **η/της/την περί ης ο λόγος**

και όχι η/της/την περί ου ο λόγος

▶ **οι/των/τους/τις/τα περί ων ο λόγος**

και όχι οι/των/τους/τις/τα περί ου ο λόγος

▶ **ο, του, τον/η, της, την/το/οι/των/τους/τις/τα πλησίον** (άκλιτο)

και όχι ...των πλησίων

▶ **πόσω μάλλον**

και όχι κατά πόσο μάλλον

▶ **προέκυψε/ ανέκυψε** (π.χ. πρόβλημα, δυσκολία...)

και όχι ενέσκηψε πρόβλημα, δυσκολία...

▶ **προπηλακίζω** σημαίνει **βρίζω, χλευάζω δημοσίως, επιτίθεμαι λεκτικά εναντίον κάποιου**

και όχι ασκώ σωματική βία εναντίον κάποιου

▶ **προτέρα κατάσταση**

και όχι προτεραία κατάσταση

▶ (ένα, δύο, τρία...) **τοις εκατό**

και όχι (δύο, τρία...) τα εκατό

▶ **ο, του, τον/η, της, την/το... υπ' αριθμόν ένα** (άκλιτο)

και όχι υπ' αριθμόν ένας ή υπ' αριθμόν μία

Ομόρριζες λέγονται οι λέξεις που έχουν την ίδια ρίζα. Ακολουθούν περιπτώσεις ομόρριζων λέξεων με παραπλήσια ή διαφορετική σημασία.

■ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

▶ **άγγελος** πρόσωπο του αρχαίου δράματος· ο αγγελιαφόρος που έφερνε στο χώρο της σκηνής ειδήσεις από μακριά, από έξω

▶ **εξάγγελος** πρόσωπο του αρχαίου δράματος· ανήγγελλε όσα είχαν συμβεί πίσω από τη σκηνή (δηλαδή όσα συνέβαιναν μέσα στο ανάκτορο, στο ναό κτλ.)

▶ **αίσθημα** η αντίδραση που προέρχεται από ένα εσωτερικό ή ένα εξωτερικό ερέθισμα (το να νιώθεις κρύο, ζέστη, πόνο, δίψα...)

*Το **αίσθημα** της δίψας είναι ανυπόφορο.*

▶ **συναίσθημα** αυτό που νιώθουμε, μια εσωτερική κατάσταση, ένα βίωμα προσωπικό, το οποίο μπορεί να είναι ευχάριστο ή δυσάρεστο (αγάπη, μίσος, ζήλια, λύπη, χαρά, θυμός...)

*Η **ζήλια** είναι πολύ δυνατό **συναίσθημα**.*

▶ **αίτημα** επιθυμία, αξίωση κτλ. που υποβάλλεται **προφορικώς** ή **γραπτώς** σε κάποιο φορέα ή σε κάποιο φυσικό πρόσωπο
*Στην αυριανή συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου θα συζητηθεί το **αίτημα** που υποβάλατε σχετικά με τη χρηματοδότηση του επιμορφωτικού προγράμματός σας.*

▶ **αίτηση** συγκεκριμένο αίτημα που διατυπώνεται **γραπτώς** και υποβάλλεται σε υπηρεσία, σε οργανισμό ή σε άλλο φορέα, δημόσιο ή ιδιωτικό
*Θα πρέπει να υποβάλετε νέα **αίτηση**, διότι στην παλιά υπήρχε κάποιο λάθος στα ατομικά στοιχεία σας.*

▶ **αναγκαιότητα** ό,τι επιβάλλεται από την ανάγκη (ηθική, δεοντολογική επιταγή)
*Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν πολιτική **αναγκαιότητα**.*

▶ **ανάγκη** επιβεβλημένη υποχρέωση
*Στην εποχή μας είναι πλέον **ανάγκη** να ληφθούν σημαντικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.*

▶ **ανάτυπο** μικρό φυλλάδιο ή έντυπο του οποίου το κείμενο αποτελεί μέρος βιβλίου ή περιοδικού, συνήθως επιστημονικού, και το οποίο διανέμεται δωρεάν από το συγγραφέα
*Δε χρειάζεται να αγοράσεις το περιοδικό, για να διαβάσεις το άρθρο μου· θα σου δώσω ένα **ανάτυπο**.*

- ▶ **αντίτυπο** κάθε αντίγραφο βιβλίου, περιοδικού ή άλλου εντύπου
*Η τελευταία έκδοση του βιβλίου της κυκλοφόρησε σε 10.000 **αντίτυπα**.*

- ▶ **αντιπρόσωπος** άτομο εξουσιοδοτημένο να ενεργεί ή να κάνει δικαιопραξίες για λογαριασμό άλλου, ο πληρεξούσιος: εμπορικός αντιπρόσωπος, δικαστικός αντιπρόσωπος κτλ.
*Όλες σχεδόν οι χώρες του κόσμου θα στείλουν **αντιπρόσωπους** στην τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων.*

- ▶ **εκπρόσωπος** αυτός που αντιπροσωπεύει ένα καλλιτεχνικό ή λογοτεχνικό ρεύμα, ένα κόμμα, ένα σύλλογο κτλ.
*Ο Πικάσο είναι ο κυριότερος **εκπρόσωπος** του κυβισμού.*
*Εξελέγη ο νέος κοινοβουλευτικός **εκπρόσωπος**.*

- ▶ **αποδημία** αναχώρηση από την πατρίδα και μόνιμη εγκατάσταση σε ξένη χώρα
- ▶ **εκδημία** (συνήθως μτφ.) η αναχώρηση από τη ζωή
- ▶ **παρεπιδημία** προσωρινή παραμονή σε άλλη χώρα

- ▶ **απόδοση** βαθμός παραγωγικότητας, κέρδος, ωφέλεια που αποφέρει μια ενέργεια, μια πράξη, μια διαδικασία

*Κέρδισε πολλά χρήματα, διότι οι μετοχές που αγόρασε είχαν πολύ υψηλή **απόδοση**.*

▶ **επίδοση**

η πρόοδος και η επιτυχία σε έναν τομέα
*Έχει μεγάλη **επίδοση** στα γλωσσικά μαθήματα.*

▶ **απόμαχος**

(κυριολ.) απόστρατος·
(μτφ.) συνταξιούχος, αυτός που βρίσκεται έξω από τον επαγγελματικό στίβο
*Από τότε που πήρε σύνταξη κάποιοι τον αντιμετωπίζουν ως **απόμαχο** της ζωής.*

▶ **παλαίμαχος**

(κυριολ.) έμπειρος σε ό,τι αφορά τον πόλεμο·
(μτφ.) έμπειρος, πολύ ικανός σε κάποιον τομέα
*Διευθυντής της τοπικής εφημερίδας είναι ένας **παλαίμαχος** δημοσιογράφος.*

▶ **ατύχημα**

ζημιά, κακοτυχία, βλάβη (λιγότερο σοβαρό από το δυστύχημα· έχει γενικότερη σημασία)
*Το αυτοκίνητό μου είναι στο συνεργείο, διότι προ ημερών είχα ένα τροχαίο **ατύχημα**.*

▶ **δυστύχημα**

πολύ σοβαρό ατύχημα, που προκαλεί σημαντική σωματική βλάβη ακόμα και θανάσιμη (αεροπορικό, αυτοκινητικό...)
*Το τελευταίο διάστημα έχουν γίνει στη χώρα μας λόγω του παγετού σοβαρά αυτοκινητικά **δυστυχήματα**, στα οποία βρήκαν το θάνατο πολλοί άνθρωποι.*

▶ **βουλή** (< βουλεύομαι) σκέψη, απόφαση
*Ανεξιχνίαστες οι **βουλές** του Κυρίου.*

▶ **βούληση** (< βούλομαι) επιθυμία, θέληση
*Κανείς δεν μπορεί να αντιταχθεί στη λαϊκή **βούληση**.*

▶ **γένεση** η δημιουργία, η αρχή, η προέλευση, ο σχηματισμός, το γίγνεσθαι (δηλώνει εξέλιξη και διάρκεια)
*Το βιβλίο που διαβάζω έχει τίτλο «**Η γένεση** του σύμπαντος».*

▶ **γέννηση**

1. η πράξη και το αποτέλεσμα του γεννώ, η γέννα
*Τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί ανησυχητικά ο αριθμός των **γεννήσεων** στη χώρα μας.*
2. η εμφάνιση ενός νέου πράγματος, μιας νέας τάσης
*Η **γέννηση** ενός νέου καλλιτεχνικού κινήματος επηρεάζει πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής.*

▶ **διακήρυξη**

1. δημόσια εξαγγελία που αφορά την πραγματοποίηση σημαντικών έργων
*Μετά τη δημοσίευση της **διακήρυξης** του Υπουργείου Παιδείας σχετικά με τη συγγραφή σχολικών βιβλίων για την υποχρεωτική εκπαίδευση, πολλοί εκδοτικοί οίκοι έδειξαν έντονο ενδιαφέρον για την ανάληψη μέρους του έργου.*

2. επίσημη ανακοίνωση που αφορά ένα σοβαρό ζήτημα και απευθύνεται σε ευρύ κοινό

Η διακήρυξη της κυβέρνησης σχετικά με τα μέτρα που θα ληφθούν για την ασφαλή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων έγινε δεκτή με ανακούφιση.

3. καταγραφή και κοινοποίηση θεμελιωδών αρχών, μανιφέστο

Η Γαλλική Επανάσταση με τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έγινε αφορμή να ξεσηκωθούν πολλοί υπόδουλοι λαοί και να αγωνιστούν για την ελευθερία τους.

▶ προκήρυξη

ανακοίνωση από κρατικό ή άλλο φορέα σχετικά με έργα όχι τόσο σημαντικά όσο αυτά που εξαγγέλλονται με τη διακήρυξη

Δημοσιεύτηκε πρόσφατα στις εφημερίδες προκήρυξη που αφορά την πρόσληψη μέσω ΑΣΕΠ υπαλλήλων σε διάφορους δημόσιους οργανισμούς.

▶ διακόσμηση

η ενέργεια και το αποτέλεσμα του «διακοσμών», ο στολισμός

Η διακόσμηση του σπιτιού δεν έγινε από διακοσμητή αλλά από την ίδια την οικοδέσποινα.

▶ διάκοσμος

ό,τι χρησιμοποιείται στη διακόσμηση, τα στολίδια
Ο διάκοσμος της αίθουσας δεξιώσεων ήταν πολύ απλός.

- ▶ **διαμονή** αναφέρεται συνήθως σε μόνιμη εγκατάσταση και διαβίωση σε συγκεκριμένο τόπο
Στη βεβαίωση δεν αναφερόταν ο τόπος διαμονής του.
- ▶ **παραμονή** αναφέρεται συνήθως σε προσωρινή εγκατάσταση και διαβίωση σε συγκεκριμένο τόπο
Η παραμονή του στο εξωτερικό θα διαρκέσει δύο εβδομάδες.

- ▶ **διεργασία** σειρά διαδικασιών, ζυμώσεων που συμβαίνουν συνήθως στον πληθ.:
διεργασίες σε διάφορους χώρους, επαγγελματικούς, πολιτικούς κ.ά., με σκοπό συνήθως την ανανέωση ή την αλλαγή
Ολοκληρώθηκαν οι διεργασίες για την εκλογή του νέου προέδρου της εταιρείας.
- ▶ **επεξεργασία** η τελειωτική, η πλήρης κατεργασία, η τελειοποίηση (βλ. επεξεργάζομαι)
(αντικειμένου, κειμένου, νομοσχεδίου, προγράμματος κτλ.)
Το κείμενο του νομοσχεδίου χρειάζεται προσεκτική επεξεργασία πριν υποβληθεί στη Βουλή προς ψήφιση.
- ▶ **κατεργασία** η αρχική επεξεργασία ενός υλικού, ενός αντικειμένου, ώστε να γίνει κατάλληλο προς χρήση (βλ. κατεργάζομαι)
Η κατεργασία των ευγενών μετάλλων είναι ιδιαίτερα λεπτή εργασία.

- ▶ **εκατονταετηρίδα** η συμπλήρωση εκατό ετών, η εκατοστή επέτειος (βλ. και χιλιετηρίδα)
Το 1996 έγιναν εορταστικές εκδηλώσεις στη χώρα μας

για την πρώτη **εκατονταετηρίδα** από την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων.

▶ **εκατονταετία**
(βλ. και χιλιετία)

χρονική περίοδος εκατό ετών, αιώνας
Η περασμένη εκατονταετία υπήρξε περίοδος μεγάλων τεχνολογικών και επιστημονικών επιτευγμάτων.

▶ **εκμάθηση**

η τέλεια μάθηση, η τέλεια γνώση
Η εκμάθηση της ιταλικής γλώσσας είναι πολύ εύκολη για τους φιλόλογους, επειδή ξέρουν Λατινικά.

▶ **μάθηση**

η απόκτηση γνώσεων
Χάρη στη μεγάλη έφεσή του για **μάθηση** έκανε λαμπρές σπουδές.

▶ **εμπειρία**

βίωμα
Ο τοκετός είναι μοναδική εμπειρία για μια γυναίκα.

▶ **πείρα**

σύνολο από εμπειρίες
Από την πολύχρονη θητεία του στην εκπαίδευση απέκτησε μεγάλη διδακτική **πείρα**.

▶ **ενδημία**

συνεχής εμφάνιση συγκεκριμένης νόσου σε μια περιοχή

▶ **επιδημία**

προσωρινή εμφάνιση συγκεκριμένης νόσου σε μια περιοχή

▶ **πανδημία**

εξάπλωση μιας νόσου σε ολόκληρη τη χώρα

▶ **ενημερότητα**

1. το να είναι κανείς ενημερωμένος, ενήμερος για κάποιο θέμα (κατάσταση)

Η ενημερότητά του σχετικά με την καλλιτεχνική ζωή του τόπου είναι εκπληκτική.

2. φορολογική ενημερότητα (= πιστοποίηση που αφορά την ύπαρξη ή μη χρεών προς το δημόσιο)

Για να εισπράξω τα χρήματα από την απαλλοτρίωση του ακινήτου μου, θα πρέπει να προσκομίσω στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων βεβαίωση φορολογικής ενημερότητας.

▶ **ενημέρωση**

το να ενημερώνεις ή να ενημερώνεσαι για κάποιο θέμα (ενέργεια)

Η ενημέρωση των πολιτών για τα εθνικά μας θέματα είναι υποχρέωση της πολιτείας.

▶ **ένοικος**

αυτός που κατοικεί σε συγκεκριμένο οίκημα· π.χ. ένοικος κτιρίου, σπιτιού, πολυκατοικίας, ξενοδοχείου, κτιριακού συγκροτήματος κτλ.

Στις μεγάλες πολυκατοικίες οι περισσότεροι ένοικοι είναι άγνωστοι μεταξύ τους.

▶ **κάτοικος**

αυτός που διαμένει σε έναν τόπο· π.χ. κάτοικος (συν)οικισμού, περιοχής, χωριού, πόλης, περιφέρειας, νομού κτλ.

Όλοι σχεδόν οι κάτοικοι του χωριού διαμαρτυρήθηκαν έντονα για την εγκατάσταση ενός πυλώνα της ΔΕΗ στην περιοχή τους.

- ▶ **εξήγηση** ερμηνεία, ανάλυση
*Μετά την περιγραφή του φαινομένου προχώρησε στην **εξήγησή** του.*
- ▶ **επεξήγηση** πληρέστερη, πρόσθετη εξήγηση, εξήγηση με περισσότερες λεπτομέρειες, διασαφήνιση
*Ήσουν πολύ σαφής σ' αυτά που είπες· δε χρειάζονται **επεξηγήσεις**.*

- ▶ **εξωμότης** αρνησίθρησκος, αυτός που απαρνήθηκε τη θρησκεία του
(μτφ.) αποστάτης, προδότης
*Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας πολλοί Έλληνες αναγκάστηκαν να γίνουν **εξωμότες**.*
- ▶ **συνωμότης** αυτός που μετέχει σε συνωμοσία
*Όταν αποκαλύφθηκε η συνωμοσία, οι περισσότεροι από τους **συνωμότες** είχαν διαφύγει σε άλλες χώρες.*

- ▶ **επέμβαση**
1. δυναμική, έντονη ανάμειξη (θετική ή αρνητική σημασία)
*Η πορεία διαλύθηκε με την άμεση **επέμβαση** της αστυνομίας.*
 2. διόρθωση, προσθήκη
*Στη συγκεκριμένη μελέτη έγιναν ελάχιστες φιλολογικές **επεμβάσεις**.*

▶ **παρέκβαση** λοξοδρόμηση, απομάκρυνση από το θέμα
*Ο τελευταίος ομιλητής, παρά τις συχνές **παρεκβάσεις** που έκανε κατά τη διάρκεια της ομιλίας του, δεν κούρασε το ακροατήριο.*

▶ **παρέμβαση** απλή ανάμειξη, μεσολάβηση (θετική συνήθως σημασία)
*Οι έντονες διαμαρτυρίες των παικτών προς το διαιτητή σταμάτησαν ύστερα από **παρέμβαση** του προέδρου της ομάδας.*

[● **παρεμβολή** το να θέτεις κάτι ανάμεσα σε δύο άλλα, η διακοπή μιας συνέχειας (αρνητική σημασία)

*Στις ραδιοφωνικές εκπομπές μικρών σταθμών γίνονται συχνά **παρεμβολές** από μεγαλύτερους σταθμούς.]*

▶ **ευθύνη** η υποχρέωση κάποιου να δώσει λόγο για τις ενέργειές του ή να ανταποκριθεί σε ό,τι έχει αναλάβει
*Την **ευθύνη** για την ομαλή διεξαγωγή των εκλογών έχει το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.*

▶ **υπευθυνότητα** η συναίσθηση της ευθύνης
*Με την **υπευθυνότητα** που τον χαρακτηρίζει έχει κερδίσει την εκτίμηση του προϊσταμένου του, αλλά και των συναδέλφων του.*

▶ **καταναγκασμός** (ψυχολ.) το να επαναλαμβάνουμε, λόγω άγχους, συνεχώς και επίμονα τις ίδιες **ενέργειες** ή **πράξεις** ή να αποφεύγουμε συστηματικά κάποιες άλλες

- ▶ **ψυχαναγκασμός** (ψυχολ.) το να κατακλύζεται συνεχώς το μυαλό μας από βασανιστικές, συνήθως, **σκέψεις ή ιδέες**, τις ίδιες πάντα, από τις οποίες δεν μπορούμε να απαλλαγούμε

- ▶ **κοινωνικοποίηση 1**. διαδικασία ένταξης και προσαρμογής στο κοινωνικό σύνολο

Η κοινωνικοποίηση του ατόμου αρχίζει από την προσχολική ήδη περίοδο.

*2. (οικον.) η ανάληψη από το δημόσιο τομέα ιδιωτικών επιχειρήσεων, συνήθως κοινής ωφελείας **Παλαιότερα τα σοσιαλιστικά κόμματα υποστήριζαν στο πρόγραμμά τους την αναγκαιότητα των κοινωνικοποιήσεων.***

- ▶ **κοινωνικότητα** η τάση για συναναστροφή, η άνεση στη συναναστροφή με τους άλλους, καθώς και η γνώση και η τήρηση των κοινωνικών κανόνων

Στο χώρο του σχολείου εκδηλώνεται και αναπτύσσεται συνήθως η κοινωνικότητα του ατόμου.

- ▶ **μεθοδολογία** το σύνολο των μεθόδων τις οποίες χρησιμοποιεί μια επιστήμη και ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζεται κάθε μέθοδος

Οι διάφοροι επιστημονικοί κλάδοι ακολουθούν διαφορετική μεθοδολογία στις έρευνές τους.

- ▶ **μέθοδος** ο τρόπος έρευνας, εξέτασης και ανάλυσης ενός

θέματος κατά τον οποίο ακολουθούνται ορισμένοι κανόνες

Η εξέταση του DNA είναι η πιο αξιόπιστη μέθοδος για την εξακρίβωση της πατρότητας.

▶ **μειονότητα**

το μικρότερο μέρος του συνόλου

*Σε μερικά σχολεία του κέντρου οι Έλληνες μαθητές αποτελούν **μειονότητα**.*

▶ **μειο(νο)ψηφία**

το μικρότερο μέρος του συνόλου κατά την ψηφοφορία

*Στα πρακτικά των συλλογικών οργάνων πρέπει να καταγράφονται και οι απόψεις της **μειο(νο)ψηφίας**.*

▶ **μεταγραφή**

1. αθλητή

*Η «ελληνοποίηση» των ξένων αθλητών είναι απαραίτητη για τη **μεταγραφή** τους σε ελληνικές ομάδες.*

2. περιουσιακών στοιχείων (νομ.)

*Είναι απλή διαδικασία η **μεταγραφή** περιουσιακών στοιχείων στο υποθηκοφυλακείο.*

3. λέξης, κειμένου

*Η **μεταγραφή** ξένων λέξεων στα Ελληνικά είναι ένα θέμα που απασχολεί συχνά τους φιλόλογους.*

▶ **μετεγγραφή**

μαθητή/φοιτητή/σπουδαστή

*Είναι δύσκολο να γίνει στη μέση της σχολικής χρονιάς **μετεγγραφή** μαθητή από ένα σχολείο σε άλλο.*

- ▶ **μετακομιδή/ ανακομιδή** εκταφή των οστών νεκρού και μεταφορά τους σε άλλο τάφο
- ▶ **διαμετακόμιση** μεταφορά αγαθών και εμπορευμάτων από μια χώρα σε άλλη μέσω μιας τρίτης
- ▶ **μετακόμιση** 1. μεταφορά οικοσκευής 2. αλλαγή κατοικίας

- ▶ **παραίσηση** (ψυχολ.) το να αντιλαμβανόμαστε με λανθασμένο τρόπο ένα εξωτερικό ερέθισμα
*Μέσα στο σκοτάδι έβλεπε να κουνιούνται τα κλαδιά του δέντρου και είχε την **παραίσηση** ότι αντίκριζε φαντάσματα.*
- ▶ **ψευδαίσθηση** (ψυχολ.) το να αντιλαμβανόμαστε ως πραγματικό κάτι που δεν υπάρχει, δηλαδή να βλέπουμε, να ακούμε ή να αισθανόμαστε ανύπαρκτα πράγματα
*Κατά τη διάρκεια της αρρώστιας του είχε συχνά την **ψευδαίσθηση** ότι άκουγε τη φωνή της μητέρας του, η οποία δε ζούσε πια.*

- ▶ **παράλυση** (μτφ.) διάλυση, αποδιοργάνωση
*Τα ακραία καιρικά φαινόμενα των τελευταίων ημερών επέφεραν την **παράλυση** του κρατικού μηχανισμού.*
- ▶ **παραλυσία** (μτφ.) διαφθορά, κραιπάλη, έκλυτη ζωή
*Η ηθική **παραλυσία** που χαρακτηρίζει την εποχή μας έχει κλονίσει την πίστη των νέων κυρίως ανθρώπων στα ιδανικά και στις αξίες που κυριαρχούσαν στη ζωή μας παλαιότερα.*

- ▶ **παρεγκεφαλίδα** (ιατρ.) τμήμα του εγκεφάλου στο πίσω μέρος του κρανίου
- ▶ **παρεγκεφαλίτιδα** (ιατρ.) νόσος της παρεγκεφαλίδας

- ▶ **παρωνύμιο** παρατσούκλι
*Τα περισσότερα **παρωνύμια** είναι σκωπτικά.*
- ▶ **παρώνυμο** (γραμμ.) λέξη που έχει παραπλήσια μορφή με κάποια άλλη αλλά διαφορετική σημασία· π.χ. γέρος/γερός, βρόχος/βρόγχος κτλ.
*Τονικά **παρώνυμα** λέγονται τα παρώνυμα που διαφέρουν μόνο ως προς τον τονισμό τους.*

- ▶ **πλειονότητα** το μεγαλύτερο μέρος του συνόλου (αντίθ.: μειονότητα)
*Σήμερα οι νέοι στην **πλειονότητά** τους αποφεύγουν το γάμο.*
- ▶ **πλειο(νο)ψηφία** το μεγαλύτερο μέρος του συνόλου σε ψηφοφορία (αντίθ.: μειο(νο)ψηφία)
*Για να είναι μια **κυβέρνηση ισχυρή**, πρέπει να έχει την απόλυτη **πλειο(νο)ψηφία** του εκλογικού σώματος.*

- ▶ **προκατάληψη** αρνητική προδιάθεση ή γνώμη για κάποιον ή για κάτι, παρόλο που δεν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι γι' αυτό

*Οι περισσότεροι Έλληνες αντιμετωπίζουν τους ξένους χωρίς **προκαταλήψεις**.*

▶ **πρόληψη**

(συνήθ. πληθ.)

η λογικά αβάσιμη πεποίθηση ότι κάτι μας φέρνει τύχη, καθώς και ο φόβος ότι κάτι μας φέρνει ατυχία (δεισιδαιμονία)

*Οι νέοι άνθρωποι συνήθως περιγελούν όσους πιστεύουν στις **προλήψεις**.*

▶ **πρόσκρουση**

η σύγκρουση κινούμενου σώματος σε σταθερό
*Από την **πρόσκρουση** στο σθηθίο της γέφυρας καταστράφηκε εντελώς το αυτοκίνητο.*

▶ **σύγκρουση**

βίαιο χτύπημα δύο κινούμενων σωμάτων
*Η **σύγκρουση** του σπορ αυτοκινήτου με το φορτηγό ήταν ιδιαίτερα σφοδρή.*

▶ **πρότυπο**

το υπόδειγμα, το μοντέλο
*Η δασκάλα που είχα στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού ήταν το **πρότυπο** μου για πολλά χρόνια.*

▶ **πρωτότυπο**

το πρώτο, το αρχικό, το γνήσιο
*Ακόμα και οι πιο έμπειροι τεχνοκρίτες δεν μπορούσαν να ξεχωρίσουν το αντίγραφο από το **πρωτότυπο**.*

▶ **σύμβαση**

συνθήκη, συμφωνία
*Προσελήφθη σε κάποια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας με **σύμβαση** αορίστου χρόνου.*

- ▶ **συμβατικότητα** το να ακολουθεί κάποιος τις κοινωνικές συμβάσεις
*Δεν υπάρχουν **συμβατικότητες** ανάμεσα σε φίλους.*
- ▶ **συμβατότητα** ταίριασμα, συμφωνία, εναρμόνιση
*Αν δεν υπάρχει **συμβατότητα** των ιστών λήπτη και δότη, δεν είναι δυνατόν να γίνει μεταμόσχευση κάποιου οργάνου.*

- ▶ **τεχνική** η αξιοποίηση και η εφαρμογή των επιστημονικών γνώσεων για την επίτευξη ενός έργου ή ενός αποτελέσματος
*Στις πωλήσεις ακολουθείται συγκεκριμένη **τεχνική**.*
- ▶ **τεχνολογία** το σύνολο των επιτευγμάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων
*Η ανάπτυξη της **τεχνολογίας** επηρεάζει θετικά, αλλά και αρνητικά τη ζωή μας.*

- ▶ **τοπιογραφία** το ζωγραφικό έργο που απεικονίζει τοπίο
- ▶ **τοπογραφία** η ακριβής απεικόνιση υπό κλίμακα ενός τόπου, μιας περιοχής κτλ. σε χάρτη ή σε σχεδιάγραμμα

- ▶ **χιλιετηρίδα** η συμπλήρωση χιλίων ετών, η χιλιοστή επέτειος
*(βλ. και εκατονταετηρίδα) Παρακολουθήσαμε από την τηλεόραση τους λαμπρούς εορτασμούς για τη δεύτερη **χιλιετηρίδα** στις διάφορες πρωτεύουσες του κόσμου.*

- ▶ **χιλιετία** χρονική περίοδος χιλίων ετών
(βλ. και εκατονταετία) **Πέρασαν ήδη τρία χρόνια από την είσοδό μας στην τρίτη χιλιετία.**

■ ε π ί θ ε τ α

- ▶ **αιφνιδιαστικός** αυτός που γίνεται για να αιφνιδιάσει
Ο δήμαρχος έκανε αιφνιδιαστική επίσκεψη σε διάφορες υπηρεσίες του δήμου, για να ελέγξει αν λειτουργούν καλά.
- ▶ **αιφνίδιος** ξαφνικός, απρόβλεπτος
Η παράσταση ματαιώθηκε λόγω του αιφνίδιου θανάτου του πρωταγωνιστή.

- ▶ **αμφίθυμος** αυτός που αλλάζει εύκολα διάθεση, ο κυκλοθυμικός
- ▶ **αψίθυμος** ευέξαπτος, ευερέθιστος, οξύθυμος
- [• **αψίκορος** αυτός που χορταίνει γρήγορα και εύκολα (μτφ.) ο άστατος, ο ευμετάβολος]

- ▶ **ατυχής** λέγεται συνήθως για καταστάσεις και ενέργειες
π.χ. **ατυχής σύμπτωση, ατυχές γεγονός, ατυχές παράδειγμα**
- ▶ **άτυχος** λέγεται για έμψυχα
π.χ. **άτυχος άνθρωπος, άτυχο παιδί**

- ▶ **γλωσσικός** αυτός που έχει σχέση με τη γλώσσα
*Είναι απαραίτητο να γίνεται **γλωσσική** επιμέλεια σε όλα τα σχολικά βιβλία.*
- ▶ **γλωσσολογικός** αυτός που αναφέρεται στην επιστήμη της γλωσσολογίας
*Στο τελευταίο τεύχος της Φιλολογικής δημοσιεύτηκαν δύο σημαντικά άρθρα **γλωσσολογικού** περιεχομένου.*

- ▶ **διαπροσωπικός** αυτός που αφορά δύο ή περισσότερα πρόσωπα, που αναφέρεται σε σχέσεις και καταστάσεις μεταξύ προσώπων
*Οι **διαπροσωπικές** σχέσεις δοκιμάζονται ιδιαίτερα στο χώρο της δουλειάς.*
- ▶ **προσωπικός** ατομικός· αυτός που αφορά ένα συγκεκριμένο πρόσωπο
*Η **προσωπική** μου εκτίμηση είναι ότι πρόκειται για σπουδαίο επιστήμονα.*

- ▶ **εκλεκτικός** (λέγεται για πρόσωπα μόνο) απαιτητικός, δύσκολος στις επιλογές του
*Από μικρός ήταν πολύ **εκλεκτικός** στις φίλίες του.*
- ▶ **εκλεκτός** λαμπρός
*Na σου συστήσω έναν **εκλεκτό** συνάδελφο.*
- ▶ **επιλεκτικός** αυτός που επιλέγει από ένα σύνολο ή γίνεται με επιλογή
*Στα σύντομα δελτία ειδήσεων οι δημοσιογράφοι κάνουν **επιλεκτική** παρουσίαση των γεγονότων της ημέρας.*

▶ **επίλεκτος** ξεχωριστός, επιλεγμένος για την αξία του
*Στην άσκηση έλαβαν μέρος **επίλεκτες** στρατιωτικές μονάδες.*

▶ **εξαιρετικός** ιδιαίτερος, διαφορετικός, αυτός που αποτελεί
εξαιρεση
*Απόψε είναι μια **εξαιρετική** βραδιά· πρέπει να το γιορτάσουμε.*

▶ **εξάίρετος** (συνήθως για πρόσωπα) λαμπρός, εκλεκτός
*Πρόκειται για **εξάίρετο** γιατρό με λαμπρές σπουδές στην Αμερική.*

▶ **επίορκος** αυτός που παραβαίνει τον όρκο του
*Υπάρχουν, δυστυχώς, **επίορκοι** γιατροί, οι οποίοι εκμεταλλεύονται οικονομικά τους ασθενείς τους.*

▶ **ψεύδορκος** αυτός που δίνει ψεύτικο όρκο
*Υπάρχουν **ψεύδορκοι** μάρτυρες που πληρώνονται για να καταθέσουν αναληθή στοιχεία στο δικαστήριο.*

▶ **επιούσιος** ο αναγκαίος, ο απαραίτητος για την καθημερινή
μας συντήρηση
*Εργάζεται σκληρά για να κερδίσει τον **επιούσιο**.*

▶ **περιούσιος** ο εκλεκτός, ο πολύ αγαπητός
*Κατά την Παλαιά Διαθήκη οι Ισραηλίτες ήταν ο **περιούσιος** λαός του Θεού.*

- ▶ **υπερούσιος** (επίθετο που αποδίδεται στο Θεό):
άυλος, υπερκόσμιος, πέρα από τα όρια της ανθρω-
πινης γνώσης
- ❖
- ▶ **ευάριθμος** μικρός σε αριθμό, ολιγάριθμος, αυτός που εύκο-
λα μπορεί να μετρηθεί
- ▶ **πολύαριθμος** μεγάλος σε αριθμό
- ❖
- ▶ **ιδιοφυής** αυτός που έχει έμφυτη πνευματική ικανότητα σε
συγκεκριμένο τομέα
- ▶ **μεγαλοφυής** αυτός που έχει υπερβολικά μεγάλη πνευματική ικα-
νότητα
- ❖
- ▶ **ισορροπημένος** λογικός, μετρημένος
*Οι άνθρωποι που ζουν κοντά στη φύση είναι συνήθως
ισορροπημένα άτομα.*
- ▶ **ισόρροπος** αρμονικός
*Η κλασική παιδεία αποσκοπεί στην **ισόρροπη** πνευ-
ματική και ψυχική ανάπτυξη του ατόμου.*
- ❖
- ▶ **κυκλοφοριακός** αυτός που αναφέρεται στην κυκλοφορία των
πεζών, αλλά και των μεταφορικών μέσων
*Οι περισσότεροι οδηγοί δεν έχουν σωστή **κυκλοφο-
ριακή** αγωγή.*

- ▶ **κυκλοφορικός** (βιολ.) αυτός που αναφέρεται στην κυκλοφορία του αίματος
*Η καθιστική ζωή προκαλεί συχνά στον οργανισμό **κυκλοφορικές** διαταραχές.*

- ▶ **ομότιμος (καθηγητής)** τιμητικός τίτλος που απονέμεται σε έναν πανεπιστημιακό καθηγητή μετά τη συνταξιοδότησή του
- ▶ **επίτιμος** αυτός που φέρει έναν τιμητικό τίτλο χωρίς όμως να εκτελεί τα καθήκοντα που συνεπάγεται ο συγκεκριμένος τίτλος
*π.χ. **επίτιμος** καθηγητής της Νομικής Σχολής, **επίτιμος** πρόεδρος του κόμματος, **επίτιμος** διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών κτλ.*

- ▶ **ονομαστικός** αυτός που έχει σχέση με το όνομα, που περιλαμβάνει ονόματα
*Ο διευθυντής ζήτησε από τη γραμματέα του τον **ονομαστικό** κατάλογο των υπαλλήλων της εταιρείας.*
- ▶ **ονοματικός** (γλωσσολογικός όρος) αυτός που αναφέρεται στο όνομα ως κατηγορία λόγου
***ονοματικός** προσδιορισμός, **ονοματική** φράση, **ονοματική** σύνταξη κτλ.*

- ▶ **πασσιφανής** φανερός σε όλους
*Η αδυναμία του για το ωραίο φύλο είναι **πασσιφανής**.*

▶ **προφανής** ολοφάνερος
*Η πρόθεσή της να δικαιολογήσει στο λυκειάρχη τη συμπεριφορά του γιου της ήταν **προφανής**.*

▶ **πολιτισμικός** αυτός που έχει σχέση με την κουλτούρα, με την πνευματική καλλιέργεια

▶ **πολιτιστικός** αυτός που υπηρετεί και προωθεί την ανάπτυξη του πολιτισμού, δηλαδή ό,τι εκπολιτίζει
*Κατά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων θα γίνουν διάφορες **πολιτιστικές** εκδηλώσεις, για να προβληθούν χαρακτηριστικά στοιχεία της **πολιτισμικής** κληρονομιάς μας.*

▶ **σεισμογενής** αυτός που δημιουργήθηκε από σεισμό
*Το μεγάλο αυτό ρήγμα είναι **σεισμογενές**: έγινε στον ισχυρό σεισμό του 1981.*

▶ **σεισμογόνος** αυτός που προκαλεί σεισμούς
*Είναι γνωστό ότι στη Μεσόγειο υπάρχουν πολλές **σεισμογόνες** ζώνες.*

▶ **τραπεζικός** αυτός που αναφέρεται στην τράπεζα
*Μπορείς να καταθέσεις την αμοιβή μου στον **τραπεζικό** λογαριασμό μου.*

- ▶ **τραπεζιτικός** αυτός που αναφέρεται στον τραπεζίτη
*Τα **τραπεζιτικά** συμφέροντα είναι πολύ δύσκολο να θιγούν.*

- ▶ **ψυχικός** αυτός που αναφέρεται στην ψυχή
*Δεν είναι μόνο όμορφη, έχει και πλούσιο **ψυχικό** κόσμο.*

- ▶ **ψυχολογικός**
1. αυτός που αναφέρεται στην επιστήμη της ψυχολογίας
*Οι **ψυχολογικές** έρευνες παρουσιάζουν γενικά μεγάλο ενδιαφέρον.*
 2. αυτός που αναφέρεται στην ψυχική κατάσταση του ανθρώπου
*Ο πόλεμος έχει άσχημες **ψυχολογικές** επιπτώσεις στους περισσότερους στρατιώτες.*

■ ρ ή μ α τ α

- ▶ **ακολουθώ**
1. έρχομαι ύστερα από κάποιον/κάτι
*Τον **ακολουθεί** παντού, όπου και αν πάει· έχει γίνει η σκιά του.*
 2. συμμορφώνομαι
***Ακολουθήσα** τις οδηγίες σου και βρήκα αμέσως το δρόμο.*
- ▶ **επακολουθώ** λέγεται για κάτι που συμβαίνει ως συνέπεια κάποιου γεγονότος
*Οι τρομοκρατικές επιθέσεις σταμάτησαν· κανείς όμως δεν ξέρει τι θα **επακολουθήσει**.*

- ▶ **αναζητώ** ψάχνω, ερευνώ, γυρεύω
Αναζητούσε για χρόνια μέσω του Ερυθρού Σταυρού τη χαμένη αδελφή του.
- ▶ **αποζητώ** νοσταλγώ, λαχταρώ
Αποζητώ συχνά την ξενοιασιά των παιδικών μου χρόνων.
- ▶ **επιζητώ** προσπαθώ να καταφέρω κάτι, επιδιώκω κάτι
Έρχεται στο χωριό **επιζητώντας** ηρεμία και ξεκούραση.

- ▶ **ανακύπτει** αναφαίνεται, παρουσιάζεται (πρόβλημα, δυσκολία κτλ.) και διαταράσσει την ομαλή πορεία μιας ενέργειας
Όσες φορές νομίζω ότι έχω τελειώσει τις δουλειές μου, πάντα την τελευταία στιγμή **ανακύπτει** κάποιο πρόβλημα.
- ▶ **προκύπτει**
 1. ανακύπτει
 2. απορρέει, αναφύεται, συνάγεται, βγαίνει ως συμπέρασμα
Από τη συζήτηση που κάναμε **προέκυψε** ότι δεν υπάρχει καμία περίπτωση να συνεργαστούμε.
 3. δημιουργείται ως αποτέλεσμα
Από κάθε επιστημονικό ή τεχνολογικό επίτευγμα μπορεί να **προκύψει** και κάτι αρνητικό.

- ▶ **ανταγωνίζομαι** αγωνίζομαι για να επικρατήσω έναντι κάποιου άλλου (δηλώνει αντιπαλότητα)
*Σε όλη τη ζωή του **ανταγωνιζόταν** το μεγαλύτερο αδελφό του.*
- ▶ **συναγωνίζομαι** αγωνίζομαι από κοινού με κάποιον
*Κατά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο οι Έλληνες **συναγωνίστηκαν** με τους άλλους Ευρωπαίους για τη συντριβή του Άξονα.*
- (• **αμιλλώμαι** αγωνίζομαι, χωρίς έχθρα, να επικρατήσω των συναγωνιστών μου)

- ▶ **αντικαθιστώ** αλλάζω
*Πριν εγκατασταθούν στο σπίτι που αγόρασαν, **αντικατέστησαν** όλα τα είδη υγιεινής που υπήρχαν σ' αυτό.*
- ▶ **υποκαθιστώ** παίρνω τη θέση κάποιου άλλου, αναπληρώνω
*Κανένα πρόσωπο δεν μπορεί να **υποκαταστήσει** τη μητέρα.*

- ▶ **αντιστοιχίζω** (μτβ.) θέτω κάποιον ή κάτι σε αντιστοιχία με κάποιον ή με κάτι άλλο
*Δυσκολεύομαι να **αντιστοιχίσω** τους λατινικούς με τους αραβικούς αριθμούς.*
- ▶ **αντιστοιχώ** (αμτβ.) είμαι αντίστοιχος με κάποιον ή με κάτι
*Τα χρήματα αυτά **αντιστοιχούν** σε μισθούς μου τριών μηνών.*

▶ **απεκδύομαι**

(συνήθως με αιτιατική)

βγάζω από πάνω μου κάτι, απαλλάσσω τον εαυτό μου από κάτι, αρνούμαι/αποποιούμαι κάτι

**Σε αυτή την τόσο δύσκολη κατάσταση δεν απεκδύθη-
κε στο ελάχιστο τις ευθύνες του.**

▶ **αποδύομαι**

αφιερώνομαι με πάθος σε κάτι, π.χ. σε έναν αγώνα, σε μια προσπάθεια, σε μια δραστηριότητα

Εδώ και πολλά χρόνια έχει αποδυθεί σε αγώνα για τη σωτηρία ενός σπάνιου είδους αρπακτικού πτηνού.

▶ **αποσιωπώ**

παραλείπω να αναφέρω ένα γεγονός, δε μιλάω καθόλου σχετικά με αυτό

Μετά την εκλογή του αποσιώπησε εντελώς το γεγονός ότι τον υποστήριξαν ψηφοφόροι και άλλων παρατάξεων.

▶ **παρασιωπώ**

συγκαλύπτω, αποκρύπτω με πρόθεση να παραπλανήσω

Κατά την ανάκριση προσπάθησε να παρασιωπήσει το γεγονός ότι γνώριζε από χρόνια έναν από τους τρομοκράτες.

▶ **αποφέρω**

φέρνω κέρδος

Η τελευταία επένδυσή του απέφερε σημαντικά οικονομικά οφέλη στην επιχείρηση.

▶ **επιφέρω**

προκαλώ

Η παραίτησή του επέφερε τη διάλυση της εταιρείας.

▶ **ασκώ**

1. γυμνάζω, εκπαιδεύω

*Απομνημόνευε συνεχώς αρχαία κείμενα, για να **ασκεί** τη μνήμη του.*

2. εφαρμόζω, κάνω χρήση· σε φράσεις όπως ασκώ βία, ασκώ έλεγχο, ασκώ επάγγελμα, ασκώ κριτική
*Συνεχώς **ασκούσε** κριτική στα παιδιά του.*

*Είναι δύο χρόνια τώρα που **ασκεί** επίσημα το επάγγελμα του δικηγόρου.*

▶ **εξασκώ**

γυμνάζω και κατ' επέκταση εκπαιδεύω

*Με κατάλληλες ασκήσεις **εξασκεί** καθημερινά όλους τους μυς του.*

*Είχε **εξασκήσει** το σκύλο του να πιάνει με το στόμα του στον αέρα την μπάλα που του πέταγε.*

▶ **ασχολούμαι /
ενασχολούμαι**

καταγίνομαι με κάτι

*Τον τελευταίο καιρό **ασχολείται** μόνο με τον κήπο του.*

▶ **απασχολούμαι**

ασχολούμαι με κάτι, επαγγελματικά κυρίως

*Αν και έχει δίπλωμα νοσηλεύτριας, **απασχολείται** σε μια ιδιωτική κλινική ως αποκλειστική νοσοκόμα.*

▶ **διακηρύσσω**
(βλ. διακήρυξη)

γνωστοποιώ μια απόφαση, διαφωνία, άποψη, θεωρία

*Οι απόστολοι **διακήρυξαν** σε όλο τον κόσμο τη διδασκαλία του Χριστού.*

▶ **προκηρύσσω**

(βλ. προκήρυξη)

αναγγέλλω δημοσίως και επίσημα (ένα διαγωνισμό, τις εκλογές)

Αναμένεται ότι ο πρωθυπουργός θα προκηρύξει σύντομα πρόωρες εκλογές.

▶ **διακινδυνεύω**

να χάσω κάτι, θέτω σε κίνδυνο κάτι

Με αυτή την επένδυση που μου προτείνεις διακινδυνεύω πολλά χρήματα.

▶ **κινδυνεύω**

να πάθω κάτι

Καυστέρησε να υποβληθεί σε εγχείρηση καταρράκτη και κινδυνεύει να τυφλωθεί.

▶ **διαλέγω**

ξεχωρίζω κάτι από ένα σύνολο (συνήθως χωρίς προσοχή και βιαστικά)

Διάλεξε επιτέλους τι ρούχα θα πάρεις μαζί σου, γιατί πρέπει να κλείσουμε τις βαλίτσες.

▶ **εκλέγω**

επιλέγω με ψηφοφορία

Εξελέγη με μεγάλη πλειοψηφία ο νέος πρόεδρος του κόμματος.

▶ **επιλέγω**

διαλέγω με κάποιες διαδικασίες, με προσοχή και σύμφωνα με κάποια κριτήρια

Επιλέγει τους συνεργάτες του με βάση όχι μόνο τα προσόντα τους αλλά και την προσωπικότητά τους.

► **διαπραγματεύομαι** συζητώ για την επίλυση ενός προβλήματος ή για την επίτευξη μιας συμφωνίας
*Η κυβέρνηση **διαπραγματεύεται** με ξένους κεφαλαιούχους τους όρους νέων βιομηχανικών επενδύσεων στη χώρα.*

► **πραγματεύομαι** εξετάζω, αναλύω και αναπτύσσω διεξοδικά ένα θέμα
*Στην τελευταία μελέτη του **πραγματεύεται** ένα ιδιαίτερα οξύ κοινωνικό πρόβλημα, την έξαρση της βίας στα σχολεία.*

► **διασώζω**
*1. γλιτώνω κάποιον από έναν κίνδυνο
Ένα αλιευτικό που περνούσε από την περιοχή **διέσωσε** το πλήρωμα της μικρής θαλαμηγού, η οποία βυθιζόταν.*

2. διαφυλάσσω κάτι από τη φθορά του χρόνου, εμποδίζω τη φθορά ή την απώλεια κάποιου αντικείμενου ή κάποιου αγαθού

*Από τα χειροποίητα κεντήματα της γιαγιάς μου το μόνο που έχει **διασωθεί** είναι ένα πετσετάκι.*

► **περισώζω**
*σώζω ένα μέρος από σύνολο που καταστράφηκε ή κινδυνεύει να καταστραφεί
Η καταστροφή του σπιτιού του από το σεισμό ήταν σχεδόν ολοκληρωτική· έτσι δεν μπόρεσε να **περισώσει** ούτε ένα αντικείμενο.*

▶ **εγχειρίζω**
(> εγχείριση,
εγχειρίδιο)

παραδίδω στα χέρια
*Προτού αναχωρήσει για το εξωτερικό ήρθε στο γραφείο μου και μου **ενεχείρισε** ένα σφραγισμένο φάκελο που περιείχε, όπως μου είπε, την ιδιόχειρη διαθήκη του.*

▶ **εγχειρώ**
(> εγχείρηση)

χειρουργώ
*Ο γιατρός που θα τον **εγχειρήσει** είναι φίλος του και δε θα πάρει χρήματα.*

▶ **εκδικάζω**

(νομ.) δικάζω, διεξάγω δίκη
*Ο πρόεδρος του δικαστηρίου **έχει εκδικάσει** από το πρωί δέκα παρόμοιες υποθέσεις.*

▶ **επιδικάζω**

(νομ.) αναγνωρίζω και ικανοποιώ με δικαστική πράξη την απαίτηση κάποιου, η οποία αφορά συνήθως καταβολή χρηματικής αποζημίωσης
*Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο **επιδίκασε** στον τέως βασιλιά Κωνσταντίνο και στην οικογένειά του ως αποζημίωση για τη λεγόμενη βασιλική περιουσία το ποσό των 5 δισεκατομμυρίων δραχμών.*

▶ **εκπληρώνω**

πραγματοποιώ, τηρώ, ολοκληρώνω
*Είμαι απόλυτα βέβαιος ότι θα **εκπληρώσει** στο ακέραιο όλες τις υποσχέσεις και τις υποχρεώσεις του. Θα φύγει για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, αφού πρώτα **εκπληρώσει** τις στρατιωτικές υποχρεώσεις του.*

- ▶ **πληρώ** (-οίς, -οί) 1. ανταποκρίνομαι σε κάτι
*Δεν **πληροί**, ως εταιρεία, τις προϋποθέσεις που χρειάζονται για να αναλάβει τόσο μεγάλο έργο.*
2. καλύπτω ένα κενό, μια ανάγκη
*Με τον τελευταίο διαγωνισμό της Τράπεζας της Ελλάδος **πληρώθηκαν** όλες οι κενές θέσεις εργασίας.*

- ▶ **εξασθενίζω** (μτβ.) κάνω κάποιον ή κάτι ασθενέστερο, ελαττώνω τη δύναμή του, τον αποδυναμώνω
*Το πολύωρο διάβασμα με ακατάλληλο φωτισμό δεν κουράζει απλώς τα μάτια, αλλά **εξασθενίζει** σταδιακά και την όραση.*

- ▶ **εξασθενώ** (αμτβ.) χάνω τις δυνάμεις μου, γίνομαι αδύναμος, αποδυναμώνομαι
*Από το απόγευμα **εξασθένησαν** οι άνεμοι και η βροχή, και έτσι μπορέσαμε να ταξιδέψουμε.*

- ▶ **επεξεργάζομαι** κατεργάζομαι πλήρως, τελειοποιώ
***Επεξεργάστηκε** το κατεργασμένο ασήμι και δημιούργησε υπέροχα κοσμήματα.*

- ▶ **κατεργάζομαι** δουλεύω κάτι, συνήθως ανεπεξέργαστο, για να του δώσω ορισμένο σχήμα και συγκεκριμένη μορφή, ώστε να γίνει κατάλληλο για χρήση
***Κατεργάζεται** με παραδοσιακό τρόπο το ασήμι, πριν το παραδώσει στον αργυροχόο για επεξεργασία.*

- ▶ **απεργάζομαι** προετοιμάζω κρυφά κάτι κακό

Σύμφωνα με πληροφορίες από ανθρώπους της εταιρείας του, όλο τον τελευταίο καιρό **απεργάζεται** συστηματικά την καταστροφή του μεγαλύτερου ανταγωνιστή του.

► **επικυρώνω**

βεβαιώνω ότι μια πράξη ή μια ενέργεια είναι έγκυρη ή γνήσια

Το αντίγραφο, για να έχει ισχύ, πρέπει να **επικυρωθεί** από δικηγόρο ή από κάποια δημόσια αρχή.

► **κατακυρώνω**

αναγνωρίζω επίσημα σε κάποιον την κατοχή ή τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητού ή ακινήτου (όρος που χρησιμοποιείται κυρίως σε δημοπρασίες ή σε δημόσιους διαγωνισμούς)

Αν δεν υπάρξει άλλη προσφορά, τα έργα θα **κατακυρωθεί** στον τελευταίο πλειοδότη.

(● **κατοχυρώνω** διασφαλίζω, προστατεύω, διαφυλάσσω
Με νομοθετική ρύθμιση **κατοχυρώνεται** το δικαίωμα των ξένων εργατών να έχουν δωρεάν περίθαλψη στα δημόσια νοσοκομεία.)

► **κατασκευάζω**

φτιάχνω κάτι με τη βοήθεια τεχνικών μέσων

Η εταιρεία που κατασκεύασε το μετρό στην Αθήνα έχει **κατασκευάσει** τα μετρό και άλλων ευρωπαϊκών πόλεων.

► **παρασκευάζω**

φτιάχνω κάτι χρησιμοποιώντας και αναμειγνύοντας διάφορα συστατικά

Μέσα σε ελάχιστη ώρα **παρασκεύασε** ένα υπέροχο γλύκισμα με διάφορα φρούτα και άφθονη σαντιγί.

► **κινώ**

1. θέτω κάτι σε κίνηση 2. μετακινώ

*Με αυτό το τηλεχειριστήριο μπορείς να **κινήσεις** το αυτοκινητάκι από απόσταση 20 μέτρων περίπου.*

► **κουνώ**

κινώ κάτι του οποίου το ένα άκρο είναι σταθερό

***Κούνησε** δυνατά το δέντρο και γέμισε την αυλή φύλλα.*

► **κληροδοτώ**

παραχωρώ, αφήνω **σε κάποιον** ένα περιουσιακό στοιχείο (συνήθως στους κληρονόμους μου)

***Κληροδότησε** όλη την περιουσία του στην εκκλησία της ιδιαίτερης πατρίδας του.*

► **κληρονομώ**

δέχομαι **από κάποιον** περιουσιακά στοιχεία ως νόμιμος κληρονόμος του

*Όλοι ξέρουν πως είναι αυτοδημιούργητος και ότι δεν **κληρονόμησε** τίποτα από τους γονείς του.*

► **μετοικίζω**

(μτβ.) εγκαθιστώ κάποιον σε μια περιοχή

*Κατά την αρχαιότητα οικονομικοί και πολιτικοί λόγοι ανάγκαζαν πολλές ελληνικές πόλεις (μητροπόλεις) να **μετοικίζουν** έναν αριθμό πολιτών τους σε διάφορες περιοχές του τότε γνωστού κόσμου· έτσι ιδρύθηκαν διάφορες αποικίες.*

► **μετοικώ**

(αμτβ.) αλλάζω τόπο διαμονής, μεταναστεύω

*Αφότου **μετοίκησαν** στη Νέα Ήπειρο, χάθηκαν τα ίχνη τους.*

- ▶ **παρακινώ** (θετική σημασία) προτρέπω, ενθαρρύνω
Οι γονείς του τον **παρακινούσαν** με κάθε τρόπο να συνεχίσει τις σπουδές του στο εξωτερικό, αλλά αυτός είχε πια κουραστεί.
- ▶ **υποκινώ** (αρνητική σημασία) προκαλώ κρυφά μια ενέργεια, ξεσηκώνω
Δεν είχε καταλάβει κανείς ότι αυτός **υποκινούσε** όλες τις διενέξεις και τις συγκρούσεις ανάμεσα στο προσωπικό της εταιρείας.

■ επιρρήματα / επιρρηματικές φράσεις

- ▶ **απέναντι** (τοπικό επίρρημα)
Απέναντι από το σπίτι μου υπάρχει ένας μεγάλος χώρος άθλησης.
- ▶ **έναντι** (τροπικό επίρρημα) με γενική: σε σχέση με
Δεν έπαιρνε αρκετά ικανοποιητικό μισθό **έναντι** του έργου που παρείχε.

- ▶ **απευθείας** (προέλευση): χωρίς ενδιάμεσο σταθμό
Τον ειδοποίησαν για έκτακτο χειρουργείο και ήρθε στο νοσοκομείο **απευθείας** από το αεροδρόμιο.
- ▶ **κατευθείαν/ κατ' ευθείαν** (κατεύθυνση): χωρίς ενδιάμεσο σταθμό
Μόλις βγήκε από την πόρτα της πολυκατοικίας, τον

συνέλαβαν και τον οδήγησαν **κατευθείαν** στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής.

▶ **από μέρους (μου...)**

όσον αφορά (εμένα...), από την πλευρά (μου...)
Από μέρους μου, θα κάνω ό,τι μπορώ, για να στηρίξω την απόφασή σου.

▶ **εκ μέρους (μου...)**

με εντολή (μου...), εξ ονόματός (μου...)
Πήγαινε στο γραφείο του εκ μέρους μου: είμαι σίγουρος ότι θα σε εξυπηρετήσει αμέσως.

▶ **ενάντια**

(τροπικό επίρρημα): αντίθετα
Όλες οι ενέργειές του ήταν **ενάντια** στην κοινή λογική.

▶ **εναντίον**

(πρόθεση) με γενική: κατά
Υπέβαλε μήνυση εναντίον του διαχειριστή της πολυκατοικίας.

▶ **κατ' αρχάς**

αρχικά (χρόνος)
Κατ' αρχάς δημιουργήθηκε μεταξύ τους μια συμπάθεια που εξελίχθηκε σύντομα σε δυνατή φιλία.

▶ **κατ' αρχήν/καταρχήν**

στα βασικά σημεία (τρόπος)
Ο εκδότης **ενέκρινε κατ' αρχήν** το δείγμα που του υπέβαλε η συγγραφική ομάδα, ζήτησε όμως να γίνουν ορισμένες αλλαγές στη διάταξη των κεφαλαίων.

6

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ως ΚΑΙ Ο ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟΥ ΟΜΟΡΡΙΖΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ (-α)

▶ **αεροπορικώς** (επίρρημα)
Το καλοκαίρι, που τα πλοία είναι συνήθως γεμάτα, πολλοί προτιμούν να ταξιδεύουν **αεροπορικώς**.

▶ **αεροπορικά** (επίθετο)
Το γαμήλιο δώρο των γονέων της νύφης στο ζευγάρι ήταν δύο **αεροπορικά** εισιτήρια για τη Νέα Υόρκη.

▶ **ενδεχομένως** (επίρρημα)
Δεν πήρα καμιά συγκεκριμένη απάντηση στις ερωτήσεις που του έκανα, διότι **ενδεχομένως** προσπαθούσε να καταλάβει τι πραγματικά ήθελα να ακούσω.

▶ **ενδεχόμενα** (επίθετο)
Είναι δύσκολη υπόθεση. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε όλα τα **ενδεχόμενα** προβλήματα.

▶ **επομένως** (επίρρημα)
Δεν έχει προετοιμαστεί αρκετά για τις εξετάσεις· **επομένως**, δεν έχει πολλές πιθανότητες επιτυχίας.

▶ **επόμενα** (επίθετο)
Το θέμα έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις· γι' αυτό θα πρέπει να προσέξεις πολύ τα **επόμενα** βήματά σου.

▶ **κυρίως** (επίρρημα)
Τα περισσότερα αυτοκινητικά δυστυχήματα οφείλονται **κυρίως** στην υπερβολική ταχύτητα.

▶ **κύρια** (επίθετο)
Πριν αρχίσει να μιλάει, μοίρασε στο ακροατήριο ένα κείμενο με τα **κύρια** σημεία της εισήγησής του.

▶ **πιθανώς / πιθανόν** (επίρρημα)
Η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία ανακοίνωσε ότι **πιθανώς / πιθανόν** αύριο να χιονίσει και στο κέντρο της Αθήνας.

▶ **πιθανά** (επίθετο)
Πρέπει να ξέρεις ότι όλα σ' αυτή τη ζωή είναι **πιθανά**.

▶ **προηγουμένως** (επίρρημα)
Πριν υπογράψεις το συμβόλαιο, πρέπει **προηγουμένως** να συμβουλευτείς το δικηγόρο σου.

▶ **προηγούμενα** (επίθετο)
Φέτος σχεδιάζω να περάσω τις μέρες των Χριστουγέννων στο Λονδίνο. Όλα τα **προηγούμενα** χρόνια περναγα τις γιορτές με την οικογένειά μου στο χωριό του πατέρα μου.

7

ΖΕΥΓΗ ΟΜΟΡΡΙΖΩΝ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ ΣΕ -α ΚΑΙ ΣΕ -ως ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

- ▶ **αδιάκριτα** χωρίς διακριτικότητα, χωρίς ευγένεια
*Φέρεται τόσο **αδιάκριτα**, που ενοχλεί τους πάντες.*
- ▶ **αδιακρίτως** χωρίς εξαίρεση
*Μπορούν όλοι να πάρουν μέρος στο διαγωνισμό χορού, **αδιακρίτως** ηλικίας.*

- ▶ **άμεσα** (τροπ.) χωρίς να μεσολαβήσει κάποιος ή κάτι
*Δε χρειάζεται να μεσολαβήσεις εσύ· συνεννοήθηκα **άμεσα** με τον υπεύθυνο.*
- ▶ **αμέσως** (χρον.) τώρα, γρήγορα
*Ήρθε **αμέσως** μόλις του τηλεφώνησα.*

- ▶ **απλά** με απλό τρόπο, με απλότητα
*Μιλάει πολύ **απλά**, και έτσι τον καταλαβαίνουν όλοι.*
- ▶ **απλώς** μόνο
*Δεν έχω τίποτε· είμαι **απλώς** κουρασμένη.*

- ▶ **έκτακτα** πολύ ωραία, θαυμάσια
– *Περάσατε καλά στην εκδρομή του συλλόγου σας;*
– ***Έκτακτα!***

▶ **ΕΚΤΆΚΤΩΣ**

Ξαφνικά

Πληροφορηθήκαμε ότι συγκλήθηκε **ΕΚΤΆΚΤΩΣ** το Υψηλο-
συμβούλιο.

▶ **έξοχα**

θαυμάσια

- Χορεύει **έξοχα** παρά την ηλικία του.

▶ **εξόχως**

ιδιαίτερα, υπερβολικά

Τα αποτελέσματα ήταν **εξόχως** σημαντικά.

▶ **ευχάριστα**

ωραία

Πάντα περνάμε **ευχάριστα** στις συγκεντρώσεις που
κάνουμε.

▶ **ευχαρίστως**

με προθυμία, με ευχαρίστηση

- Μπορώ να μείνω απόψε σπίτι σου;

- **Ευχαρίστως** θα σε φιλοξενήσω όσες μέρες θέλεις.

▶ **ιδιαίτερα**

κυρίως, κατ' εξοχήν

Όλα ήταν πολύ ωραία στη γιορτή, **ιδιαίτερα** η μουσική και ο χορός.

▶ **ιδιαιτέρως**

χωρίς την παρουσία άλλων, κατ' ιδίαν

Του ζήτησε να μιλήσουν **ιδιαιτέρως**.

▶ **Τέλεια**

έξοχα, θαυμάσια

Περάσαμε **τέλεια** στο πάρτι της Μαρίας.

▶ **Τελείως**

εντελώς

Είναι **τελείως** αδιάφορος για τα προβλήματα του σπιτιού.

8

ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΓΧΕΟΝΤΑΙ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

■ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

▶ αιτία/αίτιο

το γεγονός, το φαινόμενο ή η ενέργεια που αποτελεί προϋπόθεση για να προκύψει κάποιο συγκεκριμένο αποτέλεσμα

*Η επιθετική συμπεριφορά του στο σχολείο ήταν η **αιτία** που τον αντιπαθούσαν οι συμμαθητές του.*

▶ αφορμή

το γεγονός, το φαινόμενο ή η ενέργεια που επιπρόλαια και επιφανειακά μπορεί να θεωρηθεί ότι προκάλεσε ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα

*Το μοίρασμα της πατρικής περιουσίας στάθηκε η **αφορμή** να διακόψουν οριστικά τις ήδη τεταμένες σχέσεις τους.*

▶ ανακάλυψη

ενός πράγματος που υπήρχε, αλλά δεν ήταν γνωστό:

*η **ανακάλυψη** της Αμερικής, η **ανακάλυψη** ενός θαμμένου θησαυρού, η **ανακάλυψη** ενός αρχαίου οικισμού κτλ.*

▶ εφεύρεση

ενός πράγματος που δεν υπήρχε:

*η **εφεύρεση** της τυπογραφίας, του τηλεφώνου κτλ.*

▶ ανατύπωση

βιβλίου ή φυλλαδίου· γίνεται με διορθώσεις, κυρίως τυπογραφικές, ή χωρίς καθόλου διορθώσεις

- ▶ **επανεκτύπωση** βιβλίου ή φυλλαδίου· γίνεται με αλλαγές στη μορφή, κυρίως, του κειμένου
- ▶ **επανεκδόση** βιβλίου ή φυλλαδίου· γίνεται με μικρές ή μεγαλύτερες αλλαγές στη μορφή και στο περιεχόμενο

- ▶ **αποτέλεσμα** (ουδέτερη σημασία)
*Η αξιοπρεπής στάση του σε όλα τα προβλήματα που αντιμετώπισε ήταν **αποτέλεσμα** της αγωγής του.*
- ▶ **επακόλουθο** (σχετικά αρνητικό αποτέλεσμα)
*Η μέτρια επίδοσή της στα μαθήματα ήταν **επακόλουθο** της έλλειψης φροντίδας από μέρους των γονέων της.*
- ▶ **επίπτωση** (πολύ αρνητικό αποτέλεσμα)
*Το διαζύγιο των γονέων του όταν ήταν πολύ μικρός είχε σοβαρές **επιπτώσεις** στον ψυχισμό του.*
- ▶ **συνέπεια** (αρνητικό αποτέλεσμα)
*Οι στενοχώριες και η οικονομική καταστροφή του είχαν ως **συνέπεια** να κλονιστεί η υγεία του.*

- ▶ **άρδευση** συστηματικό πότισμα καλλιεργήσιμων εδαφών
*Η **άρδευση** των κτημάτων του γίνεται με αυτόματο πότισμα.*
- ▶ **ύδρευση** εφοδιασμός πόλεων, χωριών, περιοχών με νερό
*Ολοκληρώθηκαν φέτος τα έργα **ύδρευσης**, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης της περιοχής.*

▶ **γλωσσάριο / γλωσσάρι** αλφαβητικός κατάλογος ο οποίος υπάρχει, συνήθως, στο τέλος ενός βιβλίου και περιλαμβάνει την ερμηνεία όρων ή λέξεων του κειμένου

▶ **ευρετήριο** αλφαβητικός κατάλογος ο οποίος υπάρχει, συνήθως, στο τέλος ενός βιβλίου και περιλαμβάνει κύρια ονόματα, ειδικούς όρους ή άλλες λέξεις του κειμένου· δίπλα σε κάθε λήμμα του ευρετηρίου σημειώνονται οι σελίδες στις οποίες αυτό απαντά

▶ **διώρυγα** τεχνητή θαλάσσια δίοδος που συνδέει δύο θάλασσες π.χ. **διώρυγα της Κορίνθου**, **διώρυγα του Παναμά**, **διώρυγα του Σουέζ**

▶ **ισθμός** στενό τμήμα ξηράς που χωρίζει δύο θάλασσες **Οι περισσότεροι ισθμοί ανοίχθηκαν και είναι σήμερα διώρυγες.**

▶ **πορθμός** στενή λωρίδα θάλασσας που χωρίζει δύο στεριές **Η γέφυρα του πορθμού του Ευρίπου ενώνει την Εύβοια με τη Στερεά Ελλάδα.**

▶ **επήρεια** επίδραση (τοξικών ουσιών, φαρμάκων, αλκοόλ) **Απαγορεύεται αυστηρά να οδηγεί κανείς υπό την επήρεια αλκοόλ.**

▶ **επιρροή** (< επι- + ρέω)
1. επηρεασμός, επιβολή **Είχε έντονη προσωπικότητα, γι' αυτό και η επιρροή του στους μαθητές του ήταν πολύ μεγάλη.**

2. κύρος, ισχύς

*Μετά την αποπομπή του από το κόμμα δεν έχει πλέον καμία **επιρροή** στους πρώην συντρόφους του.*

▶ **επίδραση**

(ευρύτερη σημασία)

κάθε μορφής ενέργεια που ασκείται σε πρόσωπα ή πράγματα και οι μεταβολές που αυτή επιφέρει
***Η επίδραση** του περιβάλλοντος στη διαμόρφωση της προσωπικότητας ενός ατόμου είναι εξίσου σημαντική με την κληρονομικότητα.*

▶ **επενέργεια**

η επίδραση που ασκείται σε κάποιον ή σε κάτι
***Η επενέργεια** των ηλιακών ακτίνων στην ανάπτυξη των φυτών είναι ιδιαίτερα ευεργετική.*

▶ **επιδότηση**

χρηματικό ποσό που καταβάλλεται από κρατικό φορέα σε ομάδες ή σε ιδιώτες για την ανάπτυξη συγκεκριμένης δραστηριότητας
Για ορισμένα γεωργικά προϊόντα οι παραγωγοί παίρνουν πολύ μεγάλες **επιδότησεις**.

▶ **επιχορήγηση**

χρηματικό ποσό που καταβάλλεται από το δημόσιο προϋπολογισμό σε ιδρύματα, σε οργανισμούς και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για ενίσχυση του έργου και των δραστηριοτήτων τους
Οι **επιχορηγήσεις* που δόθηκαν φέτος στα πανεπιστημιακά ιδρύματα διατέθηκαν για τον εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών τους.*

▶ **ημερομηνία** προσδιορισμός της ημέρας και του μήνα
*Τα ζώδια στο δυτικό ωροσκόπιο προσδιορίζονται με βάση την **ημερομηνία** γέννησης, ενώ στο κινέζικο με βάση τη χρονολογία γέννησης.*

▶ **χρονολογία** προσδιορισμός του έτους
*Μερικές σημαντικές **χρονολογίες** τις θυμόμαστε όλοι, π.χ. 1453, 1821.*

▶ **κάθειρξη** (νομ.) ποινή φυλάκισης για κακούργημα (διάρκεια μεγαλύτερη από πέντε χρόνια και στέρση των πολιτικών δικαιωμάτων)
*Οι πρωταίτιοι της Απριλιανής δικτατορίας καταδικάστηκαν σε ισόβια **κάθειρξη**.*

▶ **φυλάκιση** (νομ.) εγκλεισμός σε φυλακή (διάρκεια από τρεις μέρες έως πέντε χρόνια)
*Η ποινή **φυλάκισης** μέχρι δύο χρόνια είναι εξαγοράσιμη.*

▶ **κακούργημα** (νομ.) έγκλημα (τιμωρείται με κάθειρξη)
***κακούργημα** είναι η ανθρωποκτονία, η ληστεία κ.ά.*

▶ **πλημμέλημα** (νομ.) σοβαρό παράπτωμα (τιμωρείται με φυλάκιση ή/και με επιβολή μεγάλου προστίμου)
***πλημμέλημα** είναι η εξύβριση, η κλοπή κ.ά.*

▶ **πταίσμα** (νομ.) σφάλμα, ελαφρότερο παράπτωμα από το πλημμέλημα (τιμωρείται με επιβολή προστίμου)
***πταίσμα** είναι η τροχαία παράβαση κ.ά.*

- ▶ **λυδία λίθος** σκληρή πέτρα από πυρίτη που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη Λυδία της Μ. Ασίας για τον έλεγχο του βαθμού καθαρότητας του χρυσού και του ασημιού.
Χρησιμοποιείται και μεταφορικά: αυτό με το οποίο ελέγχεται κάτι
*Η δύναμη της εξουσίας είναι η **λυδία λίθος** για το ήθος ενός ανθρώπου.*
- ▶ **φιλοσοφική λίθος** κατά τους αλχημιστές του Μεσαίωνα η μαγική πέτρα που είχε τη δύναμη να μετατρέπει σε χρυσό κάθε απλό μέταλλο

- ▶ **παλίρροια** το φυσικό φαινόμενο το οποίο αποτελείται από δύο φάσεις: την **πλημμυρίδα**, κατά την οποία η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει, και την **άμπωτη**, κατά την οποία η στάθμη της θάλασσας κατεβαίνει
- ▶ **πλημμυρίδα** η φάση της παλίρροιας κατά την οποία η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει

- ▶ **περίπτωση** περιστατικό
*Ο γιατρός αντιμετώπισε στο χειρουργείο μια πολύ δύσκολη **περίπτωση** ανευρύσματος αορτής.*

▶ **περίσταση** κατάσταση
*Ήταν ικανός, αλλά τον βοήθησαν πολύ και οι **περιστάσεις**.*

▶ **πλεονέκτημα** (για πράγματα)
*Το μεγαλύτερο **πλεονέκτημα** αυτού του σπιτιού είναι ότι από τη βεράντα του βλέπεις την Ακρόπολη και το Λυκαβηττό.*

▶ **προτέρημα** (για πρόσωπα)
*Έχει πολλά **προτερήματα**· είναι έξυπνος και εργατικός, αλλά κυρίως είναι καλός άνθρωπος.*

▶ **ρητό** (νεότερο ή αρχαίο)
σύντομη φράση που εκφράζει μια γενική αλήθεια και έχει λεχθεί από γνωστό ή άγνωστο πρόσωπο ή από το λαό

Ρητά είναι:

▶ **το απόφθεγμα / η ρήση** έχει λεχθεί από γνωστό, σημαντικό πρόσωπο· έχει ηθικό περιεχόμενο και διδακτικό χαρακτήρα
Εν οίδα ότι ουδέν οίδα. (Σωκράτης)
Μέτρον άριστον. (Κλεόβουλος ο Ρόδιος)

▶ **το γνωμικό / η παροιμιώδης φράση** μπορεί να προέρχεται από συγκεκριμένο πρόσωπο, αλλά έχει ευρύτερη, λαϊκή

αποδοχή. Έχει συχνά, όπως και το απόφθεγμα, διδακτικό χαρακτήρα
Ουκ εν τω πολλώ το ευ.

► **η παροιμία**

είναι καθαρά λαϊκό δημιούργημα· χρησιμοποιεί συνήθως την αλληγορία, για να διδάξει και να καθοδηγήσει

Όποιος βιάζεται σκοντάφτει.

Καθαρός ουρανός αστραπές δε φοβάται.

► **συμβαίνοντα**

(ουδέτερη σημασία)

όσα γίνονται χωρίς μεθόδευση

Από το παράθυρό του παρατηρεί τους περαστικούς και παρακολουθεί τα **συμβαίνοντα.**

► **τεκταινόμενα**

(αρνητική συνήθως σημασία)

όσα γίνονται με μεθόδευση

Κάποιοι δημοσιογράφοι είναι πάντοτε καλά πληροφορημένοι σχετικά με τα **τεκταινόμενα στους προθαλάμους των υπουργικών γραφείων.**

► **συντελεστής**

(θετική σημασία)

ο παράγοντας, αυτός ή αυτό που συμβάλλει ενεργά στην πραγματοποίηση κάποιου στόχου

Η συνέπεια στις ιδέες του και η αγωνιστικότητά του υπήρξαν οι βασικοί **συντελεστές της επαγγελματικής επιτυχίας του.**

▶ **υπεύθυνος**

(αρνητική σημασία)

υπόλογος, αίτιος: αυτός που έχει την ευθύνη για τη δυσάρεστη έκβαση μιας κατάστασης

*Ο οδηγός του φορτηγού ήταν **υπεύθυνος** για το πολύ-νεκρο δυστύχημα.*

▶ **φατρία**

(< αρχ. φρατρία)

ομάδα η οποία, για να προωθήσει τα δικά της συμφέροντα, συγκρούεται με άλλες ομάδες, αλλά και με εκείνη από την οποία έχει προέλθει

*Το Βυζάντιο κλυδωνιζόταν συχνά από τις συγκρούσεις και τις αντιπαραθέσεις δύο μεγάλων **φατριών**, των Πράσινων και των Βένετων.*

▶ **φράξια**

διασπαστική κομματική ομάδα

*Η ηγεσία του κόμματος αποκήρυξε δημοσίως τις διάφορες **φράξιες** οι οποίες αντιτίθενται συνεχώς στην επίσημη γραμμή του.*

■ **επίθετα**

▶ **αδιάβατος**

αυτός που είναι δύσκολο ή αδύνατον να τον διασχίσεις
*Αυτό το μονοπάτι το χειμώνα είναι **αδιάβατο**.*

▶ **απροσπέλαστος**

αυτός που είναι δύσκολο να τον προσεγγίσεις, να τον πλησιάσεις
*Πολλά ορεινά χωριά το χειμώνα είναι **απροσπέλαστα** λόγω του χιονιού.*

▶ **αείμνηστος** (θετική σημασία)
(αναφέρεται σε νεκρό) ο αξέχαστος για κάτι καλό
*Την Κυριακή θα γίνουν τα αποκαλυπτήρια της προτομής του **αείμνηστου** Απόστολου Αρσάκη, του μεγάλου εθνικού ευεργέτη.*

▶ ο **αλήστου μνήμης** (αρνητική σημασία)
(φράση) ο αξέχαστος για κάτι κακό· χρησιμοποιείται ειρωνικά
*Διάβασα τελευταία μια βιογραφία του **Eichmann**, του **αλήστου μνήμης** βασανιστή των Ες Ες.*

▶ **διαβόητος / περιβόητος** (μόνο για πρόσωπα)· αυτός που έχει κακή φήμη
*Στο γενεαλογικό δέντρο της οικογένειας περιλαμβάνεται και ένας **διαβόητος / περιβόητος** ληστής.*

▶ **διάσημος** (μόνο για πρόσωπα)· αυτός που έχει καλή φήμη, ο φημισμένος, ο διαπρεπής
*Χειρουργήθηκε στο Λονδίνο από ένα **διάσημο** γιατρό.*

▶ **περίφημος** (για πρόσωπα και για πράγματα)
*Το **περίφημο** ρητό «Μέτρον άριστον» αποδίδεται στον Κλεόβουλο το Ρόδιο, έναν από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας.*

Όταν χρησιμοποιείται για πρόσωπα έχει μερικές φορές ειρωνική χροιά.

*Πότε θα μας γνωρίσεις επιτέλους τον **περίφημο** θαυμαστή σου;*

▶ **ΕΝΤΑΤΙΚΟΣ** αυτός που συντελείται με επίμονη προσπάθεια, συστηματικός, μεθοδευμένος
*Η οικονομία της χώρας αναπτύσσεται τελευταία με **εντατικούς** ρυθμούς.*

▶ **Έντονος** ζωντανός, οξύς, δυνατός, αισθητός
*Ένωσε ξαφνικά έναν **έντονο** πόνο στο στήθος και κάλεσε αμέσως το γιατρό του.*

▶ **ευπαρουσίαστος** εμφανίσιμος
*Για να καθιερωθεί ένας νέος ηθοποιός, δεν αρκεί να είναι μόνο **ευπαρουσίαστος**· πρέπει κυρίως να έχει ταλέντο.*

▶ **ευπρόσωπος** αξιοπρεπής, ευπρεπής
*Η χώρα μας είχε μια **ευπρόσωπη** παρουσία στη διεθνή έκθεση βιβλίου της Φρανκφούρτης.*

▶ **νοητικός** αυτός που αναφέρεται στη νόηση
*Πολλά παιδιά με ελαφρά **νοητική** υστέρηση φοιτούν σε κανονικό σχολείο και όχι σε σχολείο ειδικής αγωγής.*

▶ **πνευματικός** αυτός που αναφέρεται στο πνεύμα
*Η σχολική εκπαίδευση θα πρέπει να στοχεύει στην ψυχική και στην **πνευματική** καλλιέργεια των μαθητών.*

▶ ο **πρώην** ο παλαιότερος· αναφέρεται, γενικά, στο παρελθόν
*Ένας γνωστός μου, **πρώην** δικαστικός, έχει σήμερα μεγάλο δικηγορικό γραφείο.*

▶ ο **τέως** ο ακριβώς προηγούμενος· αυτός που αντικαταστάθηκε πρόσφατα από κάποιον άλλο ή παύθηκε, π.χ. από ένα αξίωμα, χωρίς να αντικατασταθεί
*Ο **τέως** βασιλιάς δέχτηκε χωρίς σχόλια την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σχετικά με την περιουσία του.*

■ ρήματα

▶ **αιτιολογώ** τεκμηριώνω, εξηγώ
*Απαντήστε με ένα «ναι» ή με ένα «όχι» στις ερωτήσεις και στη συνέχεια **αιτιολογήστε** την απάντησή σας.*

▶ **δικαιολογώ** προσπαθώ να υπερασπίσω μια θέση ή μια ενέργεια
*Μην προσπαθείς να τον **δικαιολογήσεις**· δεν είναι η πρώτη φορά που φέρεται τόσο άσχημα!*

▶ **αναβάλλω** αφήνω για το μέλλον την πραγματοποίηση μιας προγραμματισμένης ενέργειας ή διαδικασίας
*Η εκδίκαση της υπόθεσης **αναβλήθηκε** για τις 8 Μαρτίου.*

▶ **ματαιώνω** εμποδίζω οριστικά την πραγματοποίηση μιας προγραμματισμένης ενέργειας ή διαδικασίας
*Η συναυλία **ματαιώθηκε**, διότι ο γνωστός πιανίστας ακύρωσε το συμβόλαιό του με τη διεύθυνση του Μεγάλου Μουσικής.*

- ▶ **αναγνωρίζω** (θετική σημασία) πιστών
*Δε μου **αναγνωρίζει** τίποτα απ' όσα έκανα γι' αυτόν.*
- ▶ **καταλογίζω** (αρνητική σημασία) χρεώνω
*Του **καταλόγισαν** ένα σωρό λάθη στο χειρισμό της συγκεκριμένης υπόθεσης.*

- ▶ **αναγορεύω** (αναφ. στη διαδικασία) απονέμω σε κάποιον, σε δημόσια τελετή, τίτλο, τιμητικό αξίωμα
*Στην τελετή που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο τον **αναγορεύσαν** επίτιμο καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής.*
- ▶ **ανακηρύσσω** (αναφ. στη διαδικασία) 1. απονέμω σε κάποιον τίτλο ή τιμητικό αξίωμα
***Ανακηρύχθηκε** Πρόεδρος της Βουλής με τη συναίνεση όλων των κομμάτων.*
2. ανακοινώνω την καθιέρωση θεσμού
*Στη μεταπολίτευση **ανακηρύχθηκε** η προεδρευόμενη δημοκρατία ως επίσημο πολίτευμα της χώρας.*

- ▶ **αξιολογώ** εκτιμώ, προσδιορίζω με κάποια κριτήρια την αξία κάποιου προσώπου, πράγματος ή κάποιας κατάστασης
*Ένας προϊστάμενος θα πρέπει να **αξιολογεί** σωστά το έργο των συνεργατών του.*
- ▶ **ιεραρχώ** κατατάσσω, τοποθετώ σε σειρά προτεραιότητας

πράγματα ή καταστάσεις ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες ή συνθήκες

Για να **μπορέσεις να αντεπεξέλθεις οικονομικά στο σημερινό κόστος ζωής, χρειάζεται να ιεραρχείς** κάθε φορά τις ανάγκες σου.

▶ **αξιοποιώ**

(θετική σημασία)

Για να **αξιοποιήσεις** το ταλέντο σου και να διακριθείς στον καλλιτεχνικό χώρο, θα πρέπει να δουλέψεις πολύ σκληρά.

▶ **εκμεταλλεύομαι**

(αρνητική σημασία)

Εκμεταλλεύεται το φιλότιμο και την εργατικότητα του και τον κρατά στη δουλειά ως αργά το βράδυ.

▶ **αποκαλώ**

(μόνο για πρόσωπα) προσαγορεύω, χαρακτηρίζω
Του υπέβαλε μήνυση, διότι τον **αποκάλεσε** απατεώνα.

▶ **ονομάζω**

(για πρόσωπα και για πράγματα) δίνω όνομα

Αν το παιδί είναι αγόρι, θα το **ονομάσουν** Βασίλη και αν είναι κορίτσι Μαρίνα.

Ο παππούς μου **ονόμασε** την ταβέρνα του «Ειλικρίνεια».

▶ **απολαμβάνω**

(με αιτιατική) χαιρόμαι, ευχαριστιέμαι

Από τότε που εγκαταστάθηκε στο χωριό **απολαμβάνει** καθημερινά τις ομορφιές της φύσης και την απλή ζωή της επαρχίας.

▶ απολαύω

(λόγ.) (με γενική) είμαι αποδέκτης (εκτίμησης/εμπιστοσύνης/αναγνώρισης/τιμών κτλ.)

*Είναι από τα πιο παλιά και ικανά στελέχη του κόμματος και **απολαύει** της πλήρους εμπιστοσύνης του πρωθυπουργού.*

▶ δημιουργώ

(θετική σημασία)

*Η απαλή μουσική και το ημίφως **δημιουργούν** πολύ ρομαντική ατμόσφαιρα.*

▶ προξενώ

(αρνητική σημασία)

*Η συνεχής βροχόπτωση **προξένησε** μεγάλες καταστροφές στις καλλιέργειες.*

▶ προκαλώ

(θετική ή αρνητική ή ουδέτερη σημασία) θαυμασμό, προβλήματα, οργή, αίσθηση, εντύπωση...

*Το κάπνισμα άλλοτε μου **προκαλούσε** μεγάλη ευχαρίστηση· τώρα με ενοχλεί ακόμα κι η μυρωδιά του καπνού.
Η θέση που πήρε σε σχέση με τα κοινωνικά προβλήματα της χώρας **προκάλεσε** την αγανάκτηση μεγάλης μερίδας πολιτών.*

▶ επαινώ

(λεκτικά) επιδοκιμάζω, εγκωμιάζω

*Ο καθηγητής του τον **επαίνεσε** με θερμά λόγια για την εργασία του.*

▶ επιβραβεύω

(έμπρακτα) ανταμείβω

***Επιβράβευσαν** την εργατικότητα και την απόδοσή του με προαγωγή και μεγάλη αύξηση του μισθού του.*

▶ **επισύρω** (αρνητική σημασία) προκαλώ κάτι
Η τελευταία δήλωση του Υπουργού **επέσυρε** την οργή και την αγανάκτηση των βουλευτών της αντιπολίτευσης.

▶ **προσελκύω** (θετική σημασία)
Ελπίζουμε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες, που θα γίνουν σε λίγους μήνες, θα **προσελκύσουν** πλήθος τουριστών στη χώρα μας.

▶ **παλινδρομώ** πηγαينوέρχομαι, κινούμαι συνεχώς μπρος πίσω· (μτφ.) από δύο απόψεις, καταστάσεις κτλ. επιλέγω πότε τη μια και πότε την άλλη
Τον τελευταίο καιρό **παλινδρομεί** ανάμεσα στο να δουλέψει στην επιχείρηση του πατέρα του και στο να συνεχίσει τις σπουδές του.

▶ **παλινωδώνω** ανακαλώ, αναίρω οριστικά προηγούμενες θέσεις ή απόψεις μου
Μετά τις τελευταίες διεθνείς εξελίξεις είναι σίγουρο ότι η τουρκική κυβέρνηση θα **παλινωδήσει** όσον αφορά το θέμα της λύσης του Κυπριακού.

▶ **παρευρίσκομαι** βρίσκομαι, παρίσταμαι κάπου (πιθανώς τυχαία)
Ένιωσα πολύ άσχημα που **παρευρέθηκα** χωρίς να το θέλω σε μια τόσο δυσάρεστη σκηνή.

▶ **παρίσταμαι** 1. παρευρίσκομαι
Στη δεξίωση που παρέθεσε ο Πρόεδρος της Δημο-

κρατίας στους κήπους του προεδρικού μεγάρου **παρέ-
στη** σύσσωμη η Βουλή.

2. είμαι παρών σε δίκη ως συνήγορος

▶ **σημαδεύω**

επηρεάζω έντονα, καθορίζω, αφήνω μόνιμα ίχνη
*Η συναναστροφή του με τους κύκλους των σουρεαλι-
στών στο Παρίσι **σημάδεψε** τη μετέπειτα καλλιτεχνι-
κή πορεία του.*

▶ **στιγματίζω**

αμαυρώνω, κηλιδώνω (έντονα αρνητική σημασία)
*Η καταδίκη του για χρήση ναρκωτικών και η πολύμηνη
φυλάκισή του **στιγματίσαν** τη ζωή του.*

▶ **συνθλίβω**

πιέζω δυνατά κάτι –συνήθως με μηχανικό τρόπο–
ώσπου να λιώσει, να πολτοποιηθεί
*Στο εργοστάσιο της περιοχής μας υπάρχουν ειδικά
μηχανήματα που **συνθλίβουν** τις ντομάτες και φτιά-
χνουν ντοματοποπλό.*

▶ **συντρίβω**

κάνω κάτι κομμάτια, θρυμματίζω
*Τα παιδιά που έπαιζαν στο δρόμο πέταξαν με δύναμη
μια μεγάλη πέτρα που **συνέτριψε** τον καθρέφτη της
εισόδου.*

■ **ά κ λ ι τ α**

▶ **αργά**

αντίθετο του **γρήγορα**
*Διάβαζε πιο **αργά** και πιο δυνατά, για να μπορώ να
παρακολουθήσω το κείμενο.*

▶ **σιγά**

αντίθετο του **δυνατά**

Μίλα πιο σιγά! Δεν πρέπει να μας ακούσουν!

▶ **εξαιτίας**

(αρνητική σημασία)

Αναγκάστηκε να παραιτηθεί από τη δουλειά του εξαιτίας της συμπεριφοράς του προϊσταμένου του.

▶ **χάρη σε ή
χάρης σε**

(θετική σημασία)

Χάρη στην υπομονή και στην επιμονή του κατάφερε να κερδίσει στο τέλος την αναγνώριση όλων.

▶ **σαν (ποτέ σα)**

χρησιμοποιείται σε παρομοιώσεις

Μόλις τον αντίκρισε έγινε κίτρινος σαν λεμόνι, διότι κατάλαβε τι τον περίμενε.

▶ **ως**

χρησιμοποιείται για να δηλώσει ιδιότητα ή χαρακτηριστικό

Συμμετέχει στο συνέδριο ως εκπρόσωπος των φοιτητών. (και όχι σαν εκπρόσωπος)

Προσελήφθη τελευταία στην εταιρεία μας ως τεχνικός σύμβουλος. (και όχι σαν τεχνικός σύμβουλος)

Οι συνάδελφοί του τον εκτιμούν αφάνταστα ως επιστήμονα και ως άνθρωπο. (και όχι σαν επιστήμονα και σαν άνθρωπο)

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Η εκλογή του (γεν.) **ως τακτικού καθηγητή** (γεν.) **του Τμήματος ήταν αναμενόμενη.** (και όχι ως τακτικός καθηγητής)

9

ΠΑΡΩΝΥΜΑ ΠΟΥ ΣΥΓΧΕΟΝΤΑΙ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

Παρώνυμα λέγονται οι λέξεις που έχουν φωνητική ομοιότητα, αλλά διαφέρουν ως προς τη σημασία.

Π.χ.

γέρος / γερός

έκλυση / έκκληση

φόρα / φορά

επήρεια / επιρροή

βρόγχος / βρόχος

ειδώλιο / εδώλιο

κτλ.

■ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

▶ ανακύκληση

(< ανακυκλέω, -ώ): κυκλική περιοδική επαναφορά
*Στην ελληνική μυθολογία πολλοί μύθοι συνδέονται με την **ανακύκληση** των εποχών.*

▶ ανακύκλωση

(< ανακυκλώω, -ώ):

1. ανανέωση (νερού, αέρα κτλ.) σε κλειστό χώρο
*Επειδή τα παράθυρα της αίθουσας βλέπουν στο φωταγωγό, έχει τοποθετηθεί στην οροφή σύστημα **ανακύκλωσης** του αέρα.*

2. μετατροπή χρησιμοποιημένης ύλης σε υλικά κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση
*Ο δήμος έχει τοποθετήσει σε πολλά σημεία της πόλης κάδους στους οποίους οι δημότες μπορούν να ρίχνουν άχρηστα χαρτιά για **ανακύκλωση***

- ▶ **ανία** πλήξη
*Συνήθως στις κοσμικές συγκεντρώσεις νιώθει κανείς αφόρητη **ανία**.*
- ▶ **άνοια** σταδιακή εξασθένηση των διανοητικών λειτουργιών· εμφανίζεται συνήθως σε άτομα μεγάλης ηλικίας
*Η γιαγιά μου τα τελευταία χρόνια της ζωής της είχε πάθει πλήρη **άνοια**.*

- ▶ **αντισκορικό** (< σκόρος) προϊόν που προφυλάσσει τα μάλλινα ρούχα και υφάσματα από τους σκόρους
*Τελευταία κυκλοφορούν στο εμπόριο **αντισκορικά** με ευχάριστο άρωμα.*
- ▶ **αντισκωριακό** (< σκωρία = σκουριά) προϊόν κατά της σκουριάς
*Τα νέα **αντισκωριακά** αφαιρούν από μεταλλικές επιφάνειες ακόμα και σκουριά χρόνων.*

- ▶ **αχρησία** η μη χρησιμοποίηση
*Η μηχανή του αυτοκινήτου καταστράφηκε ύστερα από πολλούς μήνες **αχρησίας**.*
- ▶ **αχρηστία** η μη χρησιμότητα
*Στο μονοτονικό σύστημα χρησιμοποιούμε μόνο ένα τονικό σημείο· τα πνεύματα και οι τόνοι έχουν πλέον περιέλθει σε **αχρηστία**.*

▶ **βρόγχος** μέρος του αναπνευστικού συστήματος
*Οι **βρόγχοι** της είναι πολύ ταλαιπωρημένοι εξαιτίας της χρόνιας αποφρακτικής **βρογχίτιδας** από την οποία πάσχει.*

▶ **βρόχος** θηλιά
*Η τελευταία σκηνή του έργου, που έδειχνε το δῆμιο να περνά το **βρόχο** στο λαιμό του ἥρωα, ήταν συγκλονιστική.*

▶ **εδώλιο** (< ἔδος) κάθισμα
*Τις περισσότερες φορές τα **εδώλια** των βουλευτών στην αίθουσα συνεδριάσεων της Βουλῆς είναι κενά.*

▶ **ειδώλιο** (< εἶδωλο) αγαλματίδιο
*Τα γλυπτά του Henri Moore θυμίζουν έντονα τα κυκλαδικά **ειδώλια**.*

▶ **εμφιάλωση** (< εν + φιάλη) τοποθέτηση υγρού σε φιάλη η οποία σφραγίζεται αεροστεγώς
*Κατά την **εμφιάλωση** του μεταλλικού νερού, η οποία συνήθως γίνεται κοντά στην πηγή, πρέπει να τηρούνται αυστηρά όλοι οι κανόνες υγιεινής.*

▶ **εφυάλωση** (< επί + ύαλος) σμάλτωμα
*Τα κεραμικά της Κιουτάχειας ξεχωρίζουν χάρη στην ειδική τεχνική της **εφυάλωσής** τους.*

- ▶ **ενδελέχεια** η συνεχής και ακατάπαυστη φροντίδα για κάτι, η επιμέλεια
(επίθ. **ενδελεχής** = ακατάπαυστος, επίμονος, π.χ. **ενδελεχής μελέτη, ενδελεχής φροντίδα**)
- ▶ **εντελέχεια** (όρος της αριστοτελικής φιλοσοφίας)
η μετάβαση της ύλης από τη «δυνάμει» στην «ενεργεία» κατάσταση

- ▶ **επιβολή** η ενέργεια και το αποτέλεσμα του «επιβάλλω»
*Με την **επιβολή** αυστηρών προστίμων για παράνομη στάθμευση περιορίστηκε κατά πολύ η κυκλοφορία των Ι.Χ. στο κέντρο της πόλης.*
- ▶ **επιβουλή** (< επιβουλεύομαι = σχεδιάζω κάτι κακό για κάποιον)
κακόβουλη σκέψη για κάποιον, εχθρική ενέργεια εναντίον κάποιου
*Αποδείχτηκε με αδιάσειστα στοιχεία η **επιβουλή** κατά της ζωής του από μέρους ενός στενού συνεργάτη του.*

- ▶ **ευημερία** ευδοκίμηση, ευδαιμονία
*Η καλύτερη ευχή που μπορεί να δώσει κανείς στους φίλους του είναι να έχουν υγεία και **ευημερία**.*
- ▶ **ευμάρεια** πλούτος, οικονομική άνεση
*Το πολυτελές σπίτι του και ο τρόπος ζωής του έδειχναν την **ευμάρειά** του.*

▶ **κόγχη** κοιλότητα
*Η κάρα του Αγίου Νεκταρίου έχει τοποθετηθεί στην **κόγχη** του ιερού του φερώνυμου ναού.*

▶ **κόχη** ακμή, γωνία
*Γλίστρησε και χτύπησε άσχημα το κεφάλι του στην **κόχη** της βιβλιοθήκης.*

▶ **λάβα** ρευστή καυτή ύλη που βγαίνει στην επιφάνεια της Γης από κρατήρα ενεργού ηφαιστείου
*Μετά την έκρηξη του ηφαιστείου η γύρω περιοχή καλύφθηκε από **λάβα**.*

▶ **λάβρα** πολύ μεγάλη ζέστη, καύσωνας
*Τα καλοκαίρια η μεσημεριανή **λάβρα** μαζί με την υγρασία και την άπνοια μας προκαλούν δύσπνοια.*

▶ **λίβας** καυτός νοτιοδυτικός άνεμος (γαρμπής), ιδιαίτερα καταστροφικός για τη γεωργία

▶ **λόγχη** αιχμηρό όπλο
*Σε έναν αρχαίο τάφο βρέθηκε ανάμεσα στα άλλα κτερίσματα και μία **λόγχη**.*

▶ **λόχη** περιοχή με πυκνούς θάμνους
*Με τον πυροβολισμό ο λαγός χώθηκε στη **λόχη** και ξέφυγε.*

► **νύμφη**

1. νεαρό έντομο 2. νεράιδα

*Στην ελληνική μυθολογία οι **νύμφες** ήταν θεότητες που ζούσαν σε πηγές, ποταμούς, δάση, δέντρα, σπηλιές κ.α.*

► **νύφη**

δηλώνει συγγενική σχέση· η γυναίκα του αδελφού ή του γιου κάποιου

*Συνήθως πεθερά και **νύφη** αποτελούν ένα εκρηκτικό δίδυμο.*

αλλά

νιφάδα (χιονιού)

► **προπαίδεια**

πίνακας πολλαπλασιασμού των αριθμών από το 1 έως το 10, τον οποίο απομνημονεύουμε στο σχολείο
*Τελείωσε το Δημοτικό και δεν είχε ακόμη καταφέρει να μάθει την **προπαίδεια**.*

► **προπαιδεία**

προπαίδευση, προκαταρκτική εκπαίδευση σε ένα αντικείμενο

*Ενώ είχε ταλέντο, δεν είχε την απαιτούμενη **προπαιδεία** για να γίνει δεκτός στην Ανώτερη Κρατική Σχολή Χορού.*

► **ρήξη**

(< ρηγνώω· διαρρηγνώω, διαρρηκτής) η θραύση, το σπάσιμο

*Κατά τη διάρκεια της χειρουργικής επέμβασης ο ασθενής υπέστη **ρήξη** ανευρύσματος της αορτής.*

▶ **ρίψη**

(< *ρίπτω*: απορρίπτω, απόρριψη) το ρίξιμο

*Στους χθεσινούς αγώνες στίβου η τελευταία **ρίψη** του δίσκου από τον έλληνα αθλητή κρίθηκε άκυρη.*

▶ **ρόγχος**

η θορυβώδης αναπνοή, ο ήχος της δύσκολης αναπνοής

*Επιθανάτιος **ρόγχος** (φρ.)*

▶ **ρόχθος**

ο θόρυβος των κυμάτων, ο θόρυβος των νερών του ποταμού ή του καταρράκτη

*Του άρεσε να κάθεται στην ακροθαλασσιά και να ακούει το **ρόχθο** των κυμάτων που κτυπούσαν στα βράχια.*

▶ **σήραγγα**

στοά

*Κατά τις εργασίες διάνοιξης της **σήραγγας** έπεσαν κάποια υποστυλώματα και τραυματίστηκαν δύο εργάτες.*

▶ **σύριγγα**

ιατρική αντλία η οποία χρησιμοποιείται για τη λήψη υγρών από το σώμα και για την έγχυση φαρμάκων σε αυτό

*Στη θέα της νοσοκόμας με τη **σύριγγα** στο χέρι άρχισε να ιδρώνει και να τρέμει από το φόβο του.*

▶ **στιβάδα** πικνό στρώμα ύλης ομοειδών στοιχείων
*Η βελόνα τρύπησε την εξωτερική μόνο **στιβάδα** του δέρματος.*

▶ **στοίβα** σωρός από όμοια ή ομοειδή πράγματα
*Μέσα στις ντουλάπες του βρέθηκαν **στοίβες** από παλιές εφημερίδες και παλιά περιοδικά.*

αλλά

στίβος (= μέρος γηπέδου ή σταδίου)

▶ **σύμψηξη** (< συμψηγνύω) συγκρότηση, ίδρυση (κόμματος, συλλόγου, σωματείου κτλ.)
*Οι βυζαντινοί αυτοκράτορες αντιμετώπιζαν τους εξωτερικούς εχθρούς με τη **σύμψηξη** ισχυρών συμμαχιών με γειτονικούς λαούς.*

▶ **σύμπτυξη** (< συμπτύσσω) περιορισμός, μάζεμα (στρατιωτικών δυνάμεων, ομάδων, μελών του σώματος, κειμένων κτλ.)
*Στη γυμναστική οι πιο συνηθισμένες ασκήσεις των χεριών είναι η ανάταση, η έκταση και η **σύμπτυξη**.*

▶ **σφαγείο** χώρος σφαγής ζώων
*Ο χώρος των **σφαγείων** θα πρέπει να ελέγχεται συχνά από την Υγειονομική Υπηρεσία.*

▶ **σφάγιο** ζώο που έχει σφαγεί ή πρόκειται να σφαγεί
*Τα **σφάγια** που διατίθενται στην αγορά πρέπει να έχουν σφραγίδα αστυνομιάτρου.*

▶ σφήκα

έντομο

*Το τσίμπημα της **σφήκας** μπορεί να προκαλέσει σε ορισμένα άτομα αλλεργικό σοκ.*

▶ σφίγγα

1. μυθολογικό τέρας: φτερωτό ον με σώμα λιονταριού και πρόσωπο και στήθος γυναίκας

*Η μορφή της **σφίγγας** είναι συχνό θέμα σε αιγυπτιακές και αρχαίες ελληνικές παραστάσεις.*

2. (μτφ.) κρυψίνους

*Ποτέ δε λέει καθαρά τι σκοπεύει να κάνει· είναι σκέτη **σφίγγα**.*

▶ φιλοφρόνηση

λόγια επαινετικά και κολακευτικά που εκφράζουν συμπάθεια και θαυμασμό προς ένα πρόσωπο

*Είναι αλήθεια ότι σε όλους αρέσουν οι **φιλοφρονήσεις**, ιδιαίτερα αν αυτές προέρχονται από πρόσωπα που εκτιμάμε.*

▶ φιλοφροσύνη

συμπεριφορά φιλική, ευγενική και ζεστή προς ένα πρόσωπο

*Η ταβέρνα αυτή έχει πάντα πολύ κόσμο χάρη στην καλή κουζίνα και τη γνωστή **φιλοφροσύνη** του ιδιοκτήτη προς τους πελάτες του.*

■ ε π ί θ ε τ α

- ▶ **αποβολιμαίος** (< αποβάλλομαι) αυτός που πρέπει να αποβληθεί, να αφαιρεθεί, να πεταχτεί

*Στην τελευταία φιλολογική έκδοση της τραγωδίας του Ευριπίδη Ελένη ορισμένοι τύποι κρίθηκαν **αποβολιμαίοι**.*

- ▶ **υποβολιμαίος** (< υποβάλλομαι)

1. αυτός που υποβάλλεται σε κάποιον, συνήθως με δόλιο τρόπο, και εξυπηρετεί σκοπιμότητες

*Οι φήμες που κυκλοφορούν τελευταία για το συγκριμένο υπουργό είναι **υποβολιμαίες**.*

2. αυτός που έχει μπει στη θέση του γνήσιου, ο νόθος, ο πλαστός, ο μη γνήσιος

*Πρόσφατες μελέτες στο έργο του Κοραή αποδεικνύουν ότι κάποιες επιστολές του είναι **υποβολιμαίες**.*

- ▶ **παλαιικός** (< πάλαι, παλαιός) αυτός που ανήκει σε περασμένη εποχή

*Έχει δωρίσει από χρόνια στο λαογραφικό μουσείο της ιδιαίτερης πατρίδας του τη συλλογή του από **παλαικές** φορεσιές.*

- ▶ **παλλαϊκός** (< πας + λαός) πάνδημος

*Ο εορτασμός για τη μνήμη του πολιούχου αγίου της περιοχής μας είχε φέτος **παλλαϊκό** χαρακτήρα.*

▶ **προτέρα** (επίθ.: πρότερος, προτέρα, πρότερο) η προηγούμενη, η προγενέστερη, αυτή που προηγείται (αντιθ. **επομένη**)
*Ευχή όλων είναι να επανέλθουν τα πράγματα στην **προτέρα** κατάσταση.*

▶ **προτεραία (η)** (ουσ.) η προηγούμενη μέρα (αντιθ. η **υστεραία** = η επόμενη μέρα)
*Πληροφορήθηκε τα αποτελέσματα των εξετάσεων την **προτεραία** της αναχώρησής του.*

▶ **σιωπηλός** αυτός που δε μιλάει, που σιωπά
*Δεν ξέρω τι έχει πάθει απόψε και είναι τόσο **σιωπηλός**· συνήθως είναι πολύ ομιλητικός.*

▶ **σιωπηρός** ό,τι δηλώνεται ή εκφράζεται με τη σιωπή
*Δεν αντέχω τη **σιωπηρή** αποδοκιμασία σου για ό,τι και να κάνω.*

▶ **τεχνητός** κατασκευασμένος, μη φυσικός
*Το νερό που πίνουμε προέρχεται από μια **τεχνητή** λίμνη.*

▶ **τεχνικός** αυτός που έχει σχέση με την τεχνική
*Δεν καταλαβαίνω όλους αυτούς τους **τεχνικούς** όρους που υπάρχουν στις προδιαγραφές του έργου.*

■ ρήματα

- ▶ **αναδίδω/αναδίνω** αποπνέω, βγάζω οσμή ευχάριστη ή δυσάρεστη
*Κατά την περιφορά του Επιταφίου τα λουλούδια που τον στόλιζαν **ανέδιδαν** ένα γλυκό άρωμα.*
- ▶ **αναδύομαι (αναδύω)** βγαίνω στην επιφάνεια, ξεπροβάλλω
*Συχνά οι παλιοί ναυτικοί διηγούνται ότι σε κάποιο ταξίδι τους είχαν δει μια γυναικεία φιγούρα να **αναδύεται** από τη θάλασσα.*

- ▶ **εγκαλώ** (νομ.) υποβάλλω μήνυση, καταγγέλλω, κατηγορώ (ουσ.: έγκληση = καταγγελία)
***Εγκαλεί** μέσω του δικηγόρου της το σύζυγό της για εγκατάλειψη συζυγικής στέγης.*
- ▶ **εκκαλώ** (νομ.) ασκώ έφεση (αλλά το ουσ. **έκκληση** = παράκληση)
*Ο συνήγορος αποφάσισε να **εκκαλέσει** την απόφαση του Πρωτοδικείου ενώπιον του Εφετείου.*

- ▶ **εγκύπτω** ασχολούμαι με κάτι με ιδιαίτερο ζήλο
*Η κοινωνική λειτουργός **ενέκυψε** με ιδιαίτερη ευαισθησία στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά των οικονομικών μεταναστών.*
- ▶ **ενσκήπτω** (για δυσμενή φαινόμενα) εφορμώ, ορμώ
*Όσοι ανήκουν σε ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού πρέπει οπωσδήποτε να εμβολιαστούν, διότι αναμένεται να **ενσκήψει** μεγάλη επιδημία γρίπης.*

- ▶ **κατατρέχω** καταδιώκω, προσπαθώ συστηματικά να βλάψω κάποιον
*Συνεχώς παραπονιέται ότι τον **κατατρέχουν** οι συνάδελφοί του.*
- ▶ **κατατρέχω** (για αρρώστιες, ταλαιπωρίες, βάσανα κτλ.) βασανίζω, καταπονώ, τυραννώ κάποιον
*Τα τελευταία χρόνια τον **κατατρέχουν** συνεχώς αρρώστιες και ατυχίες.*

- ▶ **συνίσταται** (συνίσταμαι): αποτελείται
*Ο οργανισμός του ανθρώπου **συνίσταται** κατά τρία τέταρτα περίπου από νερό.*
- ▶ **συνιστάται** (συνιστώ): προτείνεται
*Σε περίοδο καύσωνα **συνιστάται** από τους γιατρούς η κατανάλωση μεγάλης ποσότητας υγρών, για να αποφευχθεί η αφυδάτωση.*

- ▶ **υποβόσκω** υποκρύπτομαι
*Όσοι τον ήξεραν καλά **διέκριναν** στην έκφρασή του την οργή που **υπέβασκε** στην ψυχή του.*
- ▶ **υποφώσκω** αχνοφέγγω
*Στην καρδιά του ισοβίτη **υποφώσκει** πάντα η ελπίδα ότι μπορεί κάποια στιγμή να αποφυλακιστεί.*

Ομόηχες λέγονται οι λέξεις που έχουν την ίδια ακριβώς ακουστική εικόνα, προφέρονται δηλαδή όμοια, αλλά έχουν διαφορετική σημασία και ορθογραφία.

Π.χ.

κλήση / κλίση

σορός / σωρός

έκκληση / έκλυση

κλίμα / κλήμα

τοίχος / τείχος

δείγμα / δήγμα

καινός / κενός

σατιρικός / σατυρικός

θήρα / θύρα

σίχος / στοίχος

κήτος / κύτος

κτλ.

Στις ομόηχες λέξεις, καθώς και στα παράγωγα και στα σύνθετά τους, γίνονται πολλές φορές ορθογραφικά λάθη.

■ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

► **έκκληση**

(< εκκαλώ) παράκληση

Τα ΜΜΕ έκαναν *έκκληση* στους εθελοντές αιμοδότες μιας σπάνιας ομάδας να προσφέρουν αίμα για έναν πολυτραυματία.

▶ **έκλυση**

(< εκλύω) αποδέσμευση, απελευθέρωση ενέργειας ή ύλης και διάχυσή της

Η έκλυση διοξειδίου του άνθρακα σε κλειστό χώρο μπορεί να προξενήσει σοβαρές βλάβες στο αναπνευστικό σύστημα.

Σε πολλές ιστορικές περιόδους παρατηρήθηκε **έκλυση ηθών** (λόγ. φρ.).

▶ **εκχείλιση**

ξεχείλισμα

Η εκχείλιση του ποταμού από τις συνεχείς βροχές κατέστρεψε τις καλλιέργειες της περιοχής.

▶ **εκχύλιση**

εξαγωγή χυμού από φυτά ή καρπούς

Υπάρχουν διαφορετικές τεχνικές εκχύλισης ανάλογα με την ποσότητα των φρούτων.

▶ **εξάρτηση**

(< εξαρτώ = κρεμώ, στηρίζω) κρέμασμα, ανάρτηση, (μτφ.) προσκόλληση, σχέση υποταγής, εθισμού

Η εξάρτησή του από τη μητέρα του προκαλεί συνεχώς προβλήματα στη σχέση του με τη γυναίκα του.

▶ **εξάρτυση**

(< εξαρτύω = εξοπλίζω) ατομικός εξοπλισμός (κυρίως στρατιωτικός)

Ξαφνικά εισέβαλαν στο γραφείο του τρεις αστυνομικοί με πλήρη εξάρτυση.

▶ **εξάρτιση**

(< εξαρτίζω: εφοδιάζω, εξοπλίζω πλοίο) το αρμάτωμα πλοίου

Όταν ανοικιάζεται ένα σκάφος γίνεται πλήρης έλεγχος της **εξάρτησής** του από ειδικό μηχανικό.

▶ **ευγενής (ο)**

(ουσιαστικό) ο αριστοκράτης

γενική: του ευγενή / ευγενούς...

Ήταν απόγονος ενός Γάλλου **ευγενή / ευγενούς**.

▶ **ευγενής**

(επίθετο) ευγενικός

γενική: του ευγενούς...

Σε όλη τη ζωή του υπήρξε παράδειγμα **ευγενούς** και έντιμου ανθρώπου.

▶ **ικέτης**

αυτός που ικετεύει, που παρακαλεί, που ζητά βοήθεια από κάποιον

▶ **οικέτης**

στην αρχαιότητα, ο υπηρέτης που είχε γεννηθεί και ζούσε μέσα στο σπίτι (στον οίκο) του κυρίου του

▶ **κήτος**

μεγάλο θαλάσσιο θηλαστικό

Η **γαλάζια φάλαινα** είναι ένα από τα μεγαλύτερα **κήτη**.

▶ **κύτος**

1. κούφωμα, κοίλωμα, κοιλότητα

2. αμπάρι πλοίου

Στο **κύτος** του πλοίου βρέθηκαν κιβώτια με υπερσύγχρονα όπλα.

- ▶ **λιμός** μεγάλη και παρατεταμένη έλλειψη τροφίμων
*Σε περιόδους **λιμού**, ο οποίος οφείλεται συνήθως σε μεγάλη ξηρασία ή σε άλλες φυσικές καταστροφές, πεθαίνουν πολλοί άνθρωποι.*
- ▶ **λοιμός** λοιμώδης, επιδημική και συχνά θανατηφόρα νόσος
*Παλιά ο πιο συχνός **λοιμός** ήταν η πανούκλα.*
- **λίμα** (λαϊκ.) υπερβολική, έντονη πείνα, λαιμαργία

- ▶ **πολυέλαιος** (< πολύ + έλαιον = πολύ λάδι)
Αρχική σημασία: ο πλούσιος σε λάδι
Το ουσιαστικοποιημένο αρσενικό επίθετο «ο πολυέλαιος» είναι το πολύφωτο που κρέμεται από την οροφή σε εκκλησίες, σπίτια κ.α.
*Ένας τεράστιος κρυστάλλινος **πολυέλαιος** κρέμεται από την οροφή.*
- ▶ **πολυέλεος** (< πολύ + έλεος = πολλή ευσπλαχνία)
αυτός που έχει πολύ έλεος, μεγάλη ευσπλαχνία, ο πολυεύσπλαχνος, ο σπλαχνικός· χαρακτηρισμός που αποδίδεται συνήθως στο Θεό
*Στις δύσκολες ώρες οι άνθρωποι παρακαλούν τον **πολυέλεο** Θεό να τους βοηθήσει.*

- ▶ **σορός (η)** νεκρό σώμα
*Τα φέρετρα με τις **σορούς** των νεκρών στρατιωτών μεταφέρθηκαν με στρατιωτικό αεροπλάνο στην αεροπορική βάση.*

▶ **σωρός (ο)** στοίβα
*Πάνω στο γραφείο του βλέπεις πάντα **σωρούς** από βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες.*

▶ **στίχος** αράδα (στίχος ποιήματος)
*Οι δύο πρώτες στροφές του сонέτου αποτελούνται από τέσσερις **στίχους** η καθεμιά, ενώ η τρίτη και η τέταρτη στροφή αποτελούνται από τρεις **στίχους**.*

▶ **στοίχος** (> στοίχιση) ευθεία γραμμή, παράταξη
*Ο γυμναστής παρέταξε τους μαθητές της τρίτης τάξης σε τέσσερις **στοίχους**.*

▶ **ύπαιθρο (το)** ανοιχτός χώρος
*Δεν μπορείς να παραμείνεις πολλή ώρα στο **ύπαιθρο**, διότι έχει υγρασία.*

▶ **ύπαιθρος (η)** η εξοχή, τα χωριά, οι εκτός πόλεων περιοχές
*Οι άνθρωποι της **υπαίθρου** δε συνειδητοποιούν πόσο τυχεροί είναι που ζουν κοντά στη φύση.*

▶ **ωδίνες (οι)** οι πόνοι του τοκετού
*Η ψυχοπροφυλακτική μέθοδος βοηθάει πολύ την επί- τοκο να υποφέρει τις **ωδίνες** του τοκετού.*

▶ **οδύνη (η)** ψυχικός πόνος (επίθ. οδυνηρός)
*Στα πρόσωπα των συγγενών του θύματος μπορούσες να διακρίνεις την **οδύνη**.*

■ ε π ί θ ε τ α

▶ **επικούρειος** αυτός που έχει σχέση με τον Επίκουρο
*Οι **επικούρειοι** είναι οι οπαδοί της φιλοσοφίας του Επίκουρου.*

▶ **επικούριος** (επίθετο θεών) επίκουρος, συμπαραστάτης
*Στις Βάσσες της Φιγαλείας, στην Αρκαδία, σώζεται ναός δωρικού ρυθμού του **Επικούριου** Απόλλωνα.*

▶ **έωλος** (λόγ.) (κυριολ.) χθεσινός
(συνεκδ.) μπαγιάτικος, αλλοιωμένος
(μτφ.) παλιός, ξεπερασμένος

▶ **αίολος** (λόγ.) αυτός που κινείται εύκολα, ο ευμετάβλητος· (συνεκδ.) αβάσιμος, σαθρός
*Ο **συνήγορος** της πολιτικής αγωγής κατέρριψε εύκολα τα **αίολα** επιχειρήματα του **συνηγόρου** υπεράσπισης.*

▶ **καινός** καινούρ(γ)ιος, νέος
*Κατηγορούσαν τον Σωκράτη ότι εισάγει στην πόλη **καινά** δαιμόνια.
Η Αγία Γραφή αποτελείται από την Παλαιά και από την **Καινή** Διαθήκη.*

▶ **κενός** άδειος
*Το βιβλίο που αγόρασα ήταν κακέκτυπο· είχε μερικές **κενές** σελίδες.*

► κρητικός

(< Κρήτη) αυτός που έχει σχέση με την Κρήτη
Ο Ερωτόκριτος είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα της **κρητικής** (επίθ.) λογοτεχνίας. Ο συγγραφέας του, Βιτσέντζος Κορνάρος, ήταν **Κρητικός** (ουσ.).

► κριτικός

(< κρίνω) αυτός που ασχολείται με την κριτική έργων τέχνης, λογοτεχνικών κειμένων κτλ.
Οι κριτικές (επίθ.) αναλύσεις που παρουσιάζουν **οι κριτικοί** (ουσ.) κινηματογράφου καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τον αριθμό εισιτηρίων που κάνει μια ταινία.

► σατιρικός

(< σάτιρα) σκωπτικός, αυτός που έχει σχέση με τη σάτιρα (λογοτεχνικό και θεατρικό είδος)· π.χ. σατιρικό ποίημα, σατιρικό έργο κτλ.

Οι σύγχρονες επιθεωρήσεις έχουν έντονα σατιρικό χαρακτήρα· σατιρίζουν, συχνά με υπερβολή, πολιτικούς και άλλα πρόσωπα της επικαιρότητας.

► σατυρικός

(μυθολ. < σάτυρος) αυτός που έχει σχέση με τους σατύρους, τους τραγοπόδαρους ακολούθους του θεού Διονύσου

Τα μόνα σατυρικά δράματα που έχουν διασωθεί είναι ο Κύκλωψ του Ευριπίδη και ένα μεγάλο μέρος από τους Ιχνηευτές του Σοφοκλή.

► τυχόν

(επίρρημα που λειτουργεί ως επίθετο): πιθανός, -ή, -ό/ενδεχόμενος, -η, -ο

Για (τα) τυχόν λάθη στη διοργάνωση του συνεδρίου υπεύθυνος θα είσαι μόνο εσύ.

(Η) **τυχόν** παράλειψη κάποιων ονομάτων από τον κατάλογο των προσκεκλημένων θα δημιουργήσει πολλά ερωτηματικά.

- ▶ **τυχών/τυχούσα/τυχόν** οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδήποτε
Από δύο **τυχόντα** σημεία, **A** και **B**, που δεν ταυτίζονται, διέρχεται μία και μοναδική ευθεία.
Έστω **E** και **Z** δύο **τυχούσες** ευθείες του επιπέδου και **A** το σημείο τομής τους.
Σε αυτή την άσκηση μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε **τυχόντες** αριθμούς.

- ▶ **ψηλός** αυτός που έχει μεγάλο ύψος
Η μάντρα ήταν πολύ **ψηλή** και δύσκολα θα μπορούσε κανείς να σκαφαλώσει σ' αυτήν και να μπει στον κήπο.
- ▶ **ψιλός** αυτός που έχει ελάχιστο πάχος, ο πολύ λεπτός
Πρέπει να χρησιμοποιήσεις πολύ **ψιλή** κλωστή για να μη διακρίνεται η βελονιά επάνω στο λεπτό ύφασμα.
(Έχω την **ψιλή κυριότητα** σημαίνει έχω στην κατοχή μου ένα ακίνητο χωρίς όμως να έχω και την επικαρπία.)

■ ρήματα

- ▶ ανα-στηλώνω (< στήλη) αποκαθιστώ μνημείο
*Διέθεσε πολλά χρήματα, για να **αναστηλωθεί** η γκρεμισμένη εκκλησία του χωριού του.*
- ▶ υπο-στυλώνω (< στύλος = κολόνα) στηρίζω προσωρινά με στύλους μια κατασκευή
*Θα πρέπει να **υποστυλώσουμε** πολύ καλά το στέγαστρο, διότι είναι πολύ βαρύ και υπάρχει κίνδυνος να καταρρεύσει.*

▶ να 'μαι

να είμαι
*Τι ώρα **να 'μαι** στην εκδήλωση;*

αλλά
να με

δες με, δείτε με
***Να με** κι εγώ! Ελπίζω να μην άργησα!*

Άλλες περιπτώσεις ομοηχίας

- παράγωγα και σύνθετα των ρημάτων **καλώ** – **κλίνω** και **λαμβάνω** – **λείπω**

Από το καλώ παράγονται τα εξής:	Από το κλίνω παράγονται τα εξής:
<i>κλήση</i>	<i>κλίση</i>
εγκαλώ > έγ-κλήση (νομ.)	εγκλίνω > έγ-κλιση (γλωσσ.)
ανακαλώ > ανά-κλήση	αποκλίνω > από-κλιση
εκκαλώ > έκ-κλήση	παρεκκλίνω > παρέκ-κλιση
επικαλούμαι > επί-κλήση	συγκλίνω > σύγ-κλιση
παρακαλώ > παρά-κλήση	υποκλίνομαι > υπό-κλιση
προκαλώ > πρό-κλήση	
προσκαλώ > πρόσ-κλήση	
συγκαλώ > σύγ-κλήση	
ανα- προ- κλήθηκα/κλήθω/κλήθει προσ-	υπο- κλίθηκα/κλιθώ/κλιθει

Από το λαμβάνω παράγονται τα εξής:	Από το λείπω παράγονται τα εξής:
λήψη	-λειψη
επαναλαμβάνω > επ-ανά-ληψη	διαλείπω > διά-λειψη
προ-/ανα-/κατα-λαμβάνω > προ-/ανα-/κατά-ληψη	εγκαταλείπω > εγκατά-λειψη
μεταλαμβάνω > μετά-ληψη	εκλείπω > έκ-λειψη
περιλαμβάνω > περί-ληψη	ελλείπω > έλ-λειψη
αντιλαμβάνομαι > αντί-ληψη	παραλείπω > παρά-λειψη
συλλαμβάνω > σύλ-ληψη	
υπολαμβάνω > υπό-ληψη	
προλαμβάνω > πρό-ληψη	
επανα-/προσ-λαμβάνω > επανα-/πρόσ-ληψη	
-λήφθηκα/-ληφθώ/-ληφθεί	εγκαταλείφθηκα/-λειφθώ/-λειφθεί
παραλήφθηκε/παραλήφθηκαν (το δέμα/τα δέματα)	παραλείφθηκε/παραλείφθηκαν (το όνομα/τα ονόματα)

■ γενική -έος των επιθέτων σε -ύς και επιρρήματα σε -έως

ο βαρύς/του βαρ-έος	βαρ-έως
ο βραδύς/του βραδ-έος	βραδ-έως
ο ευθύς/του ευθ-έος	ευθ-έως
ο ταχύς/του ταχ-έος	ταχ-έως

■ τα άκλιτα **ό,τι** - **ότι** και **καθότι** / **καθ' ότι**

▶ **ό,τι** (αναφορικό – χρονικό) αλλά **οτιδήποτε** (αοριστολογικό)

Ό,τι και να πεις έχεις δίκιο. (αναφορικό)

Απ' ό,τι καταλαβαίνω έχεις ενοχληθεί για τη στάση που κράτησα. (αναφορικό)

Ό,τι (που) τον σκεφτόμουν, μου τηλεφώνησε. (χρονικό)

(Την ώρα που τον σκεφτόμουν...)

▶ **ότι** (ειδικό)

Διάβασα στην εφημερίδα **ότι** πρόκειται να γίνουν προσλήψεις σε κάποιες δημόσιες υπηρεσίες.

Παρ' ότι (παρότι) έκανα γυμναστική για ώρα, δε νιώθω καθόλου κουρασμένη.
(Παρά το γεγονός ότι έκανα γυμναστική...)

▶ **καθότι** ή **καθ' ότι** (αιτιολογικό)

Δεν υπέβαλε στην εταιρεία αίτηση για πρόσληψη, **καθότι** (**καθ' ότι**) ήταν βέβαιος ότι η θέση για την οποία ενδιαφερόταν είχε ήδη καλυφθεί.

Σταμάτησε να του γράφει και να του τηλεφωνεί, **καθότι** (**καθ' ότι**) δεν ένιωθε πλέον την ανάγκη να επικοινωνεί μαζί του.

■ το επίθετο **πολύς / πολλή / πολύ**
και το επίρρημα **πολύ**

▶ ο πολύς / η πολλή / το πολύ (επίθετο)

Χρειάζεται **πολύς** χρόνος για να ολοκληρωθεί η πρώτη φάση του έργου.

Τους ανήγγειλε με **πολλή** χαρά και ικανοποίηση ότι πήρε το πτυχίο του.

Η περιήγηση στο διαδίκτυο παρουσιάζει πάντα **πολύ** ενδιαφέρον.

▶ πολύ (επίρρημα)

Χρειάζεται να δουλέψουμε **πολύ** για να ολοκληρωθεί η πρώτη φάση του έργου.

Ήταν **πολύ** κουραστική μέρα η σημερινή.

Ήρθες **πολύ** γρήγορα και δεν πρόλαβα να ετοιμαστώ.

■ ΣΕ -εΐ

αυθωρεί (= αμέσως)

αυτολεξεί

αυτοστιγμεί

εσαεί (= για πάντα)

οιονεί (= σαν...)

παμψηφεί

πανδημεί (= με συμμετοχή όλου του λαού)

ωσειί (= σαν...)

■ ΣΕ -ί

ακροποδητί (= στα νύχια των ποδιών)

αμαχητί

αμισθί

ανεπιστρεπτί

απνευστί (= χωρίς ανάσα)

ασκαρδαμυκτί (= με ορθάνοιχτα τα μάτια)

ασυζητητί

ατιμωρητί

νεωσί (= πρόσφατα)

■ Σ Ε - Ι Ο Σ

1. βαφτιστικά

π.χ. Γεώργιος, Δημήτριος, Ευγένιος, Ελευθέριος...

Εξαιρούνται τα: Βασίλειος, Δαρείος.

2. τοπωνυμικά (σχηματίζονται από ονόματα τόπων)

π.χ. Κορίνθιος, Ρόδιος, Νάξιος, Ολύμπιος,

Μετσόβιο (Πολυτεχνείο)...

■ Σ Ε - Ε Ι Ο Σ

ανθρωπωνυμικά επίθετα (σχηματίζονται από ονόματα προσώπων)

π.χ. πυθαγόρειο θεώρημα, ηράκλεια δύναμη, αχίλλειος πτέρνα, σοφόκλειος τραγωδία, δαμόκλειος σπάθη, επικούρεια φιλοσοφία, Αριστοτέλειο (Πανεπιστήμιο)...

Εξαιρούνται τα: ποσειδώνιος και απολλώνιος.

■ αρσενικά σε -ας

Τα παροξύτονα αρσενικά σε **-ας** στη γενική πληθυντικού διατηρούν τον τόνο στην παραλήγουσα:

- π.χ. ο χειμώνας – των χειμώνων
 ο αιώνας – των αιώνων
 ο αγώνας – των αγώνων κτλ.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Όσα όμως τελειώνουν σε **-ίστας, -θήρας, -ίας**, καθώς και τα δισύλλαβα **άντρας, μήνας, γύπας** στη γενική πληθυντικού κατεβάζουν τον τόνο στη λήγουσα.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΝΑΙ:

▶ των πιανιστών	και όχι	των πιανίστων
▶ των προικοθηρών	και όχι	των προικοθήρων
▶ των ταμιών	και όχι	των ταμιών

■ διάφορα λάθη τονισμού

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

▶ των λακκουβών	και όχι	των λακκούβων
▶ των φιγουρών	και όχι	των φιγούρων

▶ των μπάζων	και όχι	των μπαζών
(< τα μπάζα – μόνο στον πληθ.)		
Επομένως: Απαγορεύεται η ρίψη μπάζων.		

■ διάφορα λάθη στην κλίση

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

▶ του διδάσκοντος	και όχι	του διδάσκοντα
(< ο διδάσκων)		
▶ οι μύες	και όχι	οι μυς
▶ τους μυς	και όχι	τους μύες
▶ οι ιχθύες	και όχι	οι ιχθύς/ιχθείς
▶ τους ιχθύς	και όχι	τους ιχθύες/ιχθείς

Τα επίθετα, και στα τρία γένη, τονίζονται σε όλες τις πτώσεις στην ίδια συλλαβή που τονίζονται στην ονομαστική ενικού του αρσενικού, π.χ.:

(αρσ.) ο διάσημος ηθοποιός

του διάσημου ηθοποιού

.....

των διάσημων ηθοποιών

τους διάσημους ηθοποιούς

.....

(θηλ.) η πλούσια βιβλιοθήκη

της πλούσιας βιβλιοθήκης

.....

των πλούσιων βιβλιοθηκών

.....

(ουδ.) το σπάνιο νόμισμα

του σπάνιου νομίσματος

.....

των σπάνιων νομισμάτων

.....

Ορισμένα όμως προπαροξύτονα επίθετα ή μερικές προπαροξύτονες μετοχές, όταν λαμβάνονται ως ουσιαστικά, **κατεβάζουν τον τόνο στην παραλήγουσα** στη γενική ενικού, καθώς και στη γενική και αιτιατική πληθυντικού, π.χ.:

Η διάθεση ενός άρρωστου ανθρώπου είναι πάντοτε κακή. (επίθετο)

αλλά

Η ψυχολογία του **αρρώστου** επηρεάζεται πολύ από τη συμπεριφορά των οικείων του. (ουσιαστικό)

αλλά

Η απόδοση των **εργαζόμενων** φοιτητών είναι συνήθως μειωμένη. (επίθετο)

Η απροειδοποίητη απόλυση των **εργαζομένων** είναι αδίκημα. (ουσιαστικό)

Η ανακοίνωση του Τμήματος αφορούσε τους **υποψήφιους** διδάκτορες. (επίθετο)

αλλά

Στις εννέα ακριβώς δόθηκε το θέμα της έκθεσης στους **υποψήφιους** όλων των σχολών. (ουσιαστικό)

ΠΡΟΣΟΧΗ!

οι **καμπύλες** γραμμές / των **καμπύλων** γραμμών (επίθετο)

αλλά

οι μεγάλες **καμπύλες** / των μεγάλων **καμπυλών** (ουσιαστικό)

■ λόγια επίθετα σε **-ης** (γενική **-ους**)

- I. Τα λόγια επίθετα σε **-ης**, π.χ. ο διεθνής, ο επιμελής, ο κακοήθης, ο ελώδης, ο ομιχλώδης κ.ά., σχηματίζουν τη γενική ενικού και στα τρία γένη σε **-ους**, π.χ. του / της / του διεθνούς, του / της / του ομιχλώδους κτλ.

Πολλές φορές όμως σχηματίζουμε λανθασμένα σε **-η**, αντί του σωστού σε **-ους**, τη **γενική ενικού του αρσενικού**: δηλαδή λέμε ή γράφουμε: του διεθνή, του ομιχλώδη κτλ.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΝΑΙ:

(αβαθής)		
▶ του αβαθούς	και όχι	του αβαθή
(αδαής)		
▶ του αδαούς	και όχι	του αδαή
(αιμοδιψής)		
▶ του αιμοδιψούς	και όχι	του αιμοδιψή
(αιμοσταγής)		
▶ του αιμοσταγούς	και όχι	του αιμοσταγή
(αληθής)		
▶ του αληθούς	και όχι	του αληθή
(αμιγής)		
▶ του αμιγούς	και όχι	του αμιγή
(ανιδιοτελής)		
▶ του ανιδιοτελούς	και όχι	του ανιδιοτελή
(ασθενής)		
▶ του ασθενούς	και όχι	του ασθενή
(ασκεπής)		
▶ του ασκεπούς	και όχι	του ασκεπή
(ατυχής)		
▶ του ατυχούς	και όχι	του ατυχή
(αυτάρκης)		
▶ του αυτάρκους	και όχι	του αυτάρκη

(αφιλοκερδής)		
▶ του αφιλοκερδούς	και όχι	του αφιλοκερδή
(αχανής)		
▶ του αχανούς	και όχι	του αχανή
(διαφανής)		
▶ του διαφανούς	και όχι	του διαφανή
(διεθνής)		
▶ του διεθνούς	και όχι	του διεθνή
(ειδεχθής)		
▶ του ειδεχθούς	και όχι	του ειδεχθή
(ειλικρινής)		
▶ του ειλικρινούς	και όχι	του ειλικρινή
(εκτενής)		
▶ του εκτενούς	και όχι	του εκτενή
(ελλιπής)		
▶ του ελλιπούς	και όχι	του ελλιπή
(εμβριθής)		
▶ του εμβριθούς	και όχι	του εμβριθή
(επαρκής)		
▶ του επαρκούς	και όχι	του επαρκή
(επικλινής)		
▶ του επικλινούς	και όχι	του επικλινή
(επιμελής)		
▶ του επιμελούς	και όχι	του επιμελή

(ευπαθής)		
▶ του ευπαθούς	και όχι	του ευπαθή
(ευπρεπής)		
▶ του ευπρεπούς	και όχι	του ευπρεπή
(ευσεβής)		
▶ του ευσεβούς	και όχι	του ευσεβή
(ημιθανής)		
▶ του ημιθανούς	και όχι	του ημιθανή
(ισοϋψής)		
▶ του ισοϋψούς	και όχι	του ισοϋψηή
(κακοήθης)		
▶ του κακοήθους	και όχι	του κακοήθη
(κοινωφελής)		
▶ του κοινωφελούς	και όχι	του κοινωφελή
(μονομερής)		
▶ του μονομερούς	και όχι	του μονομερή
(νομοταγής)		
▶ του νομοταγούς	και όχι	του νομοταγή
(ξενομανής)		
▶ του ξενομανούς	και όχι	του ξενομανή
(ομοειδής)		
▶ του ομοειδούς	και όχι	του ομοειδή
(ομοιογενής)		
▶ του ομοιογενούς	και όχι	του ομοιογενή

(ουσιώδης)		
▶ του ουσιώδους	και όχι	του ουσιώδη
(περιχαρής)		
▶ του περιχαρούς	και όχι	του περιχαρή
(πολυετής)		
▶ του πολυετούς	και όχι	του πολυετή
(πολυπληθής)		
▶ του πολυπληθούς	και όχι	του πολυπληθή
(προσεχής)		
▶ του προσεχούς	και όχι	του προσεχή
(προσφιλής)		
▶ του προσφιούς	και όχι	του προσφιλή
(συμπαγής)		
▶ του συμπαγούς	και όχι	του συμπαγή
(σχιζοφρενής)		
▶ του σχιζοφρενούς	και όχι	του σχιζοφρενή
(υγιής)		
▶ του υγιούς	και όχι	του υγιή
(υπερμεγέθης)		
▶ του υπερμεγέθους	και όχι	του υπερμεγέθη
(φιλομαθής)		
▶ του φιλομαθούς	και όχι	του φιλομαθή
(ψοφοδεής = δειλός)		
▶ του ψοφοδεούς	και όχι	του ψοφοδεή

II. Σε αυτή την κατηγορία επιθέτων κάποιες φορές χρησιμοποιούνται λανθασμένα **άσιγμος τύπος** στην **ονομαστική ενικού του θηλυκού**, ενώ:

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

- ▶ ...υπάρχει **πλήρης** άγνοια και όχι ...πλήρη άγνοια
- ▶ ...υπάρχει **παντελής** αδιαφορία και όχι ...παντελή αδιαφορία
- ▶ ...επίκειται **διεθνής** κρίση και όχι ...διεθνή κρίση
- ▶ ...γίνεται **συνεχής** χρήση και όχι ...συνεχή χρήση κτλ.

■ **επίθετα σε -ης και σε -ων**
των οποίων το ουδέτερο ανεβάζει τον τόνο
στην προπαραλήγουσα

- ο, η αμείνων
▶ **το άμεινον** και όχι το αμείνον
- ο, η αυτάρκης
▶ **το αύταρκες** και όχι το αυτάρκες
- ο, η ελάσσων
▶ **το έλασσον** και όχι το ελάσσον
- ο, η ευδαίμων
▶ **το εύδαιμον** και όχι το ευδαίμον

ο, η κακοήθης

▶ **το κακόηθες**

και όχι το κακοήθες

ο, η υπερμεγέθης

▶ **το υπερμέγεθες**

και όχι το υπερμεγέθες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:

ο, η φιλοθεάμων

▶ **το φιλοθέαμον**

και όχι το φιλοθέαμον

(φρ.) **φιλοθεάμον κοινό**

**■ η γενική πληθυντικού των επιθέτων
σε -ύς (-έος)**

Τα επίθετα σε **-ύς** (π.χ. *βαθύς, βαρύς, παχύς*) σχηματίζουν τη γενική πληθυντικού ως εξής:

αρσενικά και ουδέτερα σε

-έων ή **-ιών**

θηλυκά σε

-ιών ή **-ειών** (λόγ.)

Μερικές φορές όμως στη γενική πληθυντικού των θηλυκών επιθέτων χρησιμοποιούμε λανθασμένα την κατάληξη **-έων**, που είναι η κατάληξη της γενικής πληθυντικού του αρσενικού και του ουδετέρου.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΩΣ ΕΙΝΑΙ:

▶ των **βαθέων** ή **βαθιών**

ποταμών/γκρεμών... (αρσενικό)

πηγαδιών/αισθημάτων... (ουδέτερο)

και:

▶ των **βαθιών** ή **βαθειών**

λιμνών/θαλασσών... **(θηλυκό)**

▶ των **βαρέων** ή **βαριών**

ίσκιων/ήχων... **(αρσενικό)**

οχημάτων/επαγγελματών... **(ουδέτερο)**

και:

▶ των **βαριών** ή **βαρειών**

εργασιών/ποινών... **(θηλυκό)** κ.ά.

Η ΣΩΣΤΗ ΛΟΙΠΟΝ ΦΡΑΣΗ ΕΙΝΑΙ:

εποχή των παχιών/παχειών (θηλυκό) αγελάδων

(και όχι των παχέων (αρσενικό) αγελάδων)

Όλα τα παραθετικά των επιθέτων γράφονται με **-ο**:

π.χ. **αρχαιότερος/αρχαιότατος**
 νεότερος/νεότατος
 παλαιότερος/παλαιότατος κτλ.

Εξαιρούνται τα:

ανώτερος/ανώτατος
απώτερος/απώτατος
εξώτερος/εξώτατος
εσώτερος/εσώτατος
κατώτερος/κατώτατος

Τα αριθμητικά (απόλυτα) **δεκατρία**
δεκατέσσερα
δεκαπέντε
δεκαέξι
δεκαεπτά
δεκαοκτώ
δεκαεννέα γράφονται με **μία λέξη**.

Τα σύνθετα με δεύτερο συνθετικό το επίθετο **μισός** γράφονται με **η** στην κατάληξη, αν το πρώτο συνθετικό είναι το αρσενικό **ένας** ή το θηλυκό **μία**, και με **ι** σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

Δηλαδή:

- ▶ **ενάμισης (αρσ.)** μήνας/χρόνος/τόνος κτλ.
- ▶ **μιάμιση (θηλ.)** ώρα/μέρα/εβδομάδα κτλ.
- ▶ **ενάμισι (ουδ.)** λεπτό/κιλό/στρέμμα κτλ.
- ▶ **δύομισι** τόνοι/ώρες/κιλά κτλ.
- ▶ **εξίμισι** τόνοι/εβδομάδες/λίτρα κτλ.

Επίσης:

- ▶ **τρεισήμισι** μήνες/ώρες κτλ.
αλλά
- ▶ **τριάμισι** λεπτά/χρόνια κτλ.
(και όχι τρεισήμισι λεπτά/χρόνια κτλ.)

▶ τεσσερισήμισι μήνες/ώρες κτλ.

αλλά

▶ τεσσεράμισι λεπτά/χρόνια κτλ.

(και όχι τεσσερισήμισι λεπτά/χρόνια κτλ.)

ΠΡΟΣΟΧΗ!

▶ εννέα/εννιά/εννιακόσια/εννιακοσιοστός

αλλά

▶ ένατος/ενενήντα/ενενηκοστός

ΕΠΙΣΗΣ:

Όταν μιλάμε για ώρα, λέμε:

▶ στη μία

και όχι

στις μία

▶ στη μιάμιση

και όχι

στις μιάμιση

Όταν μιλάμε για ηλικία, λέμε:

▶ είκοσι, τριάντα...

ενός **ετών**

και όχι

είκοσι, τριάντα...

ενός έτους

■ λάθη που αφορούν το γένος ονόματος και επιθέτου/μετοχής

Τα επίθετα ή οι μετοχές που συνοδεύουν τα ονόματα συμφωνούν πάντα με αυτά ως προς το γένος, τον αριθμό και την πτώση. Μερικές φορές όμως στον πληθυντικό αριθμό γίνονται λάθη στη συμφωνία ως προς το γένος ουσιαστικού και επιθέτου· δηλαδή αρσενικό επίθετο προσδιορίζει θηλυκό ουσιαστικό. Για παράδειγμα, λέμε ή γράφουμε «οι πολλοί (αρσ.) ψήφοι (θηλ.)», «των πληγέντων (αρσ.) περιοχών (θηλ.)» αντί των σωστών **οι πολλές ψήφοι, των πληγεισών περιοχών**.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΝΑΙ:

▶ οι πολλές ψήφοι	και όχι	οι πολλοί ψήφοι
▶ τις πολλές ψήφους	και όχι	τους πολλούς ψήφους
▶ οι νέες μέθοδοι	και όχι	οι νέοι μέθοδοι
▶ οι κεντρικές εισοδοί	και όχι	οι κεντρικοί εισοδοί
▶ οι παλαιές οδοί	και όχι	οι παλαιοί οδοί
▶ οι κοινωνικές παράμετροι	και όχι	οι κοινωνικοί παράμετροι

ΕΠΙΣΗΣ:

Τα περισσότερα κτίρια των **πληγεισών** (και όχι πληγέντων) από το σεισμό περιοχών έχουν αποκατασταθεί.

Συζητήθηκε το σύνολο των **αναφερθεισών** (και όχι αναφερθέντων) περιπτώσεων.

Η πλειονότητα των **βιασθεισών** (και όχι βιασθέντων) **γυναικών**.

Το σύνολο σχεδόν των **διαπιστωθεισών** (και όχι διαπιστωθέντων) **παραλείψεων** αφορά τις συνθήκες υγιεινής του νοσοκομείου.

Μεγάλο ποσοστό των **υποβληθεισών** (και όχι υποβληθέντων) **αιτήσεων** αφορούσε τη θέση του διευθυντή πωλήσεων.

Η επιτροπή θα εξετάσει στην επόμενη συνεδρίασή της όλες τις περιπτώσεις των **καταγγελλθεισών** (και όχι καταγγελλθέντων) **παραβιάσεων** του οικοδομικού κανονισμού.

Εκτός των **εξετασθεισών** (και όχι εξετασθέντων) **καταγγελιών** υπάρχουν πολλές ακόμα περιπτώσεις κακοποίησης γυναικών που δε φτάνουν στις αίθουσες του δικαστηρίου.

Ποιο ήταν το πόρισμα των **διενεργηθεισών** (και όχι διενεργηθέντων) **ερευνών**;

■ λάθη που αφορούν τον αριθμό υποκειμένου και ρήματος

Το υποκείμενο και το ρήμα συμφωνούν πάντα ως προς το πρόσωπο και τον αριθμό. Κάποιες φορές όμως χρησιμοποιούμε το γ' πληθυντικό πρόσωπο του ρήματος, ενώ το υποκείμενο βρίσκεται στο γ' ενικό πρόσωπο.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΝΑΙ:

ο υπάλληλος εργαζόταν (γ' ενικό) **σκληρά**
και όχι ...εργάζονταν (γ' πληθ.)

η εντολή δινόταν (γ' ενικό) **αμέσως**
και όχι ...δίνονταν (γ' πληθ.)

το βιβλίο διαβαζόταν (γ' ενικό) **εύκολα**
και όχι ...διαβάζονταν (γ' πληθ.)

το κείμενο γραφόταν (γ' ενικό)
και όχι ...γράφονταν (γ' πληθ.)

κτλ.

ΤΑ ΣΩΣΤΑ ΕΙΝΑΙ:

► **απαντώ στην** ερώτηση *και όχι* απαντώ την ερώτηση
(απαντώ = αποκρίνομαι)

Το ρήμα **απαντώ** στο γ' πρόσωπο ενικού, όταν αναφέρεται σε κείμενο, χρησιμοποιείται με τη σημασία του **βρίσκεται, υπάρχει**.

Π.χ. Αυτή η φράση **απαντά** συχνά στα κείμενα των αρχαίων κωμωδιογράφων.

► **διαρρέω** (αμτβ.)

Η πληροφορία **διέρρευσε** από το δημοσιογράφο.

και όχι Ο δημοσιογράφος διέρρευσε την πληροφορία.

► **διαφεύγω** την προσοχή *και όχι* διαφεύγω της προσοχής

► **δικαιούμαι** αύξηση *και όχι* δικαιούμαι αύξησης

► **επιδέχομαι** βελτίωση *και όχι* επιδέχομαι βελτίωσης

► **λήγω** (αμτβ.)

Η κατάληψη **έληξε**.

και όχι (Οι μαθητές) έληξαν την κατάληψη.

► **μετέρχομαι** όλα τα μέσα *και όχι* μετέρχομαι όλων των μέσων

► **όλοι όσοι...**

Στον πρόλογό του ο εκδότης αναφέρει τα ονόματα **όλων όσων** (και όχι όλων όσων) εργάστηκαν για την επανέκδοση του λεξικού. (υποκείμενο)

Απέλυσε **όλους όσους** είχε προσλάβει ο προηγούμενος διευθυντής. (αντικείμενο)

▶ **περισσότεροι από έναν** και όχι περισσότεροι από ένας
ή **περισσότεροι του ενός**

▶ **όπου**

Η περιοχή **όπου / στην οποία** εγκαταστάθηκε έχει πολύ ωραίο κλίμα.

και όχι η περιοχή που εγκαταστάθη-
κα...

▶ **πόσο πολλοί;**

και όχι πόσοι πολλοί;

▶ **τόσο πολλοί**

και όχι τόσοι πολλοί

▶ **έχω τόσο πολλή** ανάγκη/διάθεση/όρεξη...

και όχι έχω τόση πολλή/πολύ
ανάγκη/διάθεση/όρεξη...

αλλά

▶ μου άρεσε **τόσο πολύ**, που...

▶ **πριν από**

Έφυγε από το θέατρο **πριν από** το τέλος της παράστασης.

και όχι πριν το τέλος της παράστασης.

▶ **μετά** (το/τον/την/τους...)

Μετά την ομιλία του (ή **ύστερα από** την ομιλία του) απάντησε σε πολλές ερωτήσεις.

και όχι μετά από την ομιλία του...

αλλά

▶ **μετά από** + αντωνυμία προσωπική

Σύμφωνα με το πρόγραμμα της ημερίδας θα μιλήσω **μετά από** σένα.

■ λανθασμένη χρήση των μετοχών σε -οντας / -ώντας

Πολλές φορές χρησιμοποιούμε λανθασμένα μετοχές σε **-οντας** και σε **-ώντας** στη θέση προθετικών κυρίως φράσεων.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

Με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των νέων τεχνολογιών αναβαθμίστηκαν οι υπηρεσίες τις οποίες προσφέρουν οι τράπεζες.

και όχι

Αξιοποιώντας (λείπει το υποκείμενο) τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών αναβαθμίστηκαν οι υπηρεσίες τις οποίες προσφέρουν οι τράπεζες.

Με τη βελτίωση των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών θα αναβαθμιστεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

και όχι

Βελτιώνοντας (λείπει το υποκείμενο) τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών θα αναβαθμιστεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

■ λανθασμένη χρήση αποθετικών ρημάτων

Ορισμένα ρήματα λέγονται αποθετικά, διότι έχουν «αποθέσει», έχουν δηλαδή αφήσει, τους τύπους της ενεργητικής φωνής. Τα ρήματα αυτά –όσον αφορά τη μορφολογία τους– έχουν μόνο **παθητικούς τύπους** ανεξάρτητα από τη **διάθεσή** τους. Για το λόγο αυτό κάποιες φορές, στην παθητική τους σύνταξη, αντί να χρησιμοποιήσουμε περίφραση με τα ρήματα *γίνομαι*, *υφίσταμαι*, *τυγχάνω* κτλ., όπως είναι το σωστό, παρασυρόμαστε από την εικόνα τους και τα συντάσσουμε με λανθασμένο τρόπο.

Ακολουθούν σχετικά παραδείγματα με τη σωστή και τη λανθασμένη σύνταξη:

► **διαπραγματεύομαι** (μτβ.)

Η μείωση των επιτοκίων **δεν αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης** από την τράπεζα.

και όχι

Η μείωση των επιτοκίων δε διαπραγματεύεται από την κεντρική τράπεζα.

► **διαχειρίζομαι** (μτβ.)

Ο αδελφός μου **διαχειρίστηκε** με μεγάλη σύνεση τα χρήματα που πήρε από την πώληση του πατρικού σπιτιού μας.

και όχι

Τα χρήματα... διαχειρίστηκαν... από τον αδελφό μου.

► **εκμεταλλεύομαι** (μτβ.)

(εκμεταλλευσόμενος = εκμεταλλευτής, αυτός που εκμεταλλεύεται κάποιον/κάτι)

Μερικοί εργοδότες **εκμεταλλεύονται** συχνά τους αλλοδαπούς εργάτες.

ή

Οι αλλοδαποί εργάτες **γίνονται** συχνά **αντικείμενα εκμετάλλευσης** από μερικούς εργοδότες.

και όχι

Οι αλλοδαποί εργάτες... εκμεταλλεύονται... από μερικούς εργοδότες.

► **επεξεργάζομαι** (μτβ.)

Ο επιμελητής **επεξεργάστηκε** σχολαστικά τα τελικά δοκίμια, προτού τα δώσει στο τυπογραφείο.

και όχι

Τα τελικά δοκίμια επεξεργάστηκαν σχολαστικά από τον επιμελητή, προτού δοθούν στο τυπογραφείο.

► **κατεργάζομαι** (μτβ.)

Σ' αυτή την περιοχή της Ελλάδας οι ντόπιοι τεχνίτες **κατεργάζονται** με παραδοσιακό τρόπο το χαλκό και δημιουργούν θαυμάσια διακοσμητικά και άλλα αντικείμενα.

ή

Σ' αυτή την περιοχή της Ελλάδας ο χαλκός **υφίσταται κατεργασία** με παραδοσιακό τρόπο **από** τους ντόπιους τεχνίτες, οι οποίοι δημιουργούν θαυμάσια διακοσμητικά και άλλα αντικείμενα.

και όχι

...ο χαλκός κατεργάζεται από τους ντόπιους τεχνίτες...

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:

Η μετοχή του παρακειμένου των ρημάτων **κατεργάζομαι** και **επεξεργάζομαι** χρησιμοποιείται με παθητική σημασία,

π.χ. **επεξεργασμένο κείμενο, κατεργασμένο δέρμα.**

► **πραγματεύομαι** (μτβ.)

Το βιβλίο **πραγματεύεται** το θέμα της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

και όχι

Το θέμα της ευρωπαϊκής ενοποίησης πραγματεύεται από το βιβλίο.

► **χειρίζομαι** (μτβ.)

Μόνο ένας έμπειρος τεχνίτης **μπορεί να χειριστεί** αυτό το μηχάνημα.

ή

Ο χειρισμός αυτού του μηχανήματος **μπορεί να γίνει** μόνο **από** έναν έμπειρο τεχνίτη.

και όχι

Αυτό το μηχάνημα **μπορεί να χειριστεί** μόνο από έναν έμπειρο τεχνίτη.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ:

- ▶ **ανέκαθεν** και όχι *εξ ανέκαθεν, απ' ανέκαθεν*
- ▶ **άρα** και όχι *άρα λοιπόν*
- ▶ **αρτιότερος** και όχι *πιο αρτιότερος*
- ▶ **αυτοψία** και όχι *επιτόπια αυτοψία*
- ▶ **εισέρχεται** και όχι *εισέρχεται μέσα*
- ▶ **εντάσσεται** και όχι *εντάσσεται μέσα*
- ▶ **επανέρχομαι** και όχι *ξαναεπανέρχομαι*
- ▶ **ολοκληρωμένος** και όχι *πιο ολοκληρωμένος*
- ▶ **περιέχει / εμπεριέχει** και όχι *(εμ)περιέχει μέσα*
- ▶ **πλησιάζω** και όχι *πλησιάζω κοντά*
- ▶ **πολύτιμος** και όχι *πιο πολύτιμος*
- ▶ **στο πλαίσιο** και όχι *μέσα στο πλαίσιο*
- ▶ **στρέφεται γύρω από...** και όχι *περιστρέφεται γύρω από...*
- ▶ **Έγινε συζήτηση πριν** από την προβολή του φιλμ.
και όχι *Προηγήθηκε συζήτηση πριν από την προβολή του φιλμ.*
- ▶ **Έγινε συζήτηση μετά** την προβολή του φιλμ.
και όχι *Ακολούθησε συζήτηση μετά την προβολή του φιλμ.*
- ▶ Του έβαλαν **χειροπέδες**.
και όχι *Του έβαλαν χειροπέδες στα χέρια.*

Οι μονοσύλλαβες λέξεις και όσες θεωρούνται μονοσύλλαβες, π.χ. οι συνιζημένοι τύποι γεια, γιος, πια, πιο, νιος, ποιος – ποια – ποιο, τι κ.ά. δεν τονίζονται.

Βάζουμε τόνο μόνο στο διαζευκτικό **ή** και στα ερωτηματικά **πού** και **πώς**, παρ' ότι είναι μονοσύλλαβα, καθώς και στις φράσεις **πού και πού**, **πώς και πώς**.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Όταν έχουμε παροξύτονη προστακτική και ακολουθούν δύο εγκλιτικά, ο τόνος σημειώνεται στο πρώτο εγκλιτικό:

- ▶ γράψε **μού το/τα**
- ▶ δείξε **τού το/τα**
- ▶ δώσε **τής το/τα**
- ▶ γράψε **μάς το/τα**
- ▶ δείξε **τούς το/τα**

■ γράφονται με μία λέξη η

- ▶ απαρχής
- ▶ απεναντίας
- ▶ απέξω
- ▶ απευθείας
- ▶ αφότου
- ▶ διαμιάς
- ▶ ειδάλλως
- ▶ ειδεμή
- ▶ ενόσω
- ▶ εντάξει
- ▶ εντούτοις
- ▶ εξαιτίας
- ▶ εξάλλου
- ▶ εξάπαντος
- ▶ εξαρχής
- ▶ εξίσου
- ▶ επικεφαλής
- ▶ επιπλέον
- ▶ επιτέλους
- ▶ εφόσον
- ▶ καθαυτό
- ▶ καθεξής
- ▶ καθετί
- ▶ καταγής
- ▶ καταλογάδην
(= σε πεζό λόγο, χωρίς μέτρο)
- ▶ κιόλας
- ▶ μεμιάς
- ▶ μολαταύτα
- ▶ μολονότι
- ▶ μονομιάς
- ▶ ολωσδιόλου
- ▶ οποτεδήποτε
- ▶ οπουδήποτε
- ▶ οπωσδήποτε
- ▶ προπαντός
- ▶ προπάντων

■ γράφονται με δύο λέξεις

▶ από μέρους		▶ εξ ολοκλήρου
▶ απ' ό,τι		▶ εκ μέρους
▶ λόγου χάρη		▶ κατ' αρχάς

■ γράφονται με μία ή με δύο λέξεις

▶ αφ' ενός	<i>και</i>	αφενός
▶ αφ' ετέρου	<i>και</i>	αφετέρου
▶ δια μέσου	<i>και</i>	διαμέσου
▶ εν όψει	<i>και</i>	ενόψει
▶ επί μέρους	<i>και</i>	επιμέρους
▶ επί τόπου	<i>και</i>	επιτόπου
▶ καθ' όσον	<i>και</i>	καθόσον
▶ καθ' ότι	<i>και</i>	καθότι
▶ κατ' αρχήν	<i>και</i>	καταρχήν
▶ κατ' εξοχήν	<i>και</i>	κατεξοχήν
▶ κατ' ευθείαν	<i>και</i>	κατευθείαν
▶ παρ' όλο	<i>και</i>	παρόλο
▶ παρ' ότι	<i>και</i>	παρότι

ΠΡΟΣΟΧΗ!

▶ υπ' όψιν	<i>και</i>	υπόψη

Διαλυτικά λέγονται οι δύο τελείες που βάζουμε στο **ι** και στο **υ**, όταν τα φωνήεντα αυτά δεν προφέρονται μαζί με το προηγούμενο φωνήεν, δηλαδή όταν δεν αποτελούν με αυτό ένα δίψηφο φωνήεν*.

- Π.χ. *Αγλαΐα, παιδάκια, χαϊδεύω* κ.ά.
αθεΐα, θεϊκός, μονογονεϊκός, πανθεισμός, πρωτειϊκός κ.ά.
ναυσιπλοΐα κ.τ.ό., *παρanoiϊκός* κ.ά.
μουϊκός κ.ά.
- καταπραϋντικός, καταπραϋνω* κ.ά.
ξεϋφαίνω κ.ά.
εργατοϋπάλληλοι, προϋπηρεσία κ.ά.

ΔΕ ΒΑΖΟΥΜΕ ΔΙΑΛΥΤΙΚΑ:

1. όταν πριν από το **ι** ή το **υ** υπάρχει δίψηφο φωνήεν
 π.χ. *πιγκου-ίνος, αλληλού-ια, υι-ικός, αρτοποι-ία* κ.τ.ό.,
θει-ικός, παλαι-ικός κ.ά.
2. όταν ο τόνος της λέξης δείχνει τη χωριστή προφορά του **ι** ή του **υ** από το φωνήεν που προηγείται
 π.χ. *Μάιος, πλάι, νεράιδα, άυλος, δρύινος, κορόιδο, τείον* κ.ά.

* Στη νέα ελληνική γλώσσα δίψηφα φωνήεντα είναι τα **αι, ει, οι, ου, υι**. Τα δίψηφα φωνήεντα αποτελούνται από **δύο γράμματα** τα οποία αντιστοιχούν σε **ένα φθόγγο**. Υπάρχουν επίσης και δίψηφα σύμφωνα (μπ, ντ, γκ, τσ, τζ).

3. όταν πριν από το **ι** ή το **υ** υπάρχει άλλο φωνήεν με το οποίο όμως το **ι** ή το **υ** δε σχηματίζουν δίψηφο φωνήεν

π.χ. *διυλιστήριο, ζωικό, πρωί/πρωινός, υπερρωικός, Μωυσής κ.ά.*

ΠΡΟΣΟΧΗ!

▶ άυλος, άυλου	<i>αλλά</i>	εξαύλωση
▶ ευφυής (των ευφυών)	<i>αλλά</i>	ευφυΐα
▶ ιδιοφυής (των ιδιοφυών)	<i>αλλά</i>	ιδιοφυΐα
▶ κορόιδεψα	<i>αλλά</i>	κοροΐδεύω
▶ Μάιος	<i>αλλά</i>	Μαΐου
▶ Μωυσής	<i>αλλά</i>	μωσαϊκός
▶ πλάι	<i>αλλά</i>	πλαϊνός
▶ Τατόι	<i>αλλά</i>	Τατοΐου

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Στη μεγαλογράμματη γραφή παραμένουν τα διαλυτικά αλλά όχι ο τόνος.

▶ ΑΡΧΑΪΣΜΟΣ, ΕΥΦΥΪΑ, ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ, ΜΑΪΟΥ κτλ.

Βάζουμε ενωτικό (-) ύστερα από τα προτακτικά **Αϊ-, Αγια-, γρια-, γερο-, θεια-, κυρα-, μαστρο-, μπαρμπα-, παπα-**, τα οποία προσδιορίζουν συνήθως κύρια ονόματα. Π.χ.:

- ▶ Αϊ-Γιώργης
- ▶ Αγια-Μαρίνα
- ▶ γερο-καπετάνιος
- ▶ θεια-Θοδώρα
- ▶ κυρα-Μάρω (αλλά κυρ Παναγιώτης, χωρίς ενωτικό)
- ▶ μαστρο-Δημήτρης
- ▶ μπαρμπα-Γιώργος
- ▶ παπα-Κώστας κ.ά.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Σε αυτές τις περιπτώσεις οι προτακτικές λέξεις δεν έχουν δικό τους τόνο.

Ένα πολύ συνηθισμένο λάθος στο γραπτό και στον προφορικό λόγο είναι να βάζουμε **αύξηση στην προστακτική** κυρίως του **αορίστου**.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΝΑΙ:

▶ ανάβαλε	<i>και όχι</i>	ανέβαλε
▶ ανάλαβε	<i>και όχι</i>	ανέλαβε
▶ ανάλυσε	<i>και όχι</i>	ανέλυσε
▶ ανάπνευσε	<i>και όχι</i>	ανέπνευσε
▶ ανάπτυξε	<i>και όχι</i>	ανέπτυξε
▶ ανάφερε	<i>και όχι</i>	ανέφερε
▶ ανταπόδωσε	<i>και όχι</i>	ανταπέδωσε
▶ αντίγραψε	<i>και όχι</i>	αντέγραψε
▶ αντίδρασε	<i>και όχι</i>	αντέδρασε
▶ αντικατάστησε	<i>και όχι</i>	αντικατέστησε
▶ αντίκρουσε	<i>και όχι</i>	αντέκρουσε
▶ αντιπαράβαλε	<i>και όχι</i>	αντιπαρέβαλε

▶ απεύθυνε	<i>και όχι</i>	απηύθυνε
▶ απόδειξε	<i>και όχι</i>	απέδειξε
▶ απόκρουσε	<i>και όχι</i>	απέκρουσε
▶ απόρριψε	<i>και όχι</i>	απέρριψε
▶ απόσπασε	<i>και όχι</i>	απέσπασε
▶ απότρεψε	<i>και όχι</i>	απέτρεψε
▶ διάλυσε	<i>και όχι</i>	διέλυσε
▶ διάταξε	<i>και όχι</i>	διέταξε
▶ επανάλαβε	<i>και όχι</i>	επανέλαβε
▶ επανάφερε	<i>και όχι</i>	επανέφερε
▶ επίβαλε	<i>και όχι</i>	επέβαλε
▶ επίλεξε	<i>και όχι</i>	επέλεξε
▶ επίμεινε	<i>και όχι</i>	επέμεινε
▶ επίστρεψε	<i>και όχι</i>	επέστρεψε
▶ επίτρεψε	<i>και όχι</i>	επέτρεψε
▶ κατάβαλε	<i>και όχι</i>	κατέβαλε
▶ κατάγραψε	<i>και όχι</i>	κατέγραψε
▶ κατάληξε	<i>και όχι</i>	κατέληξε

▶ μετάρτηψε	και όχι	μετέτρηψε
▶ παράγγειλε	και όχι	παρήγγειλε
▶ παράδωσε	και όχι	παρέδωσε
▶ παράκαμψε	και όχι	παρέκαμψε
▶ παράλαβε	και όχι	παρέλαβε
▶ παράπεμψε	και όχι	παρέπεμψε
▶ παράτεινε	και όχι	παρέτεινε
▶ περίγραψε	και όχι	περιέγραψε
▶ περισύλλεξε	και όχι	περισυνέλεξε
▶ να περισυλλέξεις	και όχι	να περισυνελέξεις
▶ πρόσλαβε	και όχι	προσέλαβε
▶ πρόσφερε	και όχι	προσέφερε
▶ συμπερίλαβε	και όχι	συμπεριέλαβε
▶ υπόβαλε	και όχι	υπέβαλε
▶ υπόγραψε	και όχι	υπέγραψε
▶ υπόδειξε	και όχι	υπέδειξε

ΕΠΙΣΗΣ:

Τα ρήματα σε **-ώ** (2η συζυγία, π.χ. *αγαπώ, -άς, ακολουθώ, -είς*) σχηματίζουν το β' πληθ. πρόσωπο της προστακτικής του αορίστου σε **-ήστε**:

- ▶ **αγαπήστε** ή να αγαπήσετε (*αόρ.*)
αλλά να αγαπάτε (ενεστ.)
- ▶ **ακολουθήστε** ή να ακολουθήσετε (*αόρ.*)
αλλά να ακολουθείτε (ενεστ.)
- ▶ **δημιουργήστε** ή να δημιουργήσετε (*αόρ.*)
αλλά να δημιουργείτε (ενεστ.)
- ▶ **παρατηρήστε** ή να παρατηρήσετε (*αόρ.*)
αλλά να παρατηρείτε (ενεστ.)

ΕΝΩ:

- ▶ να αντικρίσετε ή **αντικρίστε** (< **αντικρίζω**)
- ▶ να γυρίσετε ή **γυρίστε** (**γυρίζω**)
- ▶ να καθαρίσετε ή **καθαρίστε** (< **καθαρίζω**)
- ▶ να ψηφίσετε ή **ψηφίστε** (< **ψηφίζω**)
- ▶ να δακρύσετε ή **δακρύστε** (< **δακρύζω**)
- ▶ να κατακλύσετε ή **κατακλύστε** (< **κατακλύζω**)

ΕΠΙΣΗΣ:

- ▶ **κλείστε** (< **κλείνω**)
να κλείσετε

Τα ρήματα της Ελληνικής σχηματίζονται από δύο διαφορετικά θέματα:

το **ενεστωτικό**, με το οποίο δηλώνεται ότι η ενέργεια που περιγράφει το ρήμα έχει διάρκεια ή επαναλαμβάνεται (π.χ. **γραφ-** → **έγραφ-α**, θα **γράψ-ω...**), και

το **αοριστικό**, με το οποίο δηλώνεται ότι η ενέργεια που περιγράφει το ρήμα δεν έχει διάρκεια και δεν επαναλαμβάνεται (π.χ. **γραψ-** → **έγραψ-α**, θα **γράψ-ω**).

Σε μερικά λόγια ρήματα συγχέουμε συχνά το **ενεστωτικό** και το **αοριστικό** θέμα.

► (εισ) -άγω

Από το ενεστωτικό θέμα **-αγ-** έχουμε:

► **εισάγω**... ενεστώτας

*Η χώρα μας **εισάγει** κάθε χρόνο μεγάλες ποσότητες ακατέργαστων δερμάτων.*

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Ο ενεστώτας λοιπόν είναι **εισάγω** και όχι εισαγάγω.

► **εισήγα**... παρατατικός (συνεχώς στο παρελθόν)

*Κατηγορούσαν το Σωκράτη ότι **εισήγε** καινά δαιμόνια.*

► **θα εισάγω**... μέλλοντας διαρκείας (συνεχώς στο μέλλον)

*Το υπουργείο ανακοίνωσε ότι στο εξής **θα εισάγουμε** μεγάλες ποσότητες εσπεριδοειδών από την Ισπανία.*

► **να εισάγω**... υποτακτική ενεστώτα (συνεχώς)

*Ο εμπορικός διευθυντής φιλοδοξεί **να εισάγει** η εταιρεία κάθε χρόνο όλο και μεγαλύτερη ποσότητα υφασμάτων από τη Γαλλία.*

Από το αοριστικό θέμα **-αγαγ-** έχουμε:

- ▶ **εισήγαγα**... *αόριστος (μία φορά στο παρελθόν)*
*Τον περασμένο μήνα το εργοστάσιο **εισήγαγε** από την Ιταλία μεγάλη ποσότητα μεταξωτών υφασμάτων.*
- ▶ **θα εισαγάγω**... *μέλλοντας στιγμιαίος (μία φορά στο μέλλον)*
*Τον επόμενο μήνα το εργοστάσιο **θα εισαγάγει** από την Ιταλία μεγάλη ποσότητα μεταξωτών υφασμάτων.*
- ▶ **να εισαγάγω**... *υποτακτική αορίστου (μία φορά)*
*Η διεύθυνση του εργοστασίου αποφάσισε **να εισαγάγει** τον επόμενο μήνα μεγάλη ποσότητα υφασμάτων από την Ιταλία.*
- ▶ **έχω εισαγάγει**
- ▶ **είχα εισαγάγει** *συντελεσμένοι χρόνοι*
- ▶ **θα/να έχω εισαγάγει**
- ▶ **θα/να είχα εισαγάγει**

*Τα δύο τελευταία χρόνια το εργοστάσιο **έχει εισαγάγει** (και όχι έχει εισάγει) από την Ιταλία μεγάλη ποσότητα μεταξωτών υφασμάτων.*

ΤΟ Σ Ω Σ Τ Ο Λ Ο Ι Π Ο Ν Ε Ι Ν Α Ι :

▶ έχω εισαγάγει	<i>και όχι</i>	<i>έχω εισάγει</i>
▶ είχα εισαγάγει	<i>και όχι</i>	<i>είχα εισάγει</i>
▶ θα/να έχω εισαγάγει	<i>και όχι</i>	<i>θα/να έχω εισάγει</i>
▶ θα/να είχα εισαγάγει	<i>και όχι</i>	<i>θα/να είχα εισάγει</i>

(υπο) -βάλλω

Από το ενεστωτικό θέμα **-βαλλ-** έχουμε:

▶ **υποβάλλω**... ενεστώτας

Πολλοί απόφοιτοι πανεπιστημιακών σχολών **υποβάλλουν** κάθε χρόνο αίτηση για το διαγωνισμό του ΑΣΕΠ.

▶ **υπέβαλλα**... παρατατικός (συνεχώς στο παρελθόν)

Κάθε πρωί περνούσε από το γραφείο του διευθυντή και του **υπέβαλλε** τα σχέδια του.

▶ **θα υποβάλλω**... μέλλοντας διαρκείας (συνεχώς στο μέλλον)

Επειδή θέλει να παραμείνει στην Ελλάδα, **θα υποβάλλει** κάθε χρόνο αίτηση για την ανανέωση της άδειας παραμονής του στη χώρα.

▶ **να υποβάλλω**... υποτακτική ενεστώτα (συνεχώς)

Είναι υποχρεωμένος **να υποβάλλει** κάθε χρόνο αίτηση για ανανέωση της απόσπασής του.

Από το αοριστικό θέμα **-βαλ-** έχουμε:

▶ **υπέβαλα**... αόριστος (μία φορά στο παρελθόν)

Μόλις γύρισε από τις διακοπές **υπέβαλε** αμέσως αίτηση διαζυγίου.

▶ **θα υποβάλω**... μέλλοντας στιγμιαίος (μία φορά στο μέλλον)

Τον απείλησε ότι **θα του υποβάλει** μήνυση.

▶ **να υποβάλω**... υποτακτική αορίστου (μία φορά)

Ύστερα από πολλή σκέψη αποφάσισε **να υποβάλει** την παραίτησή του.

- ▶ έχω υποβάλει
- ▶ είχα υποβάλει συντελεσμένοι χρόνοι
- ▶ θα/να έχω υποβάλει
- ▶ θα/να είχα υποβάλει

Για να πάρεις έστω και μία ημέρα άδεια από τη δουλειά σου, θα πρέπει **να έχεις υποβάλει** (και όχι να έχεις υποβάλλει) προηγουμένως σχετική αίτηση.

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΝΑΙ:

▶ έχω υποβάλει	και όχι	έχω υποβάλλει
▶ είχα υποβάλει	και όχι	είχα υποβάλλει
▶ θα/να έχω υποβάλει	και όχι	θα/να έχω υποβάλλει
▶ θα/να είχα υποβάλει	και όχι	θα/να είχα υποβάλλει

συντρέχω (= βοηθώ, συμπαρίσταμαι)

Από το ενεστωτικό θέμα **συντρεχ-** έχουμε:

- ▶ **συντρέχω...** ενεστώτας
Όποτε χρειάζεται βοήθεια, όλοι οι φίλοι του τον **συντρέχουν** (και όχι τον συνδράμουν).
- ▶ **συνέτρεχα...** παρατατικός (συνεχώς στο παρελθόν)
Όποτε χρειαζόταν βοήθεια, οι φίλοι του τον **συνέτρεχαν** (και όχι τον συνέδραμαν).
- ▶ **θα συντρέχω...** μέλλοντας διαρκείας (συνεχώς στο μέλλον)
Όποτε θα χρειάζεται βοήθεια, οι φίλοι του θα τον **συντρέχουν** (και όχι θα τον συνδράμουν).

- ▶ **να συντρέχω...** υποτακτική ενεστώτα (συνεχώς)
Του έχουν υποσχεθεί **να τον συντρέχουν** όποτε χρειάζεται **βοήθεια** (και όχι να τον συνδράμουν).

Από το αοριστικό **συντρεξ-** και **συνδραμ-** έχουμε:

- ▶ **συνέτρεξα / συνέδραμα...** αόριστος
(μία φορά στο παρελθόν)
- ▶ **θα συντρέξω / συνδράμω...** μέλλοντας στιγμιαίος
(μία φορά στο μέλλον)
- ▶ **να συντρέξω / συνδράμω...** υποτακτική αορίστου
(μία φορά)

Όταν έμαθαν το πρόβλημά του, οι φίλοι του έσπευσαν να τον **συντρέξουν / συνδράμουν**.

Τ Ο Σ Ω Σ Τ Ο Λ Ο Ι Π Ο Ν Ε Ι Ν Α Ι :

- ▶ έχω συντρέξει / συνδράμει
- ▶ είχα συντρέξει / συνδράμει
- ▶ θα / να έχω συντρέξει / συνδράμει
- ▶ θα / να είχα συντρέξει / συνδράμει

συντελεσμένοι χρόνοι

Αύξηση, συλλαβική ή χρονική, παίρνουν τα ρήματα μόνο στην **οριστική του παρατατικού και του αορίστου**. Είναι λοιπόν λάθος να βάζουμε αύξηση σε άλλους χρόνους και σε άλλες εγκλίσεις, όπως συχνά κάνουμε στα παρακάτω ρήματα:

► **απαυδῶ** (= έχω βαρεθεί, έχω κουραστεί ψυχικά)

απηύδησα (οριστ. αορ.) (με αύξηση)

Απηύδησα πια να τον περιμένω τόσο ώρα μέσα στη ζέστη.

αλλά

έχω απαυδήσει (χωρίς αύξηση)

Ο κόσμος έχει απαυδήσει (και όχι έχει απηυδήσει) πλέον να ακούει συνεχώς τις ίδιες και τις ίδιες υποσχέσεις από τα στελέχη των δύο κομμάτων εξουσίας.

► (απόλλυμι)

απώλεσα... (οριστ. αορ.) (με αύξηση)

Έπειτα από το βαρύ τραυματισμό του στο κεφάλι **απώλεσε** προσωρινά τη μνήμη του.

αλλά

θα/να απολέσω, έχω απολέσει, έχω απολεσθεί, απολεσθείς/απολεσθείσα/απολεσθέν (χωρίς αύξηση)

Σε κάθε αεροδρόμιο υπάρχει γραφείο **απολεσθέντων** αντικειμένων.

Το περίφημο επικό ποίημα «Ο **απολεσθείς** παράδεισος» είναι έργο του μεγάλου Άγγλου ποιητή John Milton.

► βλέπω

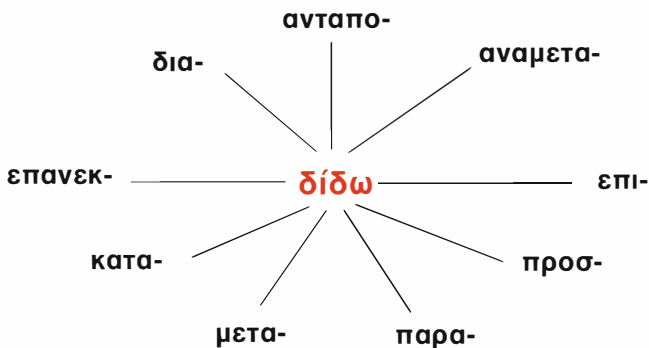
είδα/ειδώθηκα (οριστ. αορ.) (με αύξηση)

Ειδωθήκαμε τελευταία σε μια κοινωνική εκδήλωση.

αλλά

να ιδώ/να ιδωθώ/ιδωμένος/έχω ιδωθεί (χωρίς αύξηση)

Είχαν **να ιδωθούν** από τότε που ήταν φοιτητές.

► (εκ) -δίδω

εξέδωσα/θα, να εκδώσω/έχω εκδώσει

Εξέδωσε ένα φυλλάδιο με τα λάθη που γίνονται συχνά στο γραπτό και στον προφορικό λόγο.

αλλά

έχει εκδοθεί/εκδόθηκε/θα, να εκδοθεί

Αν γίνουν σύντομα οι τελευταίες διορθώσεις, το βιβλίο θα έχει εκδοθεί ως το Πάσχα.

αραβικό	ελληνικό	λατινικό
1	α´	I
2	β´	II
3	γ´	III
4	δ´	IV
5	ε´	V
6	στ´/ς´*	VI
7	ζ´	VII
8	η´	VIII
9	θ´	IX
10	ι´	X
11	ια´	XI
12	ιβ´	XII
13	ιγ´	XIII
14	ιδ´	XIV
15	ιε´	XV
16	ιστ´/ις´	XVI
17	ιζ´	XVII
18	ιη´	XVIII
19	ιθ´	XIX
20	κ´	XX
30	λ´	XXX
40	μ´	XL
50	ν´	L
60	ξ´	LX
70	ο´	LXX

80	π´	LXXX
90	Ϟ´ **	XC
99	Ϟθ´	XCIX
100	ρ´	C
101	ρα´	CI
111	ρια´	CXI
150	ρν´	CL
200	σ´	CC
300	τ´	CCC
400	υ´	CD
500	φ´	D
600	χ´	DC
700	ψ´	DCC
800	ω´	DCCC
900	Ϡ´ ***	CM
1.000	,α	M
1.001	,αα´	MI
1.101	,αρα´	MCI
2.000	,β	MM
10.000	,ι	X̄
100.000	,ρ	C̄

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1.454	,αυνδ´	MCDLIV
1.825	,αωκε´	MDCCCXXV
2.008	,βη´	MMVIII

* = στίγμα

** = κόππα

*** = σαμπί

Αγία Γραφή

Αναγνωστοπούλου Ι., Μπουσούνη Λ., *Ποιο είναι το σωστό;*, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα 2001.

Βοσαντζόγλου Θεολ., *Αντιλεξικόν ή Ονομαστικόν της Νεοελληνικής Γλώσσης*, Αθήνα, επανέκδοση 1998.

Δημητράκος Δ., *Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης*, Αρχαίος Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου Α.Ε., Αθήνα 1954.

Δημητράκος Δ., *Νέον Ορθογραφικόν Ερμηνευτικόν Λεξικόν*, χ.χ.

Κουρμούλης Γ.Ι., *Αντίστροφον Λεξικόν της Νέας Ελληνικής*, Αθήνα 1967.

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, ανατύπωση με βελτιώσεις, Αριστοτέλειο Παν/μιο Θεσ/νίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1999.

Leutschw E., Schneidewin F.G., *Corpus Paroemiographorum Graecorum*, Georg Olms Verlagsbuchhandlung, Hildesheim, 1965.

Μπαμπινιώτης Γ., *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα 1998.

Νεοελληνική Γραμματική (της Δημοτικής), ανατύπωση της έκδοσης του ΟΕΣΒ (1941) με διορθώσεις, Αριστοτέλειο Παν/μιο Θεσ/νίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1996.

Παπαζαφείρη Ι., *Λάθη στη χρήση της γλώσσας μας*, εκδ. Σμίλη, Αθήνα 1988, 1997.

Σταματάκος Ι., *Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσης*, Αθήνα 1999.

Σταματάκος Ι., *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσης*, Αθήνα 1971.

Πόσο σωστά χρησιμοποιούμε τη γλώσσα μας;

Το βιβλίο αυτό, με απλό και συστηματικό τρόπο, μας βοηθάει να συνειδητοποιήσουμε και να διορθώσουμε τα πιο συνηθισμένα λάθη που κά-νουμε συχνά όταν μιλάμε ή όταν γράφουμε.

Στο ευρετήριο, το οποίο προτάσσεται, ο αναγνώστης θα βρει όλα τα λήμματα του βιβλίου, ώστε να μπορεί να ανατρέξει στις σελίδες του και να λύνει εύκολα τις απορίες του.

Συγκεκριμένα, στο βιβλίο περιλαμβάνονται τα εξής:

- συνήθη ορθογραφικά, μορφολογικά και συντακτικά λάθη με τους αντίστοιχους σωστούς τύπους
- συγγενικές λέξεις, καθώς και λέξεις παρώνυμες και ομόνυχες που συγχέονται στη χρήση
- η σωστή απόδοση λόγιων φράσεων που λέγονται, γράφονται ή χρη-σιμοποιούνται λανθασμένα
- η σωστή χρήση ομόρριζων επιρρημάτων που χρησιμοποιούνται λαν-θασμένα
- ομόρριζα επιρρήματα και επίθετα που συγχέονται στη χρήση
- ομόρριζες λέξεις που διαφέρουν στην ορθογραφία.

Ένα χρηστικό βιβλίο-οδηγός, πολύτιμο βοήθημα για όλους όσοι ενδια-φέρονται για τη σωστή χρήση της γλώσσας.